

Teaterhögskolan i Malmö: Självvärdering 2018

1. Inledning	3
1.1 <i>Utbildning på grundnivå: särskilda förutsättningar</i>	6
1.1.1 Metodik	6
1.1.2 Pedagogiska strategier	7
1.2 <i>Utbildning på forskarnivå: särskilda förutsättningar</i>	8
1.2.1 Konstnärlig forskning och konstnärligt utvecklingsarbete – en översikt	8
1.2.2 Kunskap inom konstnärlig verksamhet	8
1.3 <i>Bakgrund</i>	9
1.3.1 Rekrytering och genomströmning.....	9
1.3.1.1 Rekrytering och genomströmning, konstnärligt kandidatprogram i skådespelarkonst	9
1.3.1.2 Rekrytering och genomströmning, övriga utbildningar	10
1.3.2 Utbildningsplaner, kursplaner, studieplaner.....	11
1.3.3 Utbildningsstruktur, undervisningsformer och bemanning av kurser	11
1.3.3.1 Konstnärligt kandidatprogram i skådespelarkonst	11
1.3.3.2 Konstnärligt kandidatprogram i sceniskt och dramatiskt författande	12
1.3.3.3 Konceptuell scenkonst	13
1.3.3.4 Utbildning på forskarnivå i teater ledande till konstnärlig doktorsexamen	14
1.3.4 Kursvärderingar/kursutvärderingar	15
1.3.5 Student-, alumni- och avnämarenkäter	15
1.4 <i>Grundläggande utgångspunkter</i>	15
1.4.1 Lagar och förordningar	15
1.4.2 Strategiska planer.....	16
1.4.3 Handlingsplan för Teaterhögskolan i Malmö 2018	16
1.4.4 Kvalitetsarbete vid Konstnärliga fakulteten	16
1.4.5 Statistisk uppföljning	16
1.5 <i>Organisation och beslutsstruktur; kommunikation</i>	16
2. Självvärdering	18
2.1 <i>Område, miljö och resurser</i>	18
2.1.1 Personal; kompetens, kompetensutveckling; publikationslistor; handledarutbildning och högskolepedagogisk utbildning	18
2.1.1.1 Lärarkompetens och lärarkapacitet	18
2.1.1.2 Lista över lärare med LUCRIS-länkar	18
2.1.1.3 Lista över teknisk och administrativ personal	20
2.1.1.4 Regelverk för medarbetare, anställningsordning, riktlinjer för medarbetarsamtal och högskolepedagogisk utveckling	20
2.1.2 Lokaler, utrustning och övrig infrastruktur (bibliotek, IT m.m.)	20
2.1.2.1 Speciallokaler (verkstäder, ateljéer, repetitionslokaler, studior etc) för övnings- och projektarbete	20
2.1.2.2 Utrustning och verktyg för övnings- och projektarbete	21
2.1.2.3 Biblioteks- och IT-resurser	21
2.1.3 Fysisk och psykosocial studiemiljö; stödverksamhet	21
2.1.4 Ekonomi	22
2.2 <i>Utformning, genomförande, resultat</i>	23
2.2.1 Kvalitetsarbete i respektive utbildning	23
2.2.1.1 Konstnärligt kandidatprogram i skådespelarkonst	23
2.2.1.2 Konstnärligt kandidatprogram i sceniskt och dramatiskt författande	37

2.2.1.3 SKÅL01, Teater: Inriktning konceptuell scenkonst, 30 hp, och SKÅL02, Teater: Inriktning konceptuell scenkonst, fortsättningskurs, 30 hp	43
2.2.1.4 Utbildning på forskarnivå i teater ledande till konstnärlig doktorsexamen (240 hp)	46
2.2.2 Examensarbeten	51
2.2.2.1 Konstnärlig kandidatexamen i skådespelarkonst	51
2.2.2.2 Konstnärlig kandidatexamen i sceniskt och dramatiskt författande	51
2.2.2.3 Konceptuell scenkonst	51
2.2.2.4 Utbildning på forskarnivå i teater ledande till konstnärlig doktorsexamen	51
2.2.3 Uppföljning och åtgärder för kvalitetsutveckling: Tidigare externa utbildningsvärderingar	52
2.3 <i>Arbetslivets perspektiv</i>	53
2.3.1 Arbetslivsfrågor i utbildningarna	53
2.3.2 Samhällsrelevans	53
2.3.3 Kvalitetssäkring avseende utbildningarnas användbarhet för arbetslivet	53
2.4 <i>Studerandes perspektiv</i>	53
2.5 <i>Jämställdhets-, likabehandlings- och mångfaldsperspektiv; hållbar utveckling</i>	54
2.6 <i>Internationella nätverk, mobilitet</i>	54
3. Avslutande sammanfattning: styrkor – svagheter – möjligheter – hot	56
3.1 <i>Styrkor</i>	56
3.2 <i>Svagheter</i>	56
3.3 <i>Möjligheter</i>	56
3.4 <i>Hot</i>	57

1. Inledning

Självvärderingen baseras på aktuella förhållanden (läsåret 2018–19) men situerar också Teaterhögskolans utbildningar i ett större sammanhang genom en kort contextualiserande inledning. På grundval av insamlade data från studenter, doktorander, undervisande personal och teknisk/administrativ personal har självvärderingen skrivits av docent Sven Bjerstedt. Samtliga anställda och studerande har fått ta del av en sen version av det föreliggande dokumentet för synpunkter. Arbetet har organiserats enligt följande tidsplan:

2017-09-13: Beslut i Konstnärliga fakultetsstyrelsen om utvärdering av utbildningarna vid Teaterhögskolan i Malmö under läsåret 2018–19.

2018-03-15: Lunds universitets rektor fastställer [Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Lunds universitet](#) (Dnr STYR 2016/179), som anger kriterier för universitetets kvalitetsarbete. Här föreskrivs att fakultetsstyrelserna ansvarar för att universitetets utbildningar utvärderas minst vart sjätte år, normalt genom kollegial granskning av externa sakkunniga.

2018-03-28: Lunds universitets utbildningsnämnd fastställer [Vägledning för utvärdering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå](#) samt [Vägledning för utvärdering av utbildning på forskarnivå](#) (Dnr STYR 2016/179). Här ges förslag på den externa bedömargruppens sammansättning samt på bedömningsunderlagets och bedömningsprocessens utformning.

2018-04-11: Beslut i Teaterhögskolans institutionsstyrelse om att uppdra åt Sven Bjerstedt att under hösten 2018 ansvara för genomförandet av självvärderingen av Teaterhögskolans utbildningar.

2018-10-17: Beslut i Konstnärliga fakultetsstyrelsen om utseende av extern bedömargrupp.

2018, december: Självvärdering och studentinlaga skickas till bedömargruppen.

2019, januari–mars: Kollegial granskning av den externa bedömargruppen med utgångspunkt i Teaterhögskolans självvärdering, studentinlaga, intervjuer och eventuellt övrigt underlag.

2019, mars: Bedömargruppen sammanställer sina bedömningar och rekommendationer i en rapport.

2019, maj: Fakulteten sammanfattar sina slutsatser av bedömningen i en rapport som också beskriver planerade åtgärder med anledning av utvärderingen. Studenterna ges möjlighet att kommentera både bedömarnas slutsatser och fakultetens fortsatta arbete.

Teaterhögskolan i Malmö har sina rötter i den elevskola, som 1944 bildades vid Malmö stadsteater. 1964 blev skolan en självständig högskola. 1977 blev den en institution vid Lunds universitet, och den ingår nu tillsammans med andra konstnärliga utbildningar i Malmö i Konstnärliga fakulteten vid Lunds universitet. Teaterhögskolan har egen institutionsstyrelse, rektor och ställföreträdande rektor.

Sedan starten utbildar skolan skådespelare. Sedan 1998 finns också en dramatikerutbildning vid skolan, först som fristående kurs, från 2004 treårig, 2008 omformad till ett eget kandidatprogram med antagning vart tredje år. Båda utbildningarna är kompletta kandidatprogram.

Sedan 2010 ger Teaterhögskolan delkurser inom de fristående kurserna *Teaterns teori och praktik* (TTP, som nu sammanlagt omfattar 90 hp), vilkas huvudman är Språk- och litteraturcentrum vid Humanistiska och teologiska fakulteterna, Lunds universitet. Som en möjlighet till vidare fördjupning främst för studenter som genomgått TTP etablerade Teaterhögskolan med start 2016 fristående kurser i *Teater: Inriktning konceptuell scenkonst* (som nu också sammanlagt omfattar 90 hp).

Innan Konstnärliga fakulteten fick egen examensrätt för konstnärlig forskarutbildning antogs två av skolans lärare som doktorander vid Teaterhögskolan i Helsingfors. En av dem anställdes sedan 2001 på den första doktorandtjänsten vid Teaterhögskolan i Malmö och disputerade här 2007. År 2009 antog och anställde Teaterhögskolan ytterligare två doktorander, båda knutna till den nationella konstnärliga forskarskolan, och de disputerade för konstnärlig doktorsexamen i teater 2016 respektive 2018. Teaterhögskolans två nuvarande doktorander påbörjade sin forskarutbildning 2016.

Under den aktuella tidsperioden (läsåret 2018–19) ges följande utbildningar vid Teaterhögskolan i Malmö:

- *Konstnärligt kandidatprogram i skådespelarkonst* (KGSKÅ, 180 hp);
- *Konstnärligt kandidatprogram i sceniskt och dramatiskt författande* (KGDRA, 180 hp);
- *Teater: Inriktning konceptuell scenkonst*, fristående kurser om sammanlagt 90 hp (SKÅL01, 30 hp; SKÅL02, 30 hp; SKÅK01, 30 hp; den sistnämnda kommer att ges för första gången under våren 2019 och inkluderas därför inte i denna självvärdering);
- *Utbildning på forskarnivå i teater ledande till konstnärlig doktorsexamen* (240 hp).

Dessutom har Teaterhögskolan i Malmö sedan 2004 gett utbildningar på avancerad nivå, först genom konstnärliga magisterexamina och sedan 2010 genom *Konstnärligt masterprogram i teater* (120 hp). Detta program gör emellertid för närvarande uppehåll under ett läsår i avvaktan på Teaterhögskolans utredning av masterutbildningens framtida inriktning och utformning i relation också till ett planerat nytt *Konstnärligt kandidatprogram i teater, inriktning konceptuell scenkonst* (180 hp). Att utvärdera dessa utbildningar blir först aktuellt vid nästa utvärderingsomgång, och masterprogrammet beskrivs därför inte i denna självvärdering. Självvärderingens beskrivning av de nuvarande fristående kurserna i *Teater: Inriktning konceptuell scenkonst* har med avsikt gjorts jämförelsevis översiktlig, eftersom dessa kurser kommer att omformas för att i framtiden ingå som delar i det planerade nya kandidatprogrammet i konceptuell scenkonst, med preliminär start 2021.

Vidare ges vid Teaterhögskolan delkurser inom de fristående kurserna *Teaterns teori och praktik* (TTPA05, 60 hp; TTPK10, 30 hp), vilkas huvudman är Språk- och litteraturcentrum vid Humanistiska och teologiska fakulteterna, Lunds universitet.

Antalet studerande vid de olika utbildningarna under hösten 2018 framgår av denna översikt:

KGSKÅ termin 1 (SKÅA11)	KGSKÅ termin 3 (SKÅA13)	KGSKÅ termin 5 (SKÅA15)	KGDRA termin 3 (SKÅD13)	SKÅL02	Forskar- studerande
12	11,5	11	4	4	2

Institutionens främsta styrka rörande kvalitetsarbetet är att detta genomförs kontinuerligt, i nära kontakt mellan verksamheten och studenterna, och att alla medarbetare har fokus på detta. Grunden för Teaterhögskolans reguljära kvalitetsarbete är student-, lärar- och verksamhetsutvärderingar.

Studentutvärderingarna är de gängse: skriftliga och muntliga delkurs-, kurs- och terminsutvärderingar samt (i vissa utbildningar) veckouppsummeringar på klassmöten. Detta gäller för utbildning på samtliga nivåer: grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå.

Läroavvärderingar sker i huvudsak muntligen (men protokollfört) under kollegiemöten, där utbildningarnas kvalitet, genomförande och enskilda studenters/doktoranders progression följs upp löpande. Detta möjliggörs av att vi har ett begränsat antal studenter och att student-lärarkontakten är tät. Därutöver har ett pedagogiskt forum inrättats där mer långsiktiga utvecklingsfrågor (för institutionens samtliga utbildningar) diskuteras.

Den totala kvalitetsutvecklingen (verksamhetsutvärdering) följs också upp i andra fora: under planeringsdagar med all personal (inom scenkonstnärlig verksamhet har T/A-personal en nära relation till och är i viss utsträckning delaktiga i undervisnings-/utbildningsmoment). Skolans motsvarighet till ledningsgrupp – samverkansgruppen – för kvalitetsdiskussioner på en övergripande och strategisk nivå löpande under året och initierar utredningar (som exempelvis kan innefatta avnämarenkäter och liknande).

Som led i utbildningarnas kvalitetssäkring sker både extern och intern kollegial granskning i enlighet med fastställda mallar. Denna beskrivs närmare i avsnitt 2.2 nedan.

Kvalitetsutveckling och förbättringsdiskussioner sker således löpande och är en levande diskussion under hela verksamhetsåret. Sedan 2016 arbetar Teaterhögskolan efter ett nytt styrdokument: [Strategisk plan för Teaterhögskolan i Malmö 2016–2020](#). Årliga handlingsplaner specificerar vad som ska åstadkommas under innevarande år. Även i detta arbete ingår åtgärder som syftar till kvalitetsutveckling av utbildning och forskning; se punktlistan här nedan.

Den största utmaningen för kvaliteten är resursbrist; se avsnitt 2.1.7 nedan. För att förbättra utbildningskvaliteten har Teaterhögskolan under det senaste året genomfört en rad aktiviteter eller rutiner som delar av institutionens arbete för att nå vissa bestämda mål. Etablerandet av utbildningsspåren *Teaterns teori och praktik* och *Konceptuell scenkonst* utgör delar av Teaterhögskolans respons på och sondering av ett omförhandlat teaterbegrepp. Det bör poängteras att det beträffande samtliga aktiviteter och rutiner rör sig om ett pågående arbete; ingen av de nämnda åtgärderna kan betraktas som tillräcklig eller avslutad.

1. Vi vill utveckla Teaterhögskolan till en väl integrerad helhet där en unik kombination av kunskapsområden bidrar till en stark profil och gemensam kunskapsutveckling, genom att:

- integrera doktoranderna i grundutbildningen genom institutionstjänstgöring;
- se över långsiktig samverkan mellan dramatiker- och skådespelarprogrammen;
- arbeta fram en skiss till ett treårigt program i Konceptuell scenkonst;
- utveckla institutionens pedagogiska forum genom att koppla lärarnas forskningstid till institutionens totala utveckling och finna hållbara former för återkoppling av denna kunskap både inom och utanför Teaterhögskolan;
- ta fram en långsiktig strategi för hur skolans forskning ska utvecklas avseende både innehåll och resurser, inte minst möjligheter till extern finansiering.

2. Vi vill att Teaterhögskolan ska leda den nationella metodutvecklingen inom konceptuella praktiker, genom att:

- undersöka andra europeiska utbildningar med konceptuell inriktning inom scenkonstområdet som utgångspunkt för en fördjupad diskussion av Teaterhögskolans behov och möjligheter, bland annat genom att anordna det brett upplagda seminariet *Changing the curriculum* (13 november 2018);
- undersöka institutionens behov av teknisk utrustning och kompetens kopplat till utvecklingen av det konceptuella spåret.

3. Vi vill genom aktiva nationella och internationella nätverk ge våra studenter och forskare förutsättningar för ett hållbart och utvecklande yrkesliv, genom att:

- utveckla samarbetet med Den Danske Scenekunstscole;
- stärka deltagandet i nätverken E:UTSA och NORTEAS;
- utreda möjligheten till en breddad masterutbildning genom samarbete inom eller utom fakulteten;
- hitta lösningar för stöd och resurser inom extern finansiering.

4. Vi vill att vår kunskapsproduktion ska utvecklas i aktiv samverkan med aktörer inom andra kunskapsfält och en relevant och framåtsyftande samhällsanalys, genom att:

- utveckla och utöka institutionens omvärldsråd;
- undersöka möjligheterna till fördjupade externa samarbeten;
- genomföra en förstudie inför ett treårigt regionalt samverkansprojekt med stadsteatrarna i Malmö och Helsingborg, Malmö Opera och Skånes Dansteater.

5. Vi vill att Teaterhögskolan ska vara en öppen och tongivande plats för samtal om vad scenkonst är, gör och kan bli, genom att:

- vara medarrangör till festivalen Transistor;

– genomföra minst ett öppet seminarium per år.

6. Vi vill fortsätta stärka och utveckla arbetet utifrån Teaterhögskolans värdegrund, genom att:

- i interna kompetensutvecklande samtal och seminarier arbeta med temat identitet/representation;
- i en arbetsgrupp med bred representation arbeta fördjupat med frågor kring sexuella trakasserier, jämställdhet och likabehandling efter upproppen #metoo och #tystnadtagning.

Teaterhögskolan befinner sig för närvarande i en omvandlingsprocess med flera fokusområden:

- att arbeta aktivt för breddad rekrytering av både studenter och personal;
- att etablera ett nytt kandidatprogram som bygger vidare på de nuvarande fristående kurserna i konceptuell scenkonst;
- att stärka samverkan mellan skolans utbildningar;
- att etablera ett nytt masterprogram, helst med internationell inriktning; och
- att stärka och utöka institutionens forsknings- och forskarutbildningsmiljö.

Konstnärliga fakulteten sätter stort värde på granskarnas synpunkter och rekommendationer i förhållande till det pågående utvecklingsarbetets olika aspekter.

1.1 Utbildning på grundnivå: särskilda förutsättningar

Alltsedan teaterutbildningarna 1964 lämnade teaternas elevskolor och blev Statens scenskolor har ett kontinuerligt arbete pågått med att utveckla varje skolas metodik. När högskolereformen genomfördes 1977 höjdes varnande röster för att konstnärliga utbildningar skulle komma att akademiseras och avskärmade från den praktiska teatern. I dag vet vi att konstnärliga skolor inom akademien kan utgöra en bärkraftig grund för utbildning. Målsättningen härleds från praktiken; dialogen mellan utbildning och yrkesliv främjar både utbildningarna och branschens utveckling. En av de största utmaningarna för konstnärliga utbildningar har varit anpassningen till Bologna-modellen. Alla utbildningar arbetar och måste arbeta efter kursplaner men faran ligger i att man tvingas kräva samma resultat av alla studenter vid samma tidpunkt, och att man därigenom riskerar att nivellera begåvningar.

I detta avsnitt beskrivs några av de särskilda förutsättningar som präglar Teaterhögskolans utbildningar på grundnivå, med fokus på metodik, ämnesintegration och olika pedagogiska strategier.

1.1.1 Metodik

Ett kontinuerligt arbete pågår sedan decennier med att utveckla skolans metodik. Det kan vara svårt att se och förstå hur en konstnärlig begåvning kan ledas och utvecklas. Ofta är det i hård konkurrens studenterna blivit antagna till en utbildningsplats och urvalet har skett genom bedömning av deras begåvning inom området. Hur kan en konstnärlig begåvning ledas och utvecklas i riktning såväl mot de utbildningsmål som fastställts i utbildningsplaner som mot personligt uppsatta utbildningsmål?

Något som kännetecknar skådespelarutbildning är den starka koppling skådespelaren måste ha mellan intellektet och det fysiska, sinnliga uttrycket. Skådespelaren måste spela på sig själv som ett instrument, samtidigt som hon ser på allt som omger henne som möjligt material för gestaltungsarbetet. Utbildningen använder sig av människan som helhet. Det är i det praktiska processinriktade arbetet som det visar sig vilken kunskap som öppnar upp för gestaltning. Alltför stora krav på färdigheter och resultat riskerar att avtrubba intresset och döda processen.

För en närmare beskrivning av skolans metodiska grund hänvisas till [Vallgård, B. \(2009\). Att leda studenterna mot en rationell och kunnig inställning i ett yrke som är fullt med mystik och obestämda begrepp. I E. Bommenel & M. Irhammar \(red:er\), Osynligt och självklart? \(s. 33–38\). Lund: Lunds universitet, CED.](#) Teaterhögskolans förutvarande professor Radu Penciulescu förklarade i en intervju: ”Mitt arbete handlar om att leda eleverna mot en rationell och kunnig inställning i ett yrke som är fullt med mystik och obestämda begrepp”. Lärarkollegiet, som redan tidigare påbörjat och utvecklat en

tradition av metodiskt uppbyggande av utbildningen, enades kring denna målsättning. Med utgångspunkt i detta citat beskrev skolans professor Birgitta Vallgård (2009) kortfattat det pedagogiska förhållningssätt och den särpräglade undervisningskultur som vuxit fram inom skolans skådespelarutbildning. Till utbildningens strävan hör ”samspelet mellan fantasi/psyke och den konkreta fysiska rörelsen”; ”Hur kan man göra arbetsprocessen medveten utan att den förlorar sin autenticitet?” (s. 34). Ett viktigt inslag i det pedagogiska arbetet är ämnesintegrationen, som behandlas närmare nedan.

Teaterhögskolans utbildningar bygger på kontinuitet, fördjupning och progression. Några menar att studenterna bör få möta så många olika tekniker och metoder som möjligt. När vi började bygga upp vår skolas gemensamma pedagogik valde vi en annan väg. Genom att erbjuda ett förhållningssätt, en hållning, och fördjupa detta, ville vi ge studenterna en fast grund att stå på och utgå ifrån. Förutsättningarna för utbildning av skådespelare och dramatiker är under ständig utveckling. Men det finns också grundläggande element i utbildningen, som inte har varit lika känsliga för kortsiktiga förändringar. Målet har varit att söka utforma en fast metodisk grund med en så bred tillämpning som möjligt. Här har balansen mellan utbildning och omvärld varit ett centralt strävansmål: samtidigt som Teaterhögskolan har odlat de rika kontaktytorna och det levande flödet av impulser i förhållande till svenskt teaterliv, har skolan fäst stor vikt vid att också utveckla och förvalta ett gemensamt pedagogiskt förhållningssätt. Efterhand som lärarkåren har blivit äldre har skolan sökt nya medarbetare, som både kunnat bevara kontinuiteten i skolans pedagogik och kunnat tillföra nya idéer och erfarenheter. Det har sedan ett tjugotal år varit ett kännemärke för Teaterhögskolan i Malmö att ha lärarkollegier, som vid regelbundna möten samordnat skolans utbildning. Genom att målsättningarna formulerats i termer av en praktiskt inriktad metod, som omfattats av samtliga lärare, har det också varit möjligt för lärarkåren att under lång tid sträva mot samma mål, samt att utveckla och fördjupa detta.

Ämnesintegration är kännetecknande för skådespelarutbildningen. Skådespelarstudenter kan ha svårt att bära med sig kunskaper från ett ämne till ett annat. En student kan vara levande och organisk på rörelselektioner men stel och stum i kroppen i det sceniska arbetet. Likaså kan en student ha full kontroll på sin röst på röstlektioner men inte på scenframställningslektionerna. Man upptäckte ett stort behov av att konstruera en ”brygga” mellan de tekniska lektionerna och scenframställningsämnet.

Genom att inrätta lärarteam som arbetar gemensamt med ett projekt kan vi överbrygga [...] fördomar och motsättningar. Genom att arbeta tillsammans kan man lära av varandra, utveckla ett gemensamt språkbruk och ytterligare förstärka pedagogiska samband mellan de olika ämnena. Meningen är att studenterna ska uppleva att alla lärare arbetar mot samma mål men med olika fokus. (Vallgård, 2009, s. 37)

För att kunna förverkliga tanken på lärarteam var vi tvungna att bryta mot en undervisningskultur som innebar att flera lärare inte kunde undervisa på samma lektion. För att utveckla ett så nära fungerande samarbete krävs att man har tålamod och att man har ett lärarteam som är villiga att utvecklas och intresserade av att sudda ut gränserna mellan de olika ämnena. Detta arbetssätt ses numera som en självklarhet hos oss både av lärare och studenter.

1.1.2 Pedagogiska strategier

Utöver den långt drivna ämnesintegrationen tillämpas flera andra pedagogiska strategier i Teaterhögskolans grundutbildningar. De kan förenklat betecknas med nyckelorden *processen, den integrerade reflektionen, den individuella basen, det kreativa mötet* samt – beträffande skådespelarutbildningen – *kollektivet*. I de följande styckena diskuteras dessa övergripande pedagogiska strategier kortfattat.

Processen. Allt konstnärligt arbete är en process. Inom ramen för konstnärliga projekt och konstnärliga utbildningar kan forskningsfrågor och reflektionsfrågor inte formuleras initialt. Inte heller kan de besvaras i en viss given fas av arbetet. Bådadera sker som integrerade delar av projektets/utbildningens process. Undervisning och handledning inom de konstnärliga utbildningarna är också processer; de består inte av punktinsatser som på något enkelt sätt låter sig protokollföras.

Den integrerade reflektionen. Den konstnärliga reflektionen är integrerad i det konstnärliga arbetet. Det hittills mest allmänna synsättet på konstnärliga examensarbeten har indelat sådana i dels ett praktiskt gestaltande arbete (’konst’/’musik’/’teater’ etc), dels ett skriftligt reflekterande arbete

(’text’). Det finns starka skäl att problematisera en sådan gränsdragning mellan å ena sidan konstnärens projekt och å andra sidan forskarens eller den reflekterande studentens. Studentens reflekterande förmåga kan inte betraktas isolerad, utan är integrerad i alla faser av det konstnärliga arbetet.

Individuell bas. Det konstnärliga lärandet utgår från en individuell bas. Varje studerande vid de konstnärliga utbildningarna närmar sig sitt individuella konstnärskap med utgångspunkt i individuella erfarenheter och förutsättningar. Vid sidan av de generella mål som anges i kursplanen för respektive utbildning, formuleras också individuella målbeskrivningar som utgångspunkt för den enskilda studentens lärandeprocess. Dessa är av stor betydelse för utbildningsprocessen.

Det kreativa mötet. Att undervisa är som allt kreativt arbete en process, som ständigt förändras utifrån olika omständigheter. Varje år möter läraren en ny grupp av studenter med sina unika erfarenheter och behov. Nya sammansättningar av lärare innebär olika temperament, uttryck och betoningar. I pedagogiskt och konstnärligt arbete riskerar rutinen att lägga sordin på nyfikenhet och upptäckarlust. Varje möte är unikt: varje föreläsning, varje lektion. Alla dessa möten är möjligheter att tillsammans utveckla ny kunskap. Med en formulering från skolans förutvarande professor Radu Penciulescu: ”Det gäller att skapa en revolution varje år – för att inte bli rutiniserad.”

Kollektivet. Teater är – liksom musik – väsentligen en kollektiv konstform. En skådespelare tränas i rollarbeten. Dessa ingår alltid i ett sammanhang med regissör/lärare medspelare, pjäs, ljud och ljus, allt inom ett givet koncept. För en skådespelare är oftast förmåga till samarbete och anpassning inom en given form fullkomligt avgörande.

1.2. Utbildning på forskarnivå: särskilda förutsättningar

I detta avsnitt beskrivs några av de särskilda förutsättningar som präglar Teaterhögskolans utbildningar på forskarnivå, framför allt med avseende på den konstnärliga kunskapens särart.

1.2.1 Konstnärlig forskning och konstnärligt utvecklingsarbete – en översikt

Teatern som konstform har en lång tradition av konstnärligt praktiskt arbete, men inte en lika lång tradition att formulera sig kring sin egen praktik, oavsett om det gäller att synliggöra skådespelarens tysta kunskap eller att formulera metoder för sin praktik. På området finns ändå inflytelserika ansatser (exempelvis av Aristoteles, Stanislavskij och Brecht) att beskriva metoder för skådespelare och dramatiker. Inom teaterområdet talar man ibland om rädslan för akademisering. En inte alltför vågad gissning är att den rädslan kanske snarast handlar om att tvingas formulera sig utanför sin egen konstnärliga praktik i det reflekterande arbetet, eller att vara tvungen att tillämpa olika vetenskapliga teoribildningar som utgångspunkt i det praktiska arbetet. Denna syn på teori finns också formulerad i några av de doktorsavhandlingar inom teater som kommit fram i Sverige.

Det konstnärliga forskningsfältet är ännu ungt, brokigt och föremål för utveckling och förhandling. I den konstnärliga forskarutbildningen i teater vid Teaterhögskolan i Malmö har det varit viktigt att ställa den konstnärliga praktiken i centrum. Inte av rädsla för att ta intryck av vetenskapliga teorier eller metoder, utan för att vi menar att teoriernas roll och funktion inte är desamma här som på andra akademiska områden. Den konstnärliga praktiken är en möjlighet att skapa nytt tänkande och därmed också ny kunskap. På Teaterhögskolan i Malmö strävar vi efter att den konstnärliga forskarutbildningen ska kunna bidra med att skapa anknytningar mellan den forskningsbaserade teatern och den etablerade teatern. Vi menar att det inte finns någon motsättning mellan dessa två.

1.2.2 Kunskap inom konstnärlig verksamhet

Kunskap inom en konstnärlig verksamhet som teater är inte det samma som påstående kunskap vid akademiska utbildningar med teoretisk inriktning, utan något avsevärt annorlunda. Världsledande forskare på området konstnärlig forskning kritiserar vanan att se kunskap som i första hand påståendekunskap. Forskare som Mark Johnson (i *The meaning of the body*, 2007), Henk Borgdorff (i *The Routledge companion to research in the arts*, 2010) och Robin Nelson (i artikeln What is at stake

in "the practice as research initiative"? *Peripeti*, 2013) har framhållit den konstnärliga kunskapens förkroppsligade, praktiska, icke-konceptuella och processinriktade karaktär.

Inom ramen för konstnärliga projekt och konstnärliga utbildningar kan forskningsfrågor och reflektionsfrågor inte alltid formuleras initialt. Inte heller kan de besvaras i en viss given fas av arbetet. Bådadera sker som integrerade delar av projektets/utbildningens process. Undervisning och handledning inom de konstnärliga utbildningarna är också processer; de består inte av punktinsatser som på något enkelt sätt låter sig protokollföras, men inte desto mindre är de metodiska.

Den konstnärliga metodutvecklingen är integrerad i det konstnärliga arbetet. Doktoranden uppmanas att utveckla nya metoder för att lösa de konstnärliga problem hen ställs inför ("*Vad händer om jag löser problemet på det här sättet? Vilken ny konstnärlig kunskap erhåller jag genom detta?*"). Genom grupphandledning sker ett erfarenhetsutbyte mellan doktoranderna och en kunskapsproduktion som syftar till problemlösning och kunskapsbildning. Doktoranden lär sig känna igen sin egen konstnärliga process, och genom att ställa nya och andra frågor kring sitt eget undersökande inför varje nytt försök får konstnären tillgång till ett metodiskt angreppssätt att identifiera och fördjupa den specifika kunskap som ligger i undersökningen.

Den konstnärliga forskarutbildningen i teater vid Teaterhögskolan i Malmö syftar till att skapa och undersöka nya konstnärliga uttryck inom teatern och att formulera den kunskap som uppstår när en scenkonstnär löser ett konstnärligt problem. Utbildningen betonar det praktiska görandet som metodutveckling och kunskapsproduktion. Den konstnärliga forskningens särart kan sägas ligga i dess kombination av experiment och dokumentation, och Teaterhögskolans forskarutbildning är uppbyggd kring denna pendelrörelse mellan ett görande och ett kritiskt reflekterande.

Vi följer noggrant de exempel som växer fram i den konstnärliga forskningen och den nationella och internationella diskussion som förs om hur den konstnärliga kunskapen bäst ska kommuniceras och dokumenteras, och hur man bör handleda konstnärliga processer.

1.3 Bakgrund

Teaterhögskolans kvalitetsarbete hänger samman med utbildningarnas rekrytering av studenter, med utbildningarnas form och innehåll samt med formerna för återkoppling av studenternas erfarenheter av och synpunkter på utbildningarna. I detta avsnitt presenteras uppgifter om rekrytering och genomströmning för Teaterhögskolans olika utbildningar, utbildningsplaner, kursplaner och studieplaner, översikter över utbildningsstrukturer, undervisningsformer och bemanning av kurser, samt olika slags inhämtande av studenters, alumners och avnämares synpunkter på utbildningarna genom kursutvärderingar och enkäter.

1.3.1 Rekrytering och genomströmning

1.3.1.1 Rekrytering och genomströmning, konstnärligt kandidatprogram i skådespelarkonst
Teaterhögskolan i Malmö har varje år ca 900 sökande till 12 platser på skådespelarprogrammet. Trots en osäker arbetsmarknad med minskade anslag för kultursektorn minskar inte söktrycket utan har snarare ökat på senare år. Utformningen av antagningsproven är under ständig process för att förbättra och konkretisera juryarbetet för att hitta de studenter som bäst kan tillgodogöra sig undervisningen. Skolans uppgift är i första hand inte att hitta duktiga studenter utan att genom att tillhandahålla kunskap och verktyg bereda framtidens scenkonstnärer möjlighet att finna sin väg och skapa sin generations teater. Vid antagningsproven tillämpas [Kriterier för särskild behörighet till Konstnärligt kandidatprogram i skådespelarkonst](#), som är tillgängliga för de sökande via Teaterhögskolans hemsida. Denna särskilda behörighet uppnås efter godkända resultat på antagningsprov 1 och 2.

Genomströmningen på skådespelarutbildningen är nära 100 %. Den höga siffran har självfallet samband med den hårda urvalsprocessen före utbildningens början.

Antagningsjuryn består av lärare från skolan, en representant för yrkeslivet och en student. Proven består av tre delar med gallring mellan varje del. Provet innebär att den sökande spelar upp en monolog, och prov två innebär att den sökande redovisar en förberedd scen, ett kort arbetsmoment

med denna scen inför jury, ett rörelseprov samt en skriftlig reflektionsuppgift. Det avslutande tredje provet innebär att den sökande under flera dagar kommer till skolan och deltar i olika lektioner ledda av skolans lärare med assistans av studenter. Lektionerna är upplagda med fokus på att upptäcka den sökandes begåvnings- och kunskapsstatus såväl som utvecklingspotential och samarbetsförmåga. En viktig sidoeffekt är att skolans studenter via sitt deltagande under antagningsproven får möjlighet att formulera sig kring pedagogiska frågor och därigenom upptäcker och befäster sina kunskaper. Dialogen mellan lärare och studenter under detta arbete bidrar till att skolans pedagogik genomlysas och utvecklas.

1.3.1.2 Rekrytering och genomströmning, övriga utbildningar

Konstnärligt kandidatprogram i sceniskt och dramatiskt författande har antagning till fyra platser vart tredje år. Dessa platser har normalt närmare 50 sökande. Genomströmningen på programmet är hög vilket beror dels på de omsorgsfullt genomförda antagningsproven som garanterar att de mest lämpade sökande antas, dels på den i hög grad individualiserade undervisningen.

Antagningsproven bedöms av en jury vilken består av lärare från utbildningen, en yrkeslivsrepresentant och avgångsstudent från programmet. Med ansökan till programmet ska medfölja två arbetsprover som ska visa tidigare erfarenheter av dramatiskt eller sceniskt författande. Utifrån dessa arbetsprover görs det första urvalet bland de sökande. I nästa steg får de sökande som gått vidare i processen till antagningsprov på Teaterhögskolan två förelagda skrivuppgifter samt kallas till intervju av jury. Under intervjudagen på Teaterhögskolan gör de sökande ytterligare prov, dels i textanalys, dels i förelagda skrivprov. Programmets nuvarande avgångsstudenter assisterar och deltar i provförfarandet. Detta studentdeltagande syftar till att ge programmets befintliga studenter insikt i sin egen utveckling inom området.

De fristående kurserna i *Konceptuell scenkonst* (grundkurs, fortsättningskurs och kandidatkurs om vardera 30 hp) är utformade för studenter vilkas ambition är att hitta uttryck för ett utvidgat berättande inom scenkonstfältet. Inför varje fristående kurs sker en behörighetsbedömning. Behörighet för den första kursen är studier med scenkonstnärlig konceptuell inriktning om minst 90 hp eller motsvarande. Urval sker genom bedömning av ett personligt brev samt arbetsprov i form av dokumentation av tidigare genomförda egna verk. Även för fortsättningskursen och kandidatkursen sker liknande behörighetsbedömning och urval för att säkerställa att kvaliteten bibehålls utbildningen igenom. Behörighetsbedömning och urval genomförs av kursansvarig och undervisande lärare. Genomströmningen på utbildningen är hög vilket beror på behörighetskraven och urvalens utformning som säkerställer att de mest lämpade av de sökande antas.

Forskarutbildningens behörighetsvillkor och urvalskriterier återfinns i den [Allmänna studieplanen](#).

Särskild behörighet till den konstnärliga forskarutbildningen i teater på forskarnivå har den som har

- avlagt grundexamen om minst 240 högskolepoäng inom utbildningsprogram för skådespelare eller annan scenisk utbildning eller ha därmed jämförbar erfarenhet av konstnärligt arbete, och
- har utfört konstnärligt arbete av sådan självständig karaktär att den sökandes lämplighet för denna del av utbildningen kan bedömas.

I samband med ansökan ska sökande i en forskningsplan redogöra för sitt tänkta forskningsprojekt. Planen ska innehålla projektbeskrivning och en skiss över forskningsarbetets genomförande. Grunden för urval bland de sökande är den sökandes meriter vid ansökningstillfället. Efter ett första urval genomförs intervjuer med de mest meriterade sökande. Vid behov kan antagningsnämnden begära kompletterande handlingar.

Kriterier för urvalet är

- den sökandes plan och syfte för ett tänkt arbete och antagningsnämndens bedömning av dessa,
- den sökandes lämplighet för konstnärligt forskningsarbete och förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildning,
- projektets konstnärliga kvalitet och genomförbarhet inom given tidsram (d v s under en period motsvarande fyra års utbildning på heltid),
- forskningsplanens kvalitet med avseende på relevans, originalitet, forskningsfrågor, anknytning till och relevans för det kollektiva kunskapsområdet samt metodbeskrivning, och

– institutionens önskemål om inriktning och möjligheter till handledning.

Forskarutbildningen är en jämförelsevis ytterst liten miljö; genomströmningen har hittills varit 100-procentig. En av Teaterhögskolans doktorander har under pågående forskarutbildning antagits som doktorand vid Stockholms konstnärliga högskola och fortsätter sina forskarstudier där.

1.3.2 Utbildningsplaner, kursplaner, studieplaner

En central utgångspunkt för kvalitetsarbetet är de dokument som styr utbildningarnas mål, innehåll och examination. Här nedan länkas till utbildningsplaner, kursplaner, studieplaner med mera för Teaterhögskolans olika utbildningar.

Program

[Konstnärligt kandidatprogram i skådespelarkonst](#)

[Kriterier för särskild behörighet till Konstnärligt kandidatprogram i skådespelarkonst](#)

[Måluppfyllelse rörande examensmålen för Konstnärligt kandidatprogram i skådespelarkonst](#)

[Bedömningskriterier för kandidatexamensarbetets praktisk/konstnärliga del](#)

[Instruktioner för kandidatexamensarbetets reflekterande del](#)

[Bedömningskriterier för kandidatexamensarbetets reflekterande del](#)

[Bedömningskriterier för extern kollegial granskning av examensarbete vid Konstnärligt kandidatprogram i skådespelarkonst](#)

[Konstnärligt kandidatprogram i sceniskt och dramatiskt författande](#)

[Måluppfyllelse rörande examensmålen för Konstnärligt kandidatprogram i sceniskt och dramatiskt författande](#)

Fristående kurser

[Konceptuell scenkonst](#)

Forskarutbildning i Teater

[Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i teater](#)

Kursplaner för obligatoriska kurser inom forskarutbildningen (30 hp)

[Konstnärlig metod 1, 7,5 hp](#)

[Konstnärlig metod 2, 7,5 hp](#)

[Akademiskt skrivande, 7,5 hp](#)

[Perspektiv på konstnärlig forskning, 7,5 hp](#)

1.3.3 Utbildningsstruktur, undervisningsformer och bemanning av kurser

Den konkreta uppläggningsen av utbildningarna är en viktig utgångspunkt för Teaterhögskolans kvalitetsarbete. I detta avsnitt ges en översiktlig beskrivning av de olika utbildningarnas struktur, undervisningsformer och bemanning av kurser.

1.3.3.1 Konstnärligt kandidatprogram i skådespelarkonst

Utbildningsstruktur

De olika kursernas omfattning framgår av denna översikt över Konstnärligt kandidatprogram i skådespelarkonst, 180 hp.

Termin	1	2	3	4	5	6	
Scenframställning	15 hp	15 hp	15 hp	15 hp	30 hp	22 hp	112 hp
Rörelse	4 hp	4 hp	4 hp	4 hp	0 hp	2 hp	18 hp
Röst, tal och text	4 hp	4 hp	4 hp	4 hp	0 hp	2 hp	18 hp
Sång och musik	4 hp	4 hp	4 hp	4 hp	0 hp	2 hp	18 hp

Teori samt kurser och seminarier	3 hp	3 hp	3 hp	3 hp	0 hp	2 hp	14 hp
Summa	30 hp	30 hp	30 hp	30 hp	30 hp	30 hp	180 hp

Termin 5 är praktiktermin. Det åligger Teaterhögskolan att i samråd med studenten ordna praktikplats som skådespelare. Scenframställningsundervisningen under termin 6 utgörs av ett examensarbete som innefattar en praktisk/konstnärlig del och en reflekterande del.

Undervisningsformer

Undervisningsformerna på skådespelarprogrammet omfattar enskild undervisning och gruppundervisning, såväl i scenframställning som i övriga ämnen. Projekt inom scenframställning och andra ämnen redovisas vid interna och offentliga uppspel och föreställningar. Skriftliga reflektionsarbeten redovisas vid offentliga granskningsseminarier.

Bemanning av kurser

Inom de olika delkurserna ges undervisning i scenframställning och teori av lektor Henry Stiglund och adjunkt Linda Ritzén, i scenframställning också av olika gästlärare (exempelvis Mariana Araoz, Harald Leander, Monica Wilderöth). Undervisning i röst, tal och text ges av adjunkterna Lars-Magnus Magnusson och Fredrika Tungström. Undervisning i rörelse ges av lektor Barbara Wilczek Ekholm, adjunkt Richard Kolnby och Kajsa Ingemansson samt av olika gästlärare. Undervisning i musik ges av lektor Sven Bjerstedt och i sång av adjunkt Monica Tyllgren. Insatser som seminarieledare, handledare och examinator görs av lektor Kent Sjöström.

1.3.3.2 Konstnärligt kandidatprogram i sceniskt och dramatiskt författande

Utbildningsstruktur

De olika kursernas omfattning framgår av denna översikt över Konstnärligt kandidatprogram i sceniskt och dramatiskt författande, 180 hp.

Termin	1	2	3	4	5	6	
Sceniskt och dramatiskt författande	20 hp	20 hp	20 hp	20 hp	20 hp	0 hp	100 hp
HDK (Handling, drama och kommunikation)	5 hp	5 hp	5 hp	5 hp	4 hp	5 hp	29 hp
Repertoarkunskap	5 hp	5 hp	5 hp	5 hp	3 hp	0 hp	23 hp
Dramatikerns ekonomi och rättigheter	0 hp	0 hp	0 hp	0 hp	3 hp	0 hp	3 hp
Examensuppgift	0 hp	0 hp	0 hp	0 hp	0 hp	25 hp	25 hp
Summa	30 hp	30 hp	30 hp	30 hp	30 hp	30 hp	180 hp

Undervisningsformer

Undervisningsformerna på dramatikerprogrammet omfattar föreläsningar, individuell handledning och grupphandledning, läskurser med skriftlig examination. Under utbildningens sista termin består

undervisningen i att studenten med handledning författar ett dramatiskt verk jämte verkkommentar, vilka examineras vid ett granskningsseminarium.

Bemanning av kurser

Inom de olika delkurserna ges dels undervisning och handledning av lektor Fredrik Haller och doktorand Annika Nyman, dels handledning av lektor Jörgen Dahlqvist, dramaturg Maja Zade och regissör/manusförfattare Goran Kapetanovich.

1.3.3.3 Konceptuell scenkonst

Utbildningsstruktur

De olika kurserna och delkursernas omfattning framgår av denna översikt över kurserna i Konceptuell scenkonst.

Kurs/delkurs	Konceptuell scenkonst, grundkurs	Konceptuell scenkonst, fortsättningskurs	Konceptuell scenkonst, kandidatkurs	
Konstnärliga metoder	7,5	7,5	7,5	22,5
Verkkommentar			7,5	7,5
Workshop 1	7,5			42
Workshop 2	7,5			
Workshop 3	7,5			
Workshop 4		7,5		
Workshop 5		12		
Reflektion		3		3
Examensprojekt			15	15
Summa	30	30	30	90

Grundkursen SKÅL01 (30 hp) omfattar fyra delkurser om vardera 7,5 hp:

- *Konstnärliga metoder 1*. Här arbetar studenterna enskilt och i grupp med expanderat skrivande av scentext i första, andra och tredje person.
- *Workshop 1*. Här arbetar studenterna med ljud. Arbetet utmynnar i en kort audiowalk och ett hörspel.
- *Workshop 2*. Här arbetar studenterna med video. Kursen ger färdigheter rörande programvara och videoteknik. Arbetet utmynnar i ett kortare videoverk.
- *Workshop 3*. Under rubriken ”In the blend” utarbetar studenterna ett egeninitierat scenkonstprojekt som kombinerar två–tre av medierna text, ljud och video.

Grundkursen SKÅL02 (30 hp) omfattar tre delkurser:

- *Konstnärliga metoder 2* (7,5 hp). Här arbetar studenterna med att med utgångspunkt i en omvärldsanalys utforma konstnärliga metoder för konceptutveckling.
- *Workshop 4* (7,5 hp). Här arbetar studenterna med olika slags relationer mellan aktörer och publik (”publikkontrakt”) samt med rummet som kreativ motor för scenkonstprojektet (”site-specific” scenkonst).
- *Workshop 5* samt *Reflektion* (12+3 hp). Här utarbetar studenterna ett egeninitierat scenkonstprojekt jämte en skriven verkkommentar.

Undervisningsformer

Undervisningsformerna inom kurserna i Konceptuell scenkonst omfattar föreläsningar, individuell handledning och grupphandledning, workshops samt skapandet av ett sceniskt verk jämte verkcommentar, vilka examineras vid ett granskningsseminarium.

Bemanning av kurser

Inom de olika delkurserna ges undervisning och handledning av lektorerna Fredrik Haller och Jörgen Dahlqvist samt adjunkterna Carina Ehrenholm och Liv Kaastrup Vesterskov, vidare av doktorand John Hanse samt de timförordnade lärarna Ebba Petrén, Etta Säfve och Jonas Åkesson.

1.3.3.4 Utbildning på forskarnivå i teater ledande till konstnärlig doktorexamen

Utbildningsstruktur

Utbildningen omfattar 240 poäng fördelade på en del bestående av olika kurser och övriga poängsatta moment om 60 högskolepoäng samt ett dokumenterat konstnärligt forskningsprojekt om 180 högskolepoäng. Den forskarstuderande ska under utbildningen följa och bidra till kurs- och seminariedelen vid forskarutbildningen i teater. Denna motsvarar 60 högskolepoäng. Här ingår kurser som stöttar fördjupningen i doktorandens konstnärliga forskningsprojekt, lägger relevanta och kritiska perspektiv på detsamma, eller stöttar förmågan till reflektion kring och kommunikation om den konstnärliga processen.

Halva kursomfånget inom forskarutbildningen (30 hp) utgörs av obligatoriska kurser: *Konstnärlig metod 1–2* (7,5 + 7,5 hp), *Akademiskt skrivande* (7,5 hp) samt *Perspektiv på konstnärlig forskning* (7,5 hp). För närmare beskrivningar av de obligatoriska kurserna hänvisas till avsnitt 2.2.1.4 samt till kursplanerna:

[Konstnärlig metod 1, 7,5 hp](#)

[Konstnärlig metod 2, 7,5 hp](#)

[Akademiskt skrivande, 7,5 hp](#)

[Perspektiv på konstnärlig forskning, 7,5 hp](#)

De valbara kurserna, som också omfattar 30 hp, väljs i samråd med handledaren. Kurser vid det egna lärosätet examineras enligt de krav som ställts upp i respektive kursplan. Övriga poängsatta moment examineras i den form (föreläsningar), andra redovisningar, muntliga diskussioner, skriftliga reflektioner etc som överenskommit med handledare/institutionens utsedde examinator. Vissa delar av utbildningen kan ske vid utländsk konstnärlig högskola under förutsättning av en överenskommelse mellan skolorna som garanterar nivån på studierna och dessa studiers integration i forskarutbildningens helhet. Kurser som tas vid andra lärosäten examineras på samma sätt som kurser vid det egna lärosätet, men tillgodoräknanden av kurser examinerade vid andra lärosäten och bedömningen av övriga poängsatta moment sker av examinator utsedd av Konstnärliga fakultetsstyrelsen.

Undervisningsformer

Undervisning ges i form av seminarier och kurser samt handledning enskilt och i grupp. I undervisningen behandlas metoder och dokumentation i konstnärlig forskning. Dessutom ingår valbara seminarier efter doktorandens individuella behov. Doktoranden har rätt till undervisning i form av seminarier och handledda enskilda studiemoment. Institutionen har rätt att kräva att doktoranden deltar aktivt i den erbjudna undervisningen.

Bemanning av kurser

Inom de obligatoriska kurserna ges undervisning av docenterna Kent Sjöström och Sven Bjerstedt samt av lektor Jörgen Dahlqvist.

1.3.4 Kursvärderingar/kursutvärderingar

En viktig utgångspunkt för att Teaterhögskolan ska kunna bedriva ett framgångsrikt kvalitetsutvecklingsarbete är ett välfungerande system för kursvärderingar. Genom dessa kan institutionen fånga upp studenternas erfarenheter av och synpunkter på de enskilda kurserna. Det är en rättighet men inte en skyldighet för studenterna att uttrycka sig i en kursvärdering. Lunds universitets ansvar för och hantering av kursvärderingar beskrivs [här](#).

Vid Teaterhögskolan förekommer en rad former för kursvärderingar: skriftliga och muntliga delkurs-, kurs- och terminsvärderingar samt (i vissa utbildningar) veckouppsummeringar på klassmöten. Detta gäller för utbildning på samtliga nivåer: grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. De skriftliga kursvärderingarna hanteras i enlighet med kursplanernas föreskrifter i slutet av varje kurs på så sätt att studenterna erbjuds fylla i en kursvärderingsblankett som återsänds anonymt till ansvarig lärare. Läraren sammanställer svaren och kommunicerar de uppkomna synpunkterna till studenterna. Utbildningsledarna ansvarar för att eventuellt lämpliga förändringar av kurserna genomförs på grundval av kursvärderingsresultatet. Kursvärderingarna behandlas av berörda lärare och läggs till grund för kvalitetsutvecklingsarbetet.

Det bör betonas att kvalitetsutveckling inom konstnärlig högskoleutbildning på ett viktigt sätt skiljer sig från motsvarande arbete inom traditionella akademiska discipliner. Detta har att göra med dynamiken mellan individualiserad och gemensam undervisning, som för Teaterhögskolans vidkommande beskrivs närmare i avsnitt 2.2.1. Exempelvis hålls inom skådespelarutbildningen enskilda uppstartssamtal med varje student inför starten på varje scenframställningsblock, där den ansvariga läraren och studenten kommer överens om vad som ska ligga i fokus för arbetet. Detsamma gäller inför varje skrivblock på dramatikerutbildningen. Utöver de generella målen för undervisningsblocket, som framgår av kursplanen, formulerar studenten med stöd av läraren också sina individuella utvecklingsmål. Denna dynamik mellan individualiserad och gemensam undervisning har tydliga konsekvenser för kvalitetsutvecklingen, där den formativa utvärderingen framstår som central.

1.3.5 Student-, alumni- och avnämarenkäter

Som ett led i kvalitetsutvecklingen har Konstnärliga fakulteten och Teaterhögskolan gjort ett antal undersökningar av studenters, alumners och avnämares synpunkter på utbildningarna. Här länkas till [Konstnärliga fakultetens alumnuundersökning 2010](#)
[Studentbarometern 2012](#)
[Teaterhögskolans alumnienkät 2013](#)
[Teaterhögskolans avnämarenkät 2013](#)

I arbetet med denna självvärdering har vi åter använt oss av Lunds universitets digitala utvärderingssystem för att genomföra en enkätundersökning. Syftet med denna har varit att få information om i hur stor utsträckning tidigare studenter anser sig vara rustade för en arbetsmarknad inom utbildningens (huvud)område. Detta har skett i form av en digital enkät. I denna har även efterfrågats information om hur våra utbildningars alumner värderar den utbildning vi givit och vad som skulle kunna göras för att förbättra verksamheten, samt tips på förändringar i arbetet med att utveckla skolans nya utbildningar.

1.4 Grundläggande utgångspunkter

Ett omfattande regelverk på flera nivåer styr Teaterhögskolans verksamhet och kvalitetsarbete. I detta avsnitt länkas till relevanta lagar och förordningar samt till strategiska planer och handlingsplaner med mera.

1.4.1 Lagar och förordningar

Teaterhögskolans verksamhet regleras av lagar och förordningar på flera nivåer:
[Universitetskanslersämbetet \(UKÄ\)](#)

[Högskolans lagar och förordningar](#)
[Högskolelagen](#)
[Högskoleförordningen](#)
[Lunds universitets föreskrifter för utbildning på forskarnivå](#)

1.4.2 Strategiska planer

Teaterhögskolans verksamhet förhåller sig också till de strategiska planer som fastställts på universitets-, fakultets- och institutionsnivå:

[Strategisk plan för Lunds universitet](#)
[Strategisk plan för Konstnärliga fakulteten](#)
[Strategisk plan för Teaterhögskolan i Malmö 2016–2020](#)

1.4.3 Handlingsplan för Teaterhögskolan i Malmö 2018

[Teaterhögskolans handlingsplan för 2018](#) har arbetats fram på uppdrag av institutionsstyrelsen. De årliga handlingsplanerna ska visa och följa upp de huvudsakliga insatser skolan gör för att nå visionen och målen som anges i den strategiska planen för Teaterhögskolan, men även förhålla sig till Lunds universitets och konstnärliga fakultetens respektive strategiska planer.

1.4.4 Kvalitetsarbete vid Konstnärliga fakulteten

Utgångspunkterna för Konstnärliga fakultetens kvalitetsarbete beskrivs här: [Kvalitetsarbete vid Konstnärliga fakulteten](#).

1.4.5 Statistisk uppföljning

Lunds universitet tillhandahåller ett behovsanpassat verktyg för data om bland annat ekonomi, personal och studerande: [Kuben \(LU:s verktyg för statistisk uppföljning\)](#).

1.5 Organisation och beslutsstruktur; kommunikation

Universitetsstyrelsen är Lunds universitets högsta organ. Universitetet är organiserat i åtta fakulteter som leds av fakultetsstyrelser med övergripande ansvar för verksamheten inom respektive fakultet. Teaterhögskolan tillhör tillsammans med Musikhögskolan och Konsthögskolan den Konstnärliga fakulteten, som leds av den Konstnärliga fakultetsstyrelsen. Styrelsens ordförande är dekan. Styrelsen är direkt underställd universitetsstyrelsen och ansvarar för planering och genomförande av all grundläggande utbildning, forskning och forskarutbildning inom fakulteten. För genomförande av dessa och andra övergripande uppgifter finns ett fakultetskansli.

Teaterhögskolans lokalt högsta organ är Institutionsstyrelsen, vars ordförande också är institutionens prefekt/rektor. Styrelsen har nio ledamöter: fem lärare, en representant för teknisk/administrativ personal, två studerande och en yrkeslivsrepresentant. Ämnes- och kursplaner fastställs i institutionsstyrelsen. Det är också styrelsen som beslutar om institutionens budget, sedan tilldelning av medel skett i fakultetsstyrelsen.

Gemensamma möten för all personal genomförs ungefär var tredje vecka. Den tekniska och administrativa personalen (utbildningskansli, bibliotek, produktion, teknik, ateljé och service) sammanträder regelbundet. Grundutbildningarnas undervisande personal sammanträder regelbundet i skolans två lärarkollegier, ett för skådespelarutbildningen och ett för de övriga utbildningarna. Forskarutbildningarnas undervisande personal sammanträder regelbundet i FoU-gruppen, där även en doktorandrepresentant och fakultetens forskarutbildningshandläggare medverkar. En viktig länk mellan dessa grupper och institutionsstyrelsen är Teaterhögskolans samverkansgrupp, där de ansvariga för skolans olika utbildningar ingår och där skolans prefekt/rektor är ordförande.

Ämneskollegier finns för skolans olika ämnen. Fasta grupper finns även för andra samrådsfrågor såsom budget, lokaler, hemsida, jämställdhetsfrågor med mera.

Teaterhögskolans studentkår sammanträder regelbundet, och studentkårens ordförande har regelbunden direktkontakt med skolans rektor/prefekt.

För institutionen innebär det en styrka att tillhöra Lunds universitet och att vara samorganiserad med Konst- och Musikhögskolorna inom Konstnärliga fakulteten. I utformningen av program och kurser är Teaterhögskolan självständig. Samverkan med andra enheter sker i form av regelverk som gäller hela universitetet och/eller fakulteten. Konstnärliga fakulteten har fortlöpande varit en värdefull samarbetspartner i frågor rörande budgetuppföljning, kvalitetskontroll samt studenters rättigheter och har även fungerat som stöd på olika administrativa områden. Skolans bibliotek är personellt och organisatoriskt samordnat med fakultetens övriga bibliotek. En process pågår för närvarande för att samlokalisera fakultetens institutioner.

Här nedan länkas till information om universitetets och fakultetens organisationsstrukturer, till Teaterhögskolans externa och interna webbinformation samt till universitetets stöd och verktyg för kommunikation.

[Lunds universitets organisationsstruktur](#)

[Regler och beslut vid Lunds universitet](#)

[Konstnärliga fakultetens organisationsstruktur](#)

[Konstnärliga fakultetens delegationsordning](#)

[Teaterhögskolans externa webbsida](#)

[Teaterhögskolans interna webbsida](#)

[Lunds universitets stöd och verktyg för kommunikation, IT m.m.](#)

[Lunds universitets språkpolicy](#)

2. Självvärdering

2.1 Område, miljö och resurser

I detta avsnitt beskrivs några grundläggande förutsättningar för kvalitetsutvecklingsarbetet inom Teaterhögskolans utbildningar i form av personal, lokaler, utrustning, ekonomi och andra resurser.

2.1.1 Personal; kompetens, kompetensutveckling; publikationslistor; handledarutbildning och högskolepedagogisk utbildning

Här förtecknas Teaterhögskolans undervisande, tekniska och administrativa personal.

2.1.1.1 Lärarkompetens och lärarkapacitet

Teaterhögskolan har en konstnärligt och pedagogiskt välmeriterad grupp tillsvidareanställda lärare. Lärarnas väl beprövade samarbete över ämnesgränserna inom ramen för utbildningarnas ämnesintegration skildras närmare i inledningsavsnittet 1.1.2. Den undervisande personalen utmärks också av en tilltagande forskningsanknytning. Skolans docenter har deltagit i utvecklingen av forskning på både konstnärlig och vetenskaplig grund inom teaterområdet i Sverige.

Samtliga lärare har mångårig konstnärlig och pedagogisk verksamhet, i några fall även internationellt. Två av dem har genomgått Lunds universitets forskningshandledningsutbildning, och flera är verksamma med forskarutbildning, forskningspresentationer och sakkunniguppdrag.

Skolans lärare är efterfrågade som lärare vid andra av universitetets institutioner, vid teatrar och vid andra lärosäten. De flesta av lärarna har också genomgått flera högskolepedagogiska kurser.

[Teaterhögskolans alumnienkät 2013](#) innehåller följande fritextsvar (under rubriken ”Övriga synpunkter och kommentarer”):

I överlag motsvarade de tre åren på teaterhögskolan med råge mina förväntningar, mycket på grund av lärare med mycket kunskap, nyfikenhet och hängivenhet.

[Studentbarometern 2012](#) ger denna sammanfattning: ”Det studenterna i första hand framhåller hos sina lärare är deras kunskaper i ämnet, deras engagemang och bemötande samt deras förmåga att utveckla studenternas konstnärliga sidor” (s. 7).

Som belägg för lärarkompetensen kan nämnas att flera av Teaterhögskolans lärare har tilldelats Lunds universitets pedagogiska pris. (Universitetet har över 7000 anställda.) Några av prisnomineringarna citeras i relevanta sammanhang i denna självvärdering (se främst avsnitt 2.2.1).

Flera av Teaterhögskolans lärare har under lång tid varit aktivt involverade i genus- och jämställdhetsarbete på institutions-, fakultets- och universitetsnivå.

2.1.1.2 Lista över lärare med LUCRIS-länkar

I detta avsnitt förtecknas Teaterhögskolans undervisande personal med titel, tjänstgöringsomfattning och huvudsaklig undervisningsinriktning. De bifogade länkarna till Lunds universitets publikationsdatabas LUCRIS innehåller information om lärarnas forskningspublikationer, konstnärliga utvecklingsarbeten och publikationer med pedagogisk inriktning.

Universitetslektorer med docentur

Sven Bjerstedt, f 1962, lektor i musik, 100 %; docent i musikpedagogik; undervisar i musik på skådespelarprogrammet samt i obligatoriska kurser inom forskarutbildningen, huvudhandledare för doktorand i teater

[Sven Bjerstedt i LUCRIS](#)

Kent Sjöström, f 1954, lektor i rörelse, 100 %; docent i teater;
undervisar i teori och konstnärlig forskningsmetod på samtliga skolans utbildningar och utbildningsnivåer, huvudhandledare för doktorand i teater;
Lunds universitets pedagogiska pris 2007

[Kent Sjöström i LUCRIS](#)

Universitetslektorer (odisputerade)

Ditte Maria Bjerg, f 1960, lektor i teater och samhälle, 100 %;
tjänstgör som rektor/prefekt för Teaterhögskolan

[Ditte Maria Bjerg i LUCRIS](#)

Jörgen Dahlvist, f 1968, lektor i teater och samhälle, 60 %;
undervisar i konstnärlig metod på masterprogrammet, Teaterns teori och praktik och Konceptuell scenkonst samt i obligatoriska kurser inom forskarutbildningen

[Jörgen Dahlvist i LUCRIS](#)

Fredrik Haller, f 1971, lektor i dramaturgi, 100 %;
undervisar i dramatiskt författande på dramatikerprogrammet samt i konstnärlig metod på masterprogrammet

[Fredrik Haller i LUCRIS](#)

Henry Stiglund, f 1964, lektor i scenframställning, 100 %;
undervisar i scenframställning och teori på skådespelarprogrammet

[Henry Stiglund i LUCRIS](#)

Barbara Wilczek Ekholm, f 1954, lektor i rörelse, 100 %;
undervisar i rörelse på skådespelarprogrammet;
Lunds universitets pedagogiska pris 2007

[Barbara Wilczek Ekholm i LUCRIS](#)

Universitetsadjunkter

Carina Ehrenholm, f 1975, adjunkt i teater och samhälle, 50 % (föräldraledig ht 2018);
undervisar i sceniskt berättande på Teaterns teori och praktik samt Konceptuell scenkonst

Liv Kaastrup Vesterskov, f 1988, adjunkt i teater och samhälle, 50 %;
undervisar i sceniskt berättande på Teaterns teori och praktik samt Konceptuell scenkonst

Richard Kolnby, f 1970, adjunkt i rörelse, 100 %;
undervisar i rörelse på skådespelarprogrammet;
nominerad till Lunds universitets pedagogiska pris 2008 och 2009

[Richard Kolnby i LUCRIS](#)

Lars-Magnus Magnusson, f 1955, adjunkt i röst, tal och text, 75 %;
undervisar i röst, tal och text på skådespelarprogrammet

Linda Ritzén, f 1972, adjunkt i scenframställning, 100 %;
undervisar i scenframställning och teori på skådespelarprogrammet

[Linda Ritzén i LUCRIS](#)

Fredrika Tungström, f 1980, adjunkt i röst, tal och text, 75 % (föräldraledig ht 2018);
undervisar i röst, tal och text på skådespelarprogrammet

[Fredrika Tungström i LUCRIS](#)

Monica Tyllgren, f 1965, adjunkt i sång, 100 %;

undervisar i sång på skådespelarprogrammet
[Monica Tyllgren i LUCRIS](#)

2.1.1.3 Lista över teknisk och administrativ personal

I detta avsnitt förtecknas Teaterhögskolans tekniska och administrativa personal med titel och tjänstgöringsomfattning.

Madeleine Bergquist, f 1978, bibliotekarie, 30 %
Stefan Ersson, f 1959, servicetekniker, 100 %
Eva Hedblom, f 1961, ateljéföreståndare, 80 %
Henrik Lagergren, f 1963, teatertekniker, 100 %
Marta Malmsten, f 1963, utbildningskoordinator, 100 %
Egzona Maloku, f 1988, ekonomihandläggare, 75 % (föräldraledig t.o.m. ht 2019)
Anders Mattsson, f 1981, producent, 100 %
Jan Michelsen, f 1971, teatertekniker, 100 %
Jenny Månström, f 1975, producent, 100 %

2.1.1.4 Regelverk för medarbetare, anställningsordning, riktlinjer för medarbetarsamtal och högskolepedagogisk utveckling

Denna länk ger en översikt över det regelverk som gäller för medarbetare vid Lunds universitet:
[Regler för medarbetare vid Lunds universitet.](#)

De regler som universitetet tillämpar för anställning framgår av [Lunds universitets anställningsordning.](#)

Här finns riktlinjer för de utvecklingssamtal som årligen genomförs med samtliga medarbetare vid Lunds universitet: [Lunds universitets riktlinjer för medarbetarsamtal.](#)

För tillsvidareanställning som lärare vid Lunds universitet krävs pedagogisk skicklighet. Som en del i den pedagogiska skickligheten ingår minst fem veckors högskolepedagogisk utbildning eller motsvarande kunskaper. En särskild avdelning vid Lunds universitet ansvarar för stöd till och utveckling av universitetets utbildningar på alla nivåer, bland annat genom högskolepedagogiska kurser: [Lunds universitets avdelning för högskolepedagogisk utveckling.](#)

2.1.2 Lokaler, utrustning och övrig infrastruktur (bibliotek, IT m.m.)

Här ges en kort presentation av Teaterhögskolans speciallokaler, utrustning samt biblioteks- och IT-resurser.

2.1.2.1 Speciallokaler (verkstäder, ateljéer, repetitionslokaler, studior etc) för övnings- och projektarbete

Bryggeriteatern

- Scen 16x16 m. Antal platser: ca 150 (max 250)
- 3 loger för ca 18 personer
- Verkstad (trä och metall)

Lokaler Pralinenhuset, Bergsgatan

- 2 blackboxar, ca 150 kvm. Utrustade för teaterljus/ljud. Publik ca 60 personer.
- 1 studio för seminarier, scenframställning. Projektor för DVD, dator m m. Ljud för projektor och CD m m. Lysrör och/eller tak-spotlights. Publik ca 40 personer.
- 1 studio för scenframställning, konceptuell scenkonst m m. Dator med program för ljud/ljus/projektion och ljudkort för 4 kanaler. 4 aktiva högtalare, 10 LED-strålkastare och 4 ljustonr.

- Lysrör och/eller tak-spotlights. Publik ca 40 personer.
- 3 scenframställningsrum. Lysrör och/eller tak-spotlights. Publik ca 30 personer.
 - 2 större rörelserum, ett med spegelvägg.
 - 1 musikrum med omfattande instrumentuppsättning.
 - 1 sångrum.
 - Flera mindre undervisningsrum.
 - Datasal för studenterna.
 - Ljudstudio och inspelningsrum.
 - Videoredigeringsrum.

En mer detaljerad beskrivning av några av Teaterhögskolans lokaler finns [här](#).

2.1.2.2 Utrustning och verktyg för övnings- och projektarbete

Teaterljus

Digitalt ljusbord, eller datorstyrt ljus. Dimrar. Ca 250 strålkastare. 2 rökmaskiner. Laser.

Teaterljud

4-kanalssystem med 4 toppar och 2 subbasar. 3 mindre PA-system.

Video

3 videokameror. Studiostrålkastare. Digital videoredigeringsutrustning.

Ljud

Digital ljudredigering. Studiomikrofoner och livemikrofoner.

C:a 6 mobila projektorer. 4 Zoomar (mobil ljudinspelningsutrustning). Ett antal kassett/CD-spelare.

Datorer för ljud/ljus och projektioner. Ett antal aktiva högtalare för diverse projekt.

Specialgolv

för dans/teater m m.

2.1.2.3 Biblioteks- och IT-resurser

Institutionsbiblioteket rymmer boksamling (cirka 3000 volymer), pjäsbibliotek (cirka 2000 volymer) och cirka 10 läsplatser. Teaterhögskolans personal och studenter har tillgång till universitetets samlade utbud av biblioteks- och databasresurser. Biblioteksverksamhetens inriktning framgår av [Konstnärliga fakultetens bibliotekspolicy](#).

2.1.3 Fysisk och psykosocial studiemiljö; stödverksamhet

Studenters studiesituation kan medföra många olika slags behov av stöd. Beroende på behovens art finns Teaterhögskolans studiekoordinator, servicetekniker och alla andra medarbetare tillgängliga för stöd. Teaterhögskolans producent har varje vecka möte med skådespelarstudenterna för samtal om aktuella studierelaterade frågor som inte är av pedagogisk art. I framtiden bör liknande möten genomföras också med övriga studenter, så att alla får ta del av relevant information.

Tillhörigheten till Lunds universitet medför att ett omfattande nät av resurser finns tillgängliga för Teaterhögskolans studenter vid behov. Här nedan länkas till några av dessa resurser.

[Grundläggande information för Teaterhögskolans studenter](#)

[Studenternas rättighetslista](#)

[Policy och föreskrifter för studentinflytande vid Lunds universitet](#)

[Service, rådgivning och stöd för studenter vid Lunds universitet](#)

[Stöd vid problem i studiesituationen](#)

[Pedagogiskt stöd för studenter med funktionsnedsättning](#)

[Studie- och arbetsmiljö](#)

[Konstnärliga fakultetens studentguide om diskriminering och trakasserier](#)

[Studenthälsan](#)

[Hjälp vid psykisk ohälsa och ångestproblematik](#)

[Checklista för nya studenter](#)
[LU Student Guide 2017–18 \(engelskspråkig\)](#)
[Karriärvägledning](#)
[Karriärportalen](#)

2.1.4 Ekonomi

En stor utmaning för att bibehålla och utveckla kvaliteten är kopplad till institutionens ekonomi. Teaterhögskolan har under en period av år effektiviserat och dragit ner på personal och lokaler för att få en mer långsiktigt hållbar ekonomi. Nu ser vi vissa effekter av detta i form av större sårbarhet när något oväntat händer, sjukskrivningar och upplevda brister i arbetsmiljön. Det påverkar kvaliteten i verksamheten. Den risk vi ser framför oss på längre sikt är att urholkningen av basanslagen förr eller senare kommer att påverka utbildningens och forskningens kvalitet. Var den gränsen går är svårt att säga, men risken är reell, och vi behöver ta fram strategier för att hitta vägar till stärkt finansiering.

2.2 Utformning, genomförande, resultat

2.2.1 Kvalitetsarbete i respektive utbildning

Vid utbildningsutvärdering är frågan om kvalitetsarbete och kvalitetssäkring i förhållande till examensmålen av centralt intresse. I de följande avsnitten beskrivs kvalitetsarbete och kvalitetssäkring i Teaterhögskolans olika utbildningar: *Konstnärligt kandidatprogram i skådespelarkonst* (2.2.1.1), *Konstnärligt kandidatprogram i sceniskt och dramatiskt författande* (2.2.2.2), *Konceptuell scenkonst* (2.2.2.3) samt *Utbildning på forskarnivå i teater ledande till konstnärlig doktorsexamen* (2.2.2.4).

2.2.1.1 Konstnärligt kandidatprogram i skådespelarkonst

En kort presentation av hur måluppfyllelse kontrolleras finns i dokumentet [Måluppfyllelse mot examensmål Konstnärlig kandidatutbildning i skådespelarkonst](#).

I det följande ges en mer detaljerad beskrivning av kvalitetsarbete och kvalitetssäkring rörande samtliga examensmål för konstnärlig kandidatexamen i skådespelarkonst.

Examensmål 1: Kunskap och förståelse

1. För konstnärlig kandidatexamen ska studenten visa kunskap och förståelse på skådespelarkonstens område, dels kunskaper rörande konststartens praktiska och teoretiska grund, dels kunskap om och erfarenheter av metod, processer och fördjupning inom området.

All kunskap är i någon mening förkroppsligad, och detta är i synnerhet tydligt på det konstnärliga området. Att undersöka och förstå vad som skapar den sceniska situationen är grundläggande i Teaterhögskolans utbildningar. Via Stanislavskijs grundbegrepp ”de föreliggande omständigheterna” knyter Teaterhögskolan i Malmö an till en bred internationell samsyn kring skådespelarutbildningens metodik.

Examensmål 1 är centralt för all verksamhet inom kandidatprogrammet. Här ges därför en kortfattad beskrivning av hur målet stegvis uppfylls inom utbildningen. Skildringen ger också en bild av utbildningens progression, den konstruktiva länkning som genomsyrar upplägget. Redogörelsen för hur övriga examensmål uppfylls kommer därför på olika punkter att kunna hänvisa till den följande beskrivningen. De moment där kvalitetssäkring sker markeras i det följande med *kursiv stil*.

Utmärkande för skådespelarutbildningen är att den bygger på fördjupning och progression. Under första terminen introduceras studenten för skådespelarkonstens praktiska och teoretiska grunder. Studenten tränar sig genom övningar som ställer krav på att anpassa sig fysiskt, mentalt och emotionellt till en scenisk uppgift. Detta utgör de första stegen mot att erövra ett metodiskt arbetssätt och därigenom börja göra uppnådda arbetsresultat reproducerbara på ett skapande, processinriktat sätt. Detta arbetssätt fortsätter genom hela utbildningen, med fördjupad svårighetsgrad och med noggrann uppföljning av varje students utveckling.

Inför starten på varje scenframställningsblock, s.k. etydarbete, träffar ansvarig lärare varje student för ett enskilt uppstartssamtal. Under detta samtal kommer lärare och student överens om vad som ska ligga i fokus för arbetet.

Under samtalet diskuteras och klargörs de generella målen för undervisningsblocket, så som de framgår av kursplanen. Utöver detta formulerar studenten, med stöd av läraren, sitt eget personliga utvecklingsmål. Dessa kan vara alltifrån fysiska, sinnliga behov som att fördjupa sin förmåga att behärska andning och energi till mera teoretiska behov som extra stöd i analysarbetet av rollfigurens handlingslinje. Den rolluppgift studenten tilldelas bör bereda möjlighet för arbete och träning i det som stödjer kunskapsutvecklingen.

Under samtalet kan läraren bedöma studentens förmåga att reflektera kring sin egen utveckling och formulera sin kunskap vad gäller skådespelarkonstens praktiska och teoretiska grunder.

Fortlöpande under arbetets gång återknyter lärare och student till detta samtal såväl i det praktiska arbetet på golvet som i de ständigt återkommande veckosummeringarna där studentgruppen tillsammans med lärarteamet utvärderar veckans arbete.

Under dessa veckosummeringar kan lärarteamet bedöma studenternas förmåga att tillgodogöra sig undervisningen samt deras förståelse för skådespelarkonstens praktiska och teoretiska grunder.

Varje etydarbete redovisas i form av uppspel. I början av utbildningen är dessa redovisningar interna men allteftersom utbildningen fortskrider öppnas dessa upp för en bredare publik.

Efter avslutat etydarbete träffar ansvariga lärare varje student för ett enskilt utvärderingssamtal. Studentens arbetsinsats och kunskapsutveckling bedöms i relation till de mål som framgår av kursplanen och som formulerades under uppstartssamtalet. I anslutning till denna utvärdering gör studenten även en skriftlig reflektion över sin arbetsprocess, vilka nya kunskaper hon eller han erövrat under arbetet samt börjar identifiera sina behov av ytterligare kunskap. Denna skriftliga reflektion ligger till grund för planering av kommande etydarbeten.

Det pedagogiska arbetssättet präglas av en under lång tid utvecklad metodik som bygger på ämnesintegration, där lärare med olika fokus samarbetar mot ett gemensamt mål (se vidare inledningen, avsnitt 1.1, och [Vallgård, B. \(2009\). Att leda studenterna mot en rationell och kunnig inställning i ett yrke som är fullt med mystik och obestämda begrepp. I E. Bommenel & M. Irhammar](#)

[\(red:er\), Osynligt och självklart? \(s. 33–38\). Lund: Lunds universitet, CED. .\)](#)

Ett av målen för utbildningen är att studenten självständigt ska kunna lösa en rolluppgift. För att träna sig i detta väljer studenterna själva, vid några tillfällen per termin, scener att studera in på egen hand under några dagar. Dessa scener spelas sedan upp inför ett lärarteam som tillsammans med studenterna utvärderar resultatet av arbetet.

Under utvärderingssamtalen, via den skriftliga reflektionen och det självständiga arbetet kan läraren bedöma studentens kunskap och förståelse för skådespelarens praktiska och teoretiska grunder.

En viktig period under utbildningen är praktikterminen (termin 5) när studenten har sin praktik på en teater och förväntas arbeta självständigt med sin rolluppgift i en uppsättning. Detta arbete följs noggrant upp genom enskilda samtal mellan studenten och ansvarig lärare från Teaterhögskolan. Denna lärare ser också de föreställningar som studenterna deltar i och kan därigenom bedöma hur väl studenten uppfyller kursmålen.

Teaterhögskolans skådespelarstudenter är efterfrågade och uppskattade praktikanter då de besitter relevant hantverkskunnande och håller god nivå i jämförelse med de professionella skådespelarna.

En viktig kvalitetssäkring för utbildningen är också den bedömning av studentens kunskap och förståelse på skådespelarkonstens praktiska och teoretiska grunder som regissörer och teaterledning gör.

Den praktiska, konstnärliga delen av kandidatexamensarbetet utgör utbildningens två sista etydarbeten. Studenten arbetar här med pedagoger/regissörer som ställer professionella krav på att studenten självständigt ska lösa sin rolluppgift inom ramen för en uppsättningsidé. Även här följs arbetet upp genom enskilda samtal mellan student och en av skolans lärare. Uppsättningarna spelas offentligt under en längre tid och recenseras i dagspressen.

Efter avslutat arbete inhämtar kollegiet regissörens bedömning av studenterna. Examinator gör sedan med hjälp av kollegiet en samlad bedömning av studentens kunskap och förståelse för skådespelarkonstens praktiska och teoretiska grunder.

Skådespelarutbildningens kandidatexamensarbete, som genomförs under termin 6, omfattar totalt 22 poäng. Kandidatexamensarbetet består dels av en praktisk/konstnärlig, dels av en skriftlig eller på annat sätt dokumenterbar reflekterande del. Proportionerna mellan dessa delar kan variera.

Reflektionsarbetets omfattning är som regel liten. Se vidare [Instruktioner för kandidatexamensarbetets reflekterande del](#).

Den praktisk/konstnärliga delen av kandidatexamensarbetet genomförs i ett eller flera pedagogiska, processinriktade arbeten med pjäser eller delar av pjäs. Arbetena innehåller alla uppsättningsmoment från läsning och analys till färdigt resultat och möte med publik. Arbetsmaterialen väljs med hänsyn till den specifika gruppens behov av utmaningar i relation till de erfarenheter studenterna gjort under sin praktiktermin. Studenten stimuleras till egna konstnärliga initiativ i relation till ensemblens gemensamma koncept och förhållningssätt till pjäsmaterialet.

Ämnet för den reflekterande delen tar sin utgångspunkt i erfarenheter ur den enskilda studentens konstnärliga praktik och väljs av studenten i samråd med handledare. För en närmare beskrivning av reflektionsarbetenas roll och funktion i skådespelarutbildningen, se [Bjerstedt, S., & Emgård, H. \(2013\). Reflektioner om reflektion: Något om skådespelarutbildningens reflektionsuppgifter. Lund: Lunds universitet, CED.](#)

Examinationen av den praktisk/konstnärliga delen av kandidatexamensarbetet regleras av [Bedömningskriterier för kandidatexamensarbetets praktisk/konstnärliga del](#). Arbetet följs också upp genom enskilda samtal mellan student och en av skolans lärare. Uppsättningen eller uppsättningarna spelas offentligt under en längre tid och recenseras i dagspressen.

Den reflekterande delen av kandidatexamensarbetet examineras sedan det presenterats och diskuterats vid ett offentligt granskningsseminarium.

Båda delarna av kandidatexamensarbetet görs vidare till föremål för såväl extern som intern kollegial granskning, som regleras av [Bedömningskriterier för kollegial granskning](#).

Examinator för kandidatexamensarbetet deltar inte som handledare för någon del av detta arbete. Däremot skaffar sig examinator i flera avseenden ett bredare underlag för examinationen av reflektionsuppgiften än vid konventionellt akademiskt uppsatsskrivande: (a) examinator är informerad om och involverad i återkommande samtal under studentens hela reflektionsprocess; (b) det visar sig erfarenhetsmässigt (och uppmuntras aktivt) att diskussionerna mellan respondent och opponent vid granskningsseminarierna ofta förs på en mycket hög nivå, så att de kommer att utgöra substantiella bidrag till eller fortsättningar på de reflekterande arbetena.

Handledning sker både individuellt och i grupp. Omfattningen i tid varierar, men riktlinjen en klocktimma per vecka och handledd student har varit vägledande.

Bedömningskriterier för examensarbetena har arbetats fram och fastställts av lärarkollegiet vid skådespelarutbildningen. För examensarbetets praktisk/konstnärliga del(ar) gäller följande bedömningskriterier:

- För att tilldelas betyget Godkänd ska studenten genom sin konstnärliga prestation och i samtal visa förmåga
 - att förstå och analysera rollfigurens genomgående handlingar och mål i relation till pjäsmaterial och konceptidé
 - att göra medvetna val vad gäller rollfigurens handlingar och uttryck i relation till pjäsens berättelse och uppsättningens formspråk
 - att behärska sina uttryck i kropp och röst i relation till föreställningens krav att anpassa sig till ensemblens krav på samarbete och samspel ([Bedömningskriterier för kandidatexamensarbetets praktisk/konstnärliga del](#))

För den reflekterande delen av examensarbetet gäller följande bedömningskriterier:

- Visar studenten förmåga att kommunicera sina reflektioner med utgångspunkt i en frågeställning som relaterar till det egna arbetet som skådespelare?
- Visar studenten förmåga att granska sitt eget arbete utifrån konstnärliga, samhällsrelaterade och arbetsvetenskapliga aspekter?
- Har studenten presenterat en klar och rimlig problemställning, en väl motiverad metodisk uppläggning och resultat som räcker för att besvara de ställda frågorna?
- Har studenten reflekterat över vilka konsekvenser resultaten får för eget framtida arbete?
- Är framställningen väl disponerad och lätt att följa? ([Bedömningskriterier för kandidatexamensarbetets reflekterande del](#))

Att utbildningens uppläggning leder till att studenternas prestationer framgångsrikt uppfyller examensmål 1 kan styrkas genom:

- (1) Teaterhögskolans egna systematiska undersökningar bland tidigare studenter (alumnienkät 2013 och 2018) respektive regissörer och teaterchefer (avnämarenkät 2013);
- (2) den alumniundersökning som utförts av Konstnärliga fakulteten vid Lunds universitet;
- (3) nomineringar till Lunds universitets pedagogiska pris;
- (4) exempel på Teaterhögskolans studenters insatser i svensk scenkonst.

Här nedanför anförs i tur och ordning några sådana exempel på kvalitetssäkring.

1. Teaterhögskolans alumni- och avnämarenkäter. I [Teaterhögskolans alumnienkät 2013](#) anger 100% av de svarande att de *i stor eller mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått (a) kunskap om och förståelse för skådespelarkonstens praktiska och teoretiska grunder samt (b) kunskap om och erfarenheter av metod, processer och fördjupning. (Motsvarande siffror i [Teaterhögskolans avnämarenkät 2013](#) är 87,5% respektive 75%.) I Teaterhögskolans alumnienkät 2018 anger 100% av de svarande att de *i stor eller mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått kunskap om och förståelse för skådespelarkonstens praktiska och teoretiska grunder, och 96,2% av de svarande anger att de *i stor eller mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått kunskap om och erfarenheter av metod, processer och fördjupning.

2. [Konstnärliga fakultetens alumnundersökning 2010](#) visar att en stor del (88%) av fakultetens alumner har sin försörjning inom det konstnärliga området: ”Andelen är högst bland skådespelarna” (s. 17). Drygt 80% av dessa försörjde sig inom teater på mer än halvtid (drygt 50% på heltid; s. 18). Nio av tio från Teaterhögskolan hade funnit arbete inom teater senast sex månader efter avslutad utbildning (s. 22).

När det gäller utbildningens betydelse för alumnernas yrkesutövande på de konstnärliga områdena påpekar konstnärliga fakultetens alumnundersökning: ”Särskilt stor användning av utbildningen hade alumnerna från Teaterhögskolan” (s. 8). Utbildningens betydelse för att utveckla de tekniska färdigheterna värderas högt både på musik- och teaterområdet, men ”Högst värderade skådespelarna utbildningens betydelse för att utveckla deras tekniska färdigheter” (s. 35). En av Teaterhögskolans alumner säger sig ha varit ”så förberedd som man kan vara” (s. 46).

Konstnärliga fakultetens alumnundersökning 2010 visar att den hantverksmässiga grundsynen på utbildningen framträder särskilt tydligt i intervjuer med skådespelarstudenter. I nästan samtliga intervjuer påtalades Teaterhögskolans hantverksmässiga och tekniska inriktning som ett karakteristiskt och i slutändan positivt särdrag för teaterutbildningen. Så här uttryckte sig en alumna om utbildningens positiva egenskaper:

Positivt är att det är en skola som är väldigt hantverksmässigt inriktad och att man lär sig arbeta med det man skall arbeta med, sin kropp, röst och allt sånt. [...] generellt bra pedagoger och mycket av allt. (s. 37)

3. Nomineringar till Lunds universitets pedagogiska pris. Teaterhögskolans lärare har ofta nominerats till och vid flera tillfällen tilldelats Lunds universitets pedagogiska pris (se också avsnittet om lärarkompetens i självvärderingen). Några av dessa nomineringar är nära relaterade till examensmål 1:

Hon har [...] utökat vår disponibilitet och säkerhet och öppenhet; därmed skapande ett större rum för det sceniska uttrycket. (Ur prisnominering till Lunds universitets pedagogiska pris, som Barbara Wilczek-Ekholm tilldelades 2007.)

Kent [har] varit drivande i att utveckla förmågan till reflektion hos skådespelare (Ur prisnominering till Lunds universitets pedagogiska pris, som Kent Sjöström tilldelades 2007.)

I sammanhanget bör nämnas att Teaterhögskolans lärare Kent Sjöström med sin doktorsavhandling *Skådespelaren i handling. Strategier för tanke och kropp* (2007) har kommit att ses som ”en pionjär i att inifrån synliggöra teaterns praktik som ett kunskapsområde” (*Svenska Dagbladet* 26.8.2007).

4. Teaterhögskolans studenters insatser i svensk scenkonst. Alumner från Teaterhögskolan i Malmö är och har varit väl synliga på scen och film. Ett stort antal viktiga teatergrupper har bildats och/eller drivits av Teaterhögskolans alumner, bland andra: Darling Desperados, Ensembleteatern, Moment, Potato Potato, Svensk symbolistisk teater, Teater Mutation, Teaterrepubliken, Teater Terrier, Teater Tribunalen, TUR-teatern, Unga Konstnärliga Teatern. Flera alumner är eller har varit verksamma som teaterchefer.¹

Ett stort antal alumner från Teaterhögskolan i Malmö har nominerats till Svenska Filminstitutets pris Guldbaggen,² och flera har tilldelats den kungliga medaljen Litteris et Artibus för framstående

¹ Exempelvis Anna Takanen (Göteborgs stadsteater, Stockholms stadsteater), Petra Brylander (Malmö stadsteater), Monica Wilderoth (Borås stadsteater), Frida Röhl (Teater Tribunalen, Folkteatern i Göteborg), Richard Turpin (Teater Tribunalen), Erik Holmström (Turteatern, Malmö Dockteater), Pontus Stenshäll (Moment, Göteborgs stadsteater), Cilla Jelf, Pelle Hanæus (Regionteater Väst), Rikard Lekander (Örebro länsteater).

² Några av dem upptas i denna översikt. Bästa kvinnliga huvudroll: Ann Petré (vinnare 2003, vinnare 2011), Livia Millhagen (2003), Maria Kulle (vinnare 2004), Frida Hallgren (2004), Malin Crépin (2009), Maria Sundbom (vinnare 2017). Bästa manliga huvudroll: Rolf Lassgård (1991, 1996, 1998, vinnare 1992 och 2015), Björn Kjellman (1997, 1999), Michael Nyqvist (2004, vinnare 2002), Joel Kinnaman (vinnare 2010), Johannes Brost (vinnare 2012). Bästa kvinnliga biroll: Cecilia Frode (2001, vinnare 2002), Ann Petré (2004), Eva Melander (vinnare 2016). Bästa manliga biroll: Tomas von Brömssen (vinnare 1995), Lennart Jähkel (2002, 2004, vinnare 1996), Krister Henriksson (1997), Michael Nyqvist (2000, 2005), Anders Ahlbom (2001, vinnare 2006), Göran Ragnerstam (vinnare 2002), Joel Kinnaman (2009).

konstnärliga insatser.³

Ovan redogör vi för utbildningens metodiska kvalitetsarbete och kvalitetssäkring i relation till skådespelarprogrammets examensmål 1. På grundval av beskrivningen gör vi den sammanfattande värderingen att Teaterhögskolans studenter når en mycket hög måluppfyllelse av examensmål 1.

³ Krister Henriksson 2000, Philip Zandén 2003, Reine Brynolfsson 2007, Livia Millhagen och Ann Petré 2015.

Examensmål 2–5: Färdighet och förmåga

2. För konstnärlig kandidatexamen ska studenten visa förmåga att beskriva, analysera och tolka form, teknik och innehåll samt kritiskt reflektera över sitt eget och andras konstnärliga förhållningssätt på skådespelarkonstens område.

3. För konstnärlig kandidatexamen ska studenten visa förmåga att självständigt skapa, förverkliga och uttrycka egna idéer, identifiera, formulera och lösa konstnärliga och gestaltningsmässiga problem samt genomföra uppgifter inom givna tidsramar på skådespelarkonstens område.

4. För konstnärlig kandidatexamen ska studenten visa förmåga att muntligt och skriftligt eller på annat sätt redogöra för och diskutera sin verksamhet och konstnärliga frågeställningar med olika målgrupper.

5. För konstnärlig kandidatexamen ska studenten visa sådan färdighet och kunskap som fordras för att självständigt verka i arbetslivet.

I kursplanerna för Konstnärligt kandidatprogram i skådespelarkonst framgår tydligt att stor vikt läggs vid att studenten närmar sig ett medvetet, specifikt och *självständigt* skapande. I samtliga etydarbeten tränar sig studenten i att anpassa sig till den sceniska uppgiften, sätta sitt gestaltande arbete i relation till och utforska de ramar som finns. Dessa ramar kan utgöras av pjäsens historiska och samhällsliga kontext, pjäsens berättelse och det koncept som ligger till grund för arbetet, både vad gäller form och innehåll. Det betyder att begreppet *självständigt* alltid sätts i relation till en konstnärlig helhet där studenten förutsätts vara medskapande i hela processen. Termen ”beskriva” i den generella målformuleringen (mål 2) motsvaras på skådespelarkonstens område närmast motsvaras av termen ”gestalta”.

Här ges en kortfattad beskrivning av hur examensmålen 2–5 stegvis uppfylls inom utbildningen. De moment där kvalitetssäkring sker markeras i det följande avsnittet med *kursiv stil*.

Ett viktigt moment i utbildningen inleds i och med termin tre då studenten konfronteras med sceniskt material från andra historiska epoker, texter i bunden form, arbete med mask och förstora sceniska uttryck.

Arbetet med analys av rollfiguren understöds av teoretiska studier. Studenten reflekterar över olika förhållningssätt till pjäsmaterialet samt tränar sig i att i sitt gestaltande arbete göra för rollfiguren specifika val av handlingar och uttryck med utgångspunkt i bland annat genus, historiska och samhällsliga aspekter samt pjäsens berättelse och innehåll.

Det arbete som studenten bedriver inom scenframställningsämnet följs upp och fördjupas ytterligare inom teoriämnet, genom teaterhistoriska studier och genom vidareutvecklade resonemang om handling och situation. Förutom dramatiska texter problematiseras även teoretiska texter och konstverk, och studenten tränar sig i att sätta sitt arbete i relation till samtida teater och samtida estetiska frågeställningar. *Fortlöpande under samtal under lektioner samt genom inlämnade skriftliga reflektioner kan läraren bedöma studentens förmåga att beskriva, analysera och tolka form och innehåll samt kritiskt reflektera över sitt eget och andras konstnärliga förhållningssätt.*

För att studenten ska stärka sin förmåga att erövra scenisk disciplin – och därigenom i sitt gestaltande arbete kunna anpassa sig till och tolka olika sceniska uttrycksformer – intensifieras integrationen mellan ämnena röst, rörelse, sång, musik och scenframställning.

De etydarbeten som följer under resten av utbildningen syftar till att studenten ska sätta sitt arbete i relation till form, teknik, innehåll, koncept och förhållningssätt till pjäsmaterial och publik.

Varje etydarbete inleds och avslutas, så som det beskrivs ovan (under examensmål 1), med enskilda uppstartssamtal och avslutande utvärderingssamtal. Till detta kommer också att studenten efter varje avslutad etyd reflekterar skriftligt över sitt arbete i relation till de mål som finns beskrivna i kursplanen. *I det gestaltande arbetet fortlöpande under scenframställningslektioner, under uppspel, under samtal och i de skriftliga reflektionerna bedömer läraren studentens förmåga att beskriva/gestalta, analysera och tolka form, teknik och innehåll samt att kritiskt granska sitt eget konstnärliga förhållningssätt till pjäsmaterialet.*

Skolan har alltid sett det som ett viktigt komplement till undervisningen att också erbjuda studenterna internationella referenspunkter. Förutom gästlärare och föreläsare med internationella utblickar och erfarenheter anordnar skolan också en studieresa under termin 4. Under senare år har denna resa ofta gått till Berlin. Skolan har haft ett kontinuerligt utbyte och samarbete med Hochschule für Schauspielkunst "Ernst Busch" Berlin och ser det som en viktig sak att även i framtiden kunna erbjuda studenterna möjlighet att jämföra sina utbildningar och reflektera över eventuella skillnader. Berlin-teatrarna har med sina intellektuellt och formmässigt utmanande föreställningar fungerat som inspirationskällor för många svenska teaterarbetare och i hög grad påverkat svensk teater. Därför ser skolan det som en viktig del i utbildningen att studenterna får ta del av den traditionen. *Efter studiebesök och teaterföreställningar reflekterar studenterna muntligt med ansvarig lärare om sina erfarenheter, upptäckter och sätter sina egna kunskaper i relation till dessa.*

Dessa upplevelser och utbyten har betytt mycket för studenternas förmåga att kritiskt reflektera över och sätta sitt eget arbete i relation till internationella konstnärliga förhållningssätt och strömningar vad gäller form, teknik och innehåll.

Så som det beskrivs ovan (under examensmål 1) bereds studenten under termin 5 praktikplats på en professionell teater. Studenten ökar sin förmåga att analysera och kritiskt reflektera över sitt eget och andras förhållningssätt inom teater, liksom kunskapen om det svenska teaterlandskapet, när praktikterminen förbereds redan i slutet på termin 3, då regissörer och teaterchefer inbjuds till skolan för att se uppspel och träffa klassen för att berätta om sina kommande projekt, uppsättningsidéer och de teatrar de arbetar på.

Skolans praktikanter söker sig inte bara till nationalscenen och institutionsteatrarna, utan framför allt till sådana regissörer och teatrar som beträffande form, teknik och innehåll befinner sig i framkant i nyskapande svenskt teaterliv. Många recensioner vittnar om praktikanternas höga måluppfyllelse och deras framgångar i dessa sammanhang.

Under praktikterminens spelperiod besöker en lärare från skolan teatern, ser föreställningen samt har ett enskilt utvärderingssamtal med studenten. Under detta samtal reflekterar studenten kring arbetsprocessen, sitt eget, sina kollegers och regissörens förhållningssätt till uppsättningens form och innehåll samt erfarenheten av upprepade publikmöten. Under detta samtal börjar studenten, med stöd av läraren, också på ett fördjupat sätt formulera sig kring den frågeställning som sedan ligger till grund för den reflekterande delen av examensarbetet under termin 6. *Genom att se föreställningen och samtala med studenten bedömer läraren studentens förmåga att beskriva/gestalta, analysera och tolka form, teknik och innehåll; att kritiskt reflektera över sitt eget och andras konstnärliga förhållningssätt på skådespelarkonstens område; att självständigt skapa, förverkliga och uttrycka egna idéer; att identifiera, formulera och lösa konstnärliga och gestaltningmässiga problem; att genomföra uppgifter inom givna tidsramar; att muntligt redogöra för och diskutera sin verksamhet och konstnärliga frågeställningar; samt sådan färdighet och kunskap som fordras för att självständigt verka i arbetslivet.*

De praktiska delarna av examensarbetet genomförs, så som det beskrivs ovan under examensmål 1, med en av skolans pedagoger och en externt rekryterad pedagog/regissör och utmynnar i flera offentliga föreställningar. Huvudsyftet med examensarbetet är inte främst de konstnärliga resultaten utan en pedagogisk fördjupning som utmynnar i konstnärliga föreställningar. Pedagog/regissör och material väljs utifrån studenternas behov. Ett viktigt mål för utbildningen är att studenterna ska skaffa sig tillräckliga verktyg för att gå ut i arbetslivet och skapa sin egen generations teater. Därför ska examensarbetena i möjligaste mån representera samtida scenkonst vad gäller form och innehåll. Arbetena följs upp genom kontinuerliga samtal mellan studenter och lärare.

Arbetet med den reflekterande delen av examensarbetet börjar förberedas genom gemensamma seminarier redan innan studenten går ut på praktik. Seminarierna ger en generell orientering om reflektionsarbetets roll och funktion samt konkreta exempel på frågeställningar, metoder och dokumentation. Redan i detta skede har många studenter idéer om frågeställningar som intresserar dem. De frågeställningar som tas upp har sin utgångspunkt i studentens egen praktik och erfarenhet. De rör praktiska och metodiska frågor, relaterade till skådespelarens arbete, som studenten har brottats med under utbildningen eller ser som viktiga frågor att bearbeta och ta ställning till inför sitt stundande

yrikesliv. Dessa frågeställningar kan både förändras och utvecklas genom de erfarenheter studenten får vid mötet med arbetslivet under sin praktik. Studenten är sedan början av utbildningen van att reflektera både muntligt och skriftligt över sitt arbete. Genom att på en högre nivå börja formulera personliga frågeställningar som kanske berör hela utbildningen, tendenser inom teatern vad gäller form och innehåll, sitt eget och andras förhållningssätt samt genom att tränas i att kommunicera detta, börjar studenten ta ansvar för sina ytterligare behov av kunskap och utveckling. Detta är ett viktigt steg mot ett moget konstnärskap. Under praktikterminen finns en eller flera av skolans lärare till hands som handledare för att stödja studenten i detta arbete.

Den praktiska delen av examensarbetet redovisas genom offentliga föreställningar. Den reflekterande delen redovisas genom öppna kandidatseminarier där studenterna opponerar på varandras arbeten.

Efter avslutat arbete med både den praktiska och den reflekterande delen av examensarbetet inhämtar kollegiet regissörens bedömning av studenterna. Examinator gör sedan med hjälp av kollegiet och samtal med handledare en sammanvägd gemensam bedömning av studentens förmåga att beskriva/gestalta, analysera och tolka form, teknik och innehåll samt kritiskt reflektera över sitt eget och andras konstnärliga förhållningssätt, samt av studentens förmåga att muntligt och skriftligt eller på annat sätt redogöra för och diskutera sin verksamhet och konstnärliga frågeställningar med olika målgrupper.

Inriktningen på medvetet, specifikt och självständigt skapande (examensmål 3) betonas i mål och kursinnehåll för scenframställningsämnet. Studenten ska exempelvis

- genom sitt gestaltande arbete visa förmåga att göra för rollfiguren specifika val av handlingar och uttryck i relation till pjäsens kontext och berättelse (termin 3);
- visa kunskap om och förståelse för den egna skådespelarprocessen i relation till en professionell teateruppsättning (termin 5); och
- visa förmåga att göra självständiga, medvetna, konstnärliga val av handlingar och uttryck i kropp och röst, i relation till det sceniska arbetets berättelse och formspråk med hög förmåga till samspel och samarbete (termin 6).

Tidsramar (examensmål 3) präglar och genomsyrar alla skådespelares och dramatikers arbete: från kollationeringen och repetitionsschemat över premiärdatumet till spelperiodens föreställningstider. För de kollektiva arbetsprocesserna är också förhållningssättet till tid en synnerligen viktig del av arbetsetiken. Att genomföra konstnärliga uppgifter inom givna tidsramar är därför något helt centralt, som tränas i varje utbildningsmoment, och *måluppfyllelse i detta avseende kontrolleras såväl på daglig basis som vid varje redovisningstillfälle.*

Ett viktigt moment ur många aspekter, inte minst ur kvalitetsäkringssynpunkt, är den feedback utbildningen får genom den kontakt som upprättas mellan lärosätet och de teatrar som tar emot praktikstudenter. Under praktikterminen (termin 5) förväntas studenten ingå i ett professionellt sammanhang och arbeta, så som övriga skådespelare i ensemblen, med att skapa, förverkliga och uttrycka sina idéer, identifiera, formulera och lösa konstnärliga och gestaltningsmässiga problem samt genomföra konstnärliga uppgifter inom givna tidsramar. *Som i alla andra etydarbeten, och som tidigare beskrivits, följs studentens arbete upp och bedöms av en ansvarig lärare som ser föreställningen, samtalar med studenten och reflekterar kring kursmålen samt genom inlämnade skriftliga reflektioner.*

Efter avslutat arbete med examensproduktionerna inhämtar skolan pedagogens/regissörens bedömning av studenternas kunskap och förmåga i relation till examensmålen. *Genom denna kontinuerliga uppföljning av arbetet och genom dessa samtal kan examinator bedöma studentens förmåga att beskriva/gestalta, analysera och tolka form, teknik och innehåll; att kritiskt reflektera över sitt eget och andras konstnärliga förhållningssätt på skådespelarkonstens område; att självständigt skapa, förverkliga och uttrycka egna idéer; att identifiera, formulera och lösa konstnärliga och gestaltningsmässiga problem; att genomföra uppgifter inom givna tidsramar; att muntligt redogöra för och diskutera sin verksamhet och konstnärliga frågeställningar; samt sådan färdighet och kunskap som fordras för att självständigt verka i arbetslivet.*

Att utbildningens uppläggning leder till att studenternas prestationer framgångsrikt uppfyller examensmål 2–5 kan styrkas genom:

- (1) Teaterhögskolans egna systematiska undersökningar bland tidigare studenter (alumnienkät) respektive regissörer och teaterchefer (avnämarenkät);
- (2) den alumniundersökning som utförts av Konstnärliga fakulteten vid Lunds universitet;
- (3) *Studentbarometern*;
- (4) nomineringar till Lunds universitets pedagogiska pris.

Här nedanför anförs i tur och ordning några sådana exempel på kvalitetssäkring.

1. Teaterhögskolans alumni- och avnämarenkäter. I [Teaterhögskolans alumnienkät 2013](#) anger **100%** av de svarande att de *i stor eller mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått förmåga att beskriva, analysera och självständigt tolka sin rolluppgift i relation till uppsättningens form och innehåll samt kritiskt reflektera över sitt eget och andras konstnärliga förhållningssätt på skådespelarkonstens område. (Motsvarande siffra i [Teaterhögskolans avnämarenkät 2013](#) är 87,5%.) I Teaterhögskolans alumnienkät 2018 är den motsvarande siffran 57,7%.

I [Teaterhögskolans alumnienkät 2013](#) anger 94,8% av de svarande att de *i stor eller mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått förmåga att självständigt skapa, förverkliga och uttrycka sina idéer, identifiera, formulera och lösa uppgifter, inom ramen för en uppsättning. (Motsvarande siffra i [Teaterhögskolans avnämarenkät 2013](#) är 75%.) I Teaterhögskolans alumnienkät 2018 är den motsvarande siffran 61,6%.

I [Teaterhögskolans alumnienkät 2013](#) anger 73,7% av de svarande att de *i stor eller mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått förmåga att muntligt och skriftligt eller på annat sätt redogöra för och diskutera sin verksamhet och konstnärliga frågeställningar med olika målgrupper. I Teaterhögskolans alumnienkät 2018 är den motsvarande siffran 73,1%.

I [Teaterhögskolans alumnienkät 2013](#) anger 100% av de svarande att de *i stor eller mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått sådan färdighet och kunskap som fordras för att självständigt verka i arbetslivet. (Motsvarande siffra i [Teaterhögskolans avnämarenkät 2013](#) är 100%.) I Teaterhögskolans alumnienkät 2018 är den motsvarande siffran 80,8%. En av de svarande i denna enkät ger följande sammanfattande omdöme:

Hantverksmässigt är jag väldigt glad att jag gick i Malmö. Man lär sig skådespeleri på ett väldigt djupt och användbart sätt. Jag har blivit en väldigt självständig, analyserande skådespelare som var rustad för väldigt många olika arbetssätt och regissörer.

2. Konstnärliga fakultetens alumnundersökning 2010 visar att utbildningens betydelse för förmågan att genomföra konstnärliga uppgifter inom given tid värderas avsevärt högre av alumner från Teaterhögskolan än från fakultetens andra institutioner (s. 35).

3. Studentbarometern 2012 ger följande sammanfattning: ”Det studenterna i första hand framhåller hos sina lärare är deras kunskaper i ämnet, deras engagemang och bemötande samt deras förmåga att utveckla studenternas konstnärliga sidor” (s. 7). Vidare ges följande sammanfattande omdömen som styrker att måluppfyllelsen beträffande examensmål 3 uppfattas som mycket hög:

Särskilt nöjda är de med hur utbildningen bidragit till deras förmåga att genomföra uppgifter inom givna tidsramar, att uttrycka egna idéer samt att kunna identifiera ytterligare behov av kunskaper. (s. 7)

Studenter inom teater uttrycker inom vissa områden en starkare kunskapsutveckling än övriga studenter. Särskilt nöjda är teaterstudenterna med hur de lärt sig identifiera och lösa konstnärliga och gestaltningsmässiga problem, hur de utvecklats att kritiskt reflektera över eget och andras konstnärliga förhållningssätt samt hur deras kompetens om arbetslivet har ökat (diagram 21). (s. 35)

Studenterna uppger att studierna varit viktiga för deras personliga utveckling och förmåga till självreflektion. Detta framhålls särskilt bland teater- och konststudenter. Studenternas förmåga att formulera och uttrycka sina konstnärliga val har också utvecklats under utbildningens gång, främst bland studenter inom teater och konst (diagram 27). (s. 39)

4. Nomineringar till Lunds universitets pedagogiska pris. Teaterhögskolans lärare har ofta nominerats till och vid flera tillfällen tilldelats Lunds universitets pedagogiska pris (se också avsnittet om lärarkompetens i självvärderingen). Några av dessa nomineringar är nära relaterade till examensmål 2:

Barbara [...] har utvecklat pedagogiska redskap som leder studenten in i ett eget ansvarstagande för lärandet. (Ur prisnominering till Lunds universitets pedagogiska pris, som Barbara Wilczek-Ekholm tilldelades 2007.)

Richard Kolnby får oss, genom sin genomtänkta pedagogik, att upptäcka kunskap själva. [...] Med sin nyfikenhet, vilja och lust att hela tiden utvecklas vidare och lära sig mer, får Richard Kolnby oss studenter att göra likadant. [...] Han uppmanar hela tiden till reflektion. Genom att själv vara noggrann i sina formuleringar och vad han önskar uppnå med en lektion, lär han oss samtidigt att vara det i vårt eget arbete. Det gör att vi lär oss ett självständigt sätt att förhålla oss till vårt arbete och därmed utveckla oss vidare på egen hand. Det är något av det viktigaste vi tar med oss in i vårt yrke. (Ur prisnomineringar 2008 och 2009 till Lunds universitets pedagogiska pris, för Richard Kolnby.)

Vidare kan givetvis omdömen, recensioner etc tas till belägg för att utbildningsmålen uppfylls. Ett färskt exempel kan hämtas ur Maria Edströms recension av *Julius Caesar* på Orienteatern i [Expressen 2018-10-01](#), som kallar ”två praktikanter från Teaterhögskolan i Malmö veritabla fynd: Arina Katchinskaias Casca och Rasmus Johansson som Antonius imponerar båda”. Ett annat finns i Björn Gunnarssons recension av *Drottningens juvelsmycke* på Helsingborgs stadsteater i *Helsingborgs Dagblad* 2018-10-01: ”Karin Li Körbärsdal, praktikant från Malmö Teaterhögskola, drar ett tungt lass med många rollbyten, bland annat kungamördaren Ankarström, och gör det med genomgående lugn säkerhet.” Ytterligare ett finns i Ingrid Waaranperäas recension av Monica Wilderoths *Lupinerna* på Östgötateatern i [Dagens Nyheter 2018-10-14](#): ”Martina Hemmingsson gör en stor insats [...] hon har en avvaktande stillhet som drar blickarna till sig [...] en tonsäkert varm och saklig Amanda Krüger”.

Ovan redogör vi för hur utbildningens metodiska kvalitetsarbete och kvalitetssäkring i relation till skådespelarprogrammets examensmål 2–5. På grundval av beskrivningen gör vi den sammanfattande värderingen att Teaterhögskolans studenter når en mycket hög måluppfyllelse av examensmål 2–5.

Examensmål 6–8: Värderingsförmåga och förhållningssätt

6. För konstnärlig kandidatexamen ska studenten visa förmåga att på skådespelarkonstens område göra bedömningar med hänsyn till relevanta konstnärliga, samhällliga och etiska aspekter.

7. För konstnärlig kandidatexamen ska studenten visa förståelse för konstens roll i samhället.

8. För konstnärlig kandidatexamen ska studenten visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens.

På teaterns och skådespelarkonstens område är konstnärliga, samhällliga och etiska aspekter i princip alltid sammanvävda på ett sätt som gör det svårt att betrakta dem isolerade. I undervisningen i scenframställning ställs både pjäsmaterialet och skådespeleriets hantverksmässiga och konstnärliga aspekter systematiskt i relation till social och historisk kontext; detta presenteras och diskuteras närmare ovan (under examensmål 2).

I reflektionsuppgifterna ställs det sceniska arbetet ytterligare i relief. Här kan konstnärliga perspektiv dominera men lika ofta samhällliga och etiska.

Här ges en kortfattad beskrivning av hur examensmålen 6–8 uppfylls inom utbildningen. De moment där kvalitetssäkring sker markeras i det följande avsnittet med *kursiv stil*.

De reflekterande examensarbetena utgör inga prov eller kontrolldokument, utan de utgör ännu ett steg i studenternas utveckling. Beroende på det enskilda reflekterande arbetets inriktning kommer det att spegla en del av de insikter, förmågor och förhållningssätt som föreskrivs i examensmålen – men inte samtliga. *Vad som visas och kontrolleras i det reflekterande examensarbetet är studentens förmåga att på skådespelarkonstens område göra bedömningar med hänsyn till vissa relevanta konstnärliga, samhällliga och/eller etiska aspekter, i förekommande fall även studentens förståelse för konsten i samhället, men framför allt studentens förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens.* En fullständig måluppfyllelse säkras inte i examensarbetet, utan under hela utbildningsprocessen i enlighet med det särskilda dokumentet om [kontroll av måluppfyllelse mot examensmålen](#). Se vidare [Instruktioner för kandidatexamensarbetets reflekterande del](#).

Här ska några mer generella exempel på olika normkritiska initiativ vid skolan presenteras, med fokus på genus och etnicitet.

Teaterhögskolans styrelse tillsatte 2003 en genusgrupp med studenter, lärare och personal. Genusarbetet drevs under de första åren bland annat genom återkommande seminarier, gästföreläsningar och workshops.⁴

Genus- och jämställdhetsfrågorna på scenkonstområdet ställdes i fokus i kommittébetänkandet *Plats på scen* (SOU 2006:42). Studentkåren och lärarkollegiet vid THM ställde sig bakom ett gemensamt remissvar (daterat 2006-10-04). I detta yttrande kritiserade THM kommittébetänkandet på en rad punkter för dess "alltför försiktiga eller otillräckliga" rekommendationer.⁵ I remissvaret formulerades också ett omfattande och långtgående lokalt åtgärdsprogram, "en prioriteringsordning för åtgärder inom genus- och jämställdhetsarbetet med särskild relevans för vårt verksamhetsområde".⁶

De svenska teaterhögskolornas tvååriga gemensamma projekt Att gestalta kön (AGK, 2007–09) innebar en ytterst välkommen resursförstärkning för det aktiva genusarbete som Teaterhögskolan i Malmö hade inlett flera år tidigare. De ekonomiska resurserna i kombination med projektets enastående höga personella kompetens möjliggjorde intensifierade, breddade och fördjupade ansatser. En generell ökning av de studerandes och anställdas medvetenhet om genus och jämställdhet är mycket påtaglig i den verksamhet som bedrivs och de samtal som förs.⁷ Så här formulerar sig en

⁴ Bjerstedt, S. (red.) (2007). *Genusarbete vid Teaterhögskolan i Malmö 2003–2007 – en tillbakablick*. (Internt arbetsmaterial, 80 s.) Malmö: Lunds universitet, Teaterhögskolan i Malmö. Pga innehållets art kan materialet inte göras tillgängligt på webben, men skickas på förfrågan.

⁵ Bjerstedt, 2007, s. 33. Se föregående not.

⁶ Bjerstedt, 2007, s. 34. Se föregående not.

⁷ Edemo, G., & Engvoll, I. (red:er) (2009). *Att gestalta kön: Berättelser om scenkonst, makt och medvetna val*. Stockholm: Teaterhögskolan i Stockholm.

student i en skriftlig utvärdering av utbildningens termin 5 (hösten 2012):

Vi som går ut denna skola har en spetskompetens i genusfrågor som jag tror kommer att vara ovärderlig kunskap i framtiden. Det gör mig stolt.

Scenframställningsläraren Henry Stiglund har skildrat scenframställningspedagogikens utveckling vid Teaterhögskolan i Malmö ([Stiglund, H. \(2010\). Här och nu – att börja från början. Om pedagogisk utveckling inom scenframställningsämnet vid Teaterhögskolan i Malmö. \(Konstnärligt utvecklingsarbete, 41 s.\) Malmö: Lunds universitet, Teaterhögskolan i Malmö.](#)). Bland annat ger han en utförlig översikt över aktiviteter kring genusperspektiv inom ämnets ram. Grundövningarnas observationer, där man studerar handlingar i rum och relationer mellan människor, har där inriktats på att undersöka olika slags maskuliniteter och femininiteter. Inom ramen för etydarbete arbetar studenterna vidare med förhållningssättet 'genus som gestus', dvs rollfigurerna skapar sitt genus för att uppnå något, och de kan genom att visa sprickorna i fasaden visa på konstruktionen i detta beteende. Stiglund (2010) visar hur studenterna genom sina konkreta fysiska erfarenheter av det sceniska arbetet och det objektiva förhållandet (den kreativa distansen) till rollens handlingar i kombination med en experimentellt undersökande inställning har ställt sina egna spontana val under lupp och "undersöka andra möjliga val av handlingar och berättelser" (s. 37).

För att stimulera och utveckla normkritiska diskussioner och normkreativa arbetssätt anordnas återkommande workshops och gästföreläsningar.

Vid skådespelarprogrammet har funnits ett behov att utveckla undervisningen i teater och samhälle, för att i högre grad ge studenterna verktyg att anlägga teoretiska och kritiska perspektiv på de egna praktiska resultaten och andras konstnärliga förhållningssätt, bland annat genom omvärldsorientering på det samtida scenkonstfältet. Målen med denna undervisning ansluter nära till examensmålen 6–7, att utveckla förståelsen för konstens roll i samhället och förmågan att göra bedömningar med hänsyn till konstnärliga, samhälleliga och etiska aspekter.

Avsikten med denna omvärldsorientering och omvärldsanalys är också att den ska bidra till studenternas beredskap för arbetsmarknaden (examensmål 5), i kombination med det kontaktnät som studenterna ges möjlighet att utveckla under praktikterminen (termin 5)

Från och med höstterminen 2018 anordnas därför en utbildningsgemensam seminarierie där gästföreläsare gör presentationer och leder diskussioner under följande teman: Varför klassiker – trots allt; Fånge i systemet: om kulturpolitik och stödformer; samt Utblick Europa: scenkonsten och dess hot.

Ur skådespelarprogrammets synpunkt är det angeläget att möjligheterna till ämnesintegration inte reduceras ofördelaktigt till följd av reducerad undervisningstid för lärarna i de tekniska ämnena. Det är också angeläget att Teaterhögskolans expertis beträffande skådespelarkonst inte nedvärderas i mötet med andra metodiska förhållningssätt, så att skådespelarprogrammets välfungerande pedagogiska och metodiska linje, som bygger på kontinuitet, fördjupning och progression, riskerar att brytas ned till förmån för korta kurser med inriktning på flera olika slags tekniker och metoder.

Vad som behöver utvecklas i utbildningens nuvarande uppläggnings är främst:

– undervisningen i teater och samhälle, för att i högre grad ge studenterna verktyg att anlägga teoretiska och kritiska perspektiv på de egna praktiska resultaten och andras konstnärliga förhållningssätt, bland annat genom omvärldsorientering på det samtida scenkonstfältet. De ansatser som görs under höstterminen 2018 bör analyseras och vidareutvecklas.

En intressant möjlighet som behöver diskuteras vidare är också om och i så fall hur vissa alternativa skådespelarmetoder (exempelvis researchbaserad devising-teater, där skådespelare också fungerar som dramatiker och dramaturger) i framtiden bör ges utrymme inom skådespelarprogrammets tio etydarbeten.

Att utbildningens upplägg leder till att studenternas prestationer framgångsrikt uppfyller examensmål 5–8 kan styrkas genom:

- (1) Teaterhögskolans egna systematiska undersökningar bland tidigare studenter (alumnienkät) respektive regissörer och teaterchefer (avnämarenkät);
- (2) den alumniundersökning som utförts av Konstnärliga fakulteten vid Lunds universitet;
- (3) nomineringar till Lunds universitets pedagogiska pris.

Här nedanför anförs i tur och ordning några sådana exempel på kvalitetssäkring.

1. I [Teaterhögskolans alumnienkät 2013](#) anger 89,5% av de svarande att de *i stor eller mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått förmåga att på skådespelarkonstens område göra bedömningar med hänsyn till relevanta konstnärliga, samhälleliga och etiska aspekter. (Motsvarande siffra i [Teaterhögskolans avnämarenkät 2013](#) är 75%.) I Teaterhögskolans alumnienkät 2018 är den motsvarande siffran 53,9%.

I [Teaterhögskolans alumnienkät 2013](#) anger 89,5% av de svarande att de *i stor eller mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens. (Motsvarande siffra i [Teaterhögskolans avnämarenkät 2013](#) är 87,5%.) I Teaterhögskolans alumnienkät 2018 är den motsvarande siffran 84,6%.

2. [Konstnärliga fakultetens alumnundersökning 2010](#) visar att Teaterhögskolealumnernas intresse och insikter beträffande genus och jämställdhet är ytterst markant i jämförelse med övriga konstnärliga områden. Detta ställs av alumnerna själva uttryckligen i samband med teaterhögskolornas utvecklingsprojekt ”Att gestalta kön” (s. 31).

Samma undersökning påtalar att ”Alumnerna från Teaterhögskolan talade ofta i uppskattande ordalag om utbildningens kollektiva utformning där studenterna utbildades i ensembleform till att bli ensembleskådespelare. I ett flertal intervjuer påtalas utbildningens kollektiva, ensembleutformade karaktär och lyftes fram som något positivt och utmärkande för Teaterhögskolan i Malmö.” (s. 41)

3. Nomineringar till Lunds universitets pedagogiska pris. Teaterhögskolans lärare har ofta nominerats till och vid flera tillfällen tilldelats Lunds universitets pedagogiska pris (se också avsnittet om lärarkompetens i självvärderingens del 2). Några av dessa nomineringar är nära relaterade till examensmål 5–8:

Bland eleverna på skolan finns ett behov av samtal och diskussion vad gäller [...] kulturpolitik och teaterns/konstens plats i samhället. Kent har på ett aktivt och stimulerande sätt uppmuntrat detta. (Ur prisenominering till Lunds universitets pedagogiska pris, som Kent Sjöström tilldelades 2007.)

Ovan redogör vi för hur utbildningens metodiska kvalitetsarbete och kvalitetssäkring i relation till skådespelarprogrammets examensmål 5–8. På grundval av beskrivningen gör vi den sammanfattande värderingen att Teaterhögskolans studenter når en mycket hög måluppfyllelse av examensmål 5–8.

2.2.1.2 Konstnärligt kandidatprogram i sceniskt och dramatiskt författande

En kort presentation av hur måluppfyllelse kontrolleras finns i dokumentet [Måluppfyllelse mot examensmål Konstnärlig kandidatutbildning i sceniskt och dramatiskt författande](#).

I det följande ges en mer detaljerad beskrivning av kvalitetsarbete och kvalitetsssäkring rörande samtliga examensmål för konstnärlig kandidatexamen i sceniskt och dramatiskt författande.

Kandidatprogrammets kursinnehåll framgår av [Kursplan för konstnärligt kandidatprogram i sceniskt och dramatiskt författande](#).

Examensmål 1: Kunskap och förståelse

1. För konstnärlig kandidatexamen ska studenten visa kunskap om och förståelse för sceniskt och dramatiskt författande, dels kunskap rörande konststartens praktiska och teoretiska grunder, dels kunskap om och erfarenheter av metod, processer och fördjupning på området.

Examensmål 2–5: Färdighet och förmåga

2. För konstnärlig kandidatexamen ska studenten visa förmåga att beskriva, analysera och tolka form, teknik och innehåll samt kritiskt reflektera över sitt eget och andras konstnärliga förhållningssätt på dramatikers och det sceniska författandets område.

3. För konstnärlig kandidatexamen ska studenten visa förmåga att självständigt skapa, förverkliga och uttrycka egna idéer, identifiera, formulera och lösa konstnärliga och gestaltningssmässiga problem.

4. För konstnärlig kandidatexamen ska studenten visa förmåga att muntligt och skriftligt eller på annat sätt redogöra för och diskutera sin verksamhet och konstnärliga frågeställningar med olika målgrupper.

5. För konstnärlig kandidatexamen ska studenten visa sådan färdighet och kunskap som fordras för att självständigt verka i arbetslivet.

Examensmål 6–8: Värderingsförmåga och förhållningssätt

6. För konstnärlig kandidatexamen ska studenten visa förmåga att på det dramatiska författandets område göra bedömningar med hänsyn till relevanta konstnärliga, samhälleliga och etiska aspekter.

7. För konstnärlig kandidatexamen ska studenten visa förståelse för konstens roll i samhället.

8. För konstnärlig kandidatexamen ska studenten visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

I urvalet av sökande prioriteras litterära kvaliteter. Dramatikerprogrammet antar i första hand dem som redan uppvisar stor och utvecklad förmåga att skriva litterärt. Rekryteringsbasen har främst funnits – och kommer troligen också i framtiden att finnas – vid folkhögskolornas skrivutbildningar.

Programnamnet gör en distinktion mellan dramatiskt och sceniskt författande. Begreppet *det dramatiska* kan definieras som gestaltandet av människans strävan i tiden, i relation till de omständigheter hon möter i världen. Detta begrepp kan sägas förena dramatiker alltifrån Aischylos till vår tid. *Det sceniska* är ett mer svårfångat begrepp som kan förstås som teater utan det dramatiska, exempelvis i modernistiska pjäser av Kandinsky eller postdramatiska av Heiner Müller eller Elfriede Jelinek.

Utbildningens huvudspår innebär att studenten lär sig förstå den dramatiska kvaliteten, både som arbetsmetod och som värderingsinstrument. De centrala begreppen i denna lärandeprocess är *situation*, *handling* och *dramatisk konflikt*. Under programmets första år utvecklas denna förståelse framför allt genom en serie praktiska övningar i att skriva korta dramatiska texter där rollfigurernas viljor medför en konflikt och omständigheterna gör att konflikten måste lösas. Delkurserna *Sceniskt och dramatiskt författande* består av sådana enskilda skrivövningar och grupphandledning, från termin 2 även individuell handledning.

Teoretiska perspektiv förmedlas inom ramen för delkurserna *HDK (handling, drama, kommunikation)*. Begreppet kommunikation – hur teatersituationen och relationen mellan scen och salong kan formas – studeras bland annat med hjälp av receptionsteoretikern Wolfgang Iser's teori om det konstnärliga verkets två poler: den artistiska (författarens) och den estetiska (läsarens/publikens).

I delkurserna *Repertoarkunskap* läses under utbildningen ett 100-tal pjäser som referens för studenternas förståelse: under de första tre terminerna en kronologisk teaterhistorisk kanon.

Till detta kommer *workshops* (fyra dagar per termin) där skådespelare arbetar med studenternas texter som ett stöd för deras manusutveckling. I slutet av fjärde terminen anordnas på liknande sätt en 2–3 veckor lång workshop tillsammans med studenter på skådespelarprogrammets termin 4: ca 20 minuter långa scener för grupper om 3–4 skådespelare. Under början av vårterminen 2020, som är dramatikerstudenternas sjätte och sista utbildningstermin, planeras ett sådant programsamarbete inom ramen för skådespelarprogrammets etyd 9. Detta kommer att möjliggöra för dramatikerstudenterna att under senare delen av vårterminen skriva en reflekterande verkcommentar, som kan utgöra en grund för att sedan söka masterutbildning.

Under en vecka (vanligen vecka 2, direkt efter jullovet) genomför dramatikerstudenterna i samverkan med skådespelarprogrammet ett koncept-relaterat devising-projekt. I detta projekt kan exempelvis en haverikommission, en polisutrednings eller en undersökande journalists metoder tillämpas på klassiska dramatiska texter som ett sätt att reda ut frågan ”vad var det som hände?”

Kandidatprogrammets fem första terminer innehåller delkurserna *Sceniskt och dramatiskt författande 1–5*, om vardera 20 hp. Inom dessa delkurser består undervisningen huvudsakligen av handledning av skrivuppgifter där studenten utvecklar förmågan att i sitt skrivande omfatta begrepp som handling, situation och dramatisk konflikt (termin 1); förlopp, vändpunkt, hållningsvändpunkt och värderingspunkt (termin 2); grundläggande dramaturgiska idéer (termin 3); samt planering och slutförande av självformulerade konstnärliga uppgifter (terminerna 4–5). I delkurserna utvecklas också utvalda texter från övningarna tillsammans med skådespelare för att upptäcka och/eller förtydliga möjligheter och problem i texterna. I delkurserna ingår slutligen också övningar där studenten själv ska handla på scenen för att på så sätt vidga sin förståelse för och erfarenhet av scenisk handling. I dessa moment av delkurserna *Sceniskt och dramatiskt författande 1–5* sker främst kvalitetssäkring rörande examensmålen 1 och 2. Dessutom innehåller delkurserna samtal med pedagog och kurskamrater, där studenten utvecklar sin förmåga att redogöra för och reflektera över de olika introducerade dramatiska begreppen, samt att föreslå såväl förtydliganden i kurskamraternas texter som förändringar i sin egen text. I dessa moment sker kvalitetssäkring rörande kandidatutbildningens övriga examensmål.

Kandidatprogrammets samtliga sex terminer innehåller delkurserna *Handling, drama, kommunikation (HDK) 1–6*, om vardera 5 hp med undantag för termin 5, då delkursen omfattar 4 hp. Inom dessa delkurser sker undervisningen i form av föreläsningar, exkursioner och diskussionsseminarier. Företrädelsetvis läser studenterna förelagda teoretiska texter som sedan följs upp i seminarieform. I kursen ingår också att i helklass med ansvarig pedagog analysera konstnärliga verk från teaterns område såväl som från andra konstnärliga områden, under utbildningens båda sista terminer med inriktning på frågor om kommunikation och reception. Inom delkurserna utvecklar studenten kunskap om och förståelse för det dramatiska författandets grunder i fråga om handling och situation (terminerna 1–2), komposition och dramaturgi (terminerna 3–4) samt kommunikation och reception (terminerna 5–6) jämte förståelse för konstens roller i samhället. I dessa moment av delkurserna *Handling, drama, kommunikation (HDK) 1–6* sker främst kvalitetssäkring rörande examensmål 1. Dessutom innehåller delkurserna samtal med pedagog och kurskamrater, där studenten utvecklar sin förmåga att kritiskt reflektera över andras konstnärliga förhållningssätt, inklusive relevanta konstnärliga, samhälleliga och etiska aspekter, och att relatera detta till sitt eget skrivande. I dessa moment sker kvalitetssäkring rörande kandidatutbildningens övriga examensmål.

Vidare innehåller kandidatprogrammets fem första terminer delkurserna *Repertoarkunskap 1–5* (som under terminerna 1–4 omfattar 5 hp, termin 5 3 hp). Dessa delkurser är i huvudsak orienterande läskurser där studenten läser och skriver handlingsreferat av förelagda pjäser från olika tidsperioder och geografiska områden: antiken (termin 1), perioden från medeltid till och med 1600-tal (termin 2), perioden 1700–1880 (termin 3), perioden från 1880 till i dag (termin 4), och därjämte samtida nordisk dramatik (termin 1), samtida utomnordisk dramatik (termin 2), samtida dramatik som problematiserar handling och situation (termin 3), avfilmade föreställningar från den interartiella scenkonsten (termin 4) samt slutligen ett 15-tal självvalda och för det egna skrivandet relevanta dramatiska texter (termin 5). I delkurserna ingår seminarier där valda verk analyseras och diskuteras i helklass tillsammans med ansvarig pedagog. Inom delkurserna utvecklar studenten kunskaper om och förståelse för estetiska frågeställningar i dramatik från olika tidsperioder och geografiska områden, samt förmåga att beskriva, analysera och tolka form, teknik och innehåll i denna dramatik. I dessa moment av delkurserna *Repertoarkunskap 1–5* sker främst kvalitetssäkring rörande examensmålen 1 och 2. Dessutom innehåller delkurserna samtal med pedagog och kurskamrater, där studenten utvecklar sin förmåga att redogöra för och reflektera över olika begrepp som aktualiseras av delkursernas texter samt att sätta dessa reflektioner i relation till sitt eget skrivande: handling, situation och dramatisk konflikt (termin 1); förlopp, vändpunkt, hållningsvändpunkt och värderingspunkt (termin 2); estetiska frågeställningar och dramaturgiska figurer som problematiserar handling och situation (termin 3); estetiska frågeställningar i interartiell scenkonst och i självvalda, för det egna skrivandet relevanta dramatiska texter (termin 4 respektive 5). I dessa moment sker kvalitetssäkring rörande kandidatutbildningens övriga examensmål.

Under termin 5 ges delkursen *Dramatikerns ekonomi och rättigheter* (3 hp). Delkursen består i huvudsak av möten med olika representanter för yrkeslivet: teaterchefer, dramaturger, förläggare, dramatiker, fackliga representanter med flera. Mötena följs sedan upp av ansvarig pedagog. Inom kursen utvecklar studenten sådan kunskap som krävs för att självständigt verka i arbetslivet såväl i fråga om beställare av dramatik och förlagsbranschen som i fråga om de för en dramatiker relevanta regelverken kring avtals- och upphovsrätt, i syfte att utveckla studentens förmåga att föra avtalsförhandlingar i relation till beställare och/eller förlag. I delkursen *Dramatikerns ekonomi och rättigheter* sker främst kvalitetssäkring rörande examensmål 5.

Kandidatprogrammets avslutande termin 6 domineras av delkursen *Examensarbete* (25 hp). Delkursen består av en praktisk-konstnärlig del och en reflekterande del. Undervisningen inom delkursens praktisk-konstnärliga del består huvudsakligen av handledning av studentens egenformulerade konstnärliga plan samt kontinuerliga handledning av planens genomförande. För att upptäcka och/eller förtydliga möjligheter och problem i studentens text genomförs ett praktiskt samarbete med skådespelare som arbetar med hela eller delar av studentens konstnärliga verk. Undervisningen inom delkursens reflekterande del består av handledning av en verkkommentar där studenten reflekterar över sin konstnärliga praktik. I delkursen ingår ett seminarium där studenten muntligen redogör för konstnärliga ställningstaganden i det egna konstnärliga verket samt ett seminarium där studentens skriftliga verkkommentar presenteras och diskuteras. Genom delkursen *Examensarbete* utvecklas studentens kunskap om och förståelse för planering och slutförande av självständigt formulerade konstnärliga uppgifter. Vidare utvecklas förmågan att formulera en konstnärlig uppgift och att planera och strukturera scenisk handling med utgångspunkt i denna, samt förmågan att arbeta med en produktiv relation mellan fantasi och disciplin, mellan spontanitet och ordning. I delkursen *Examensarbete* utvecklas också studentens förmåga att reflektera över sin egen text och föreslå ändringar i den, att muntligt och skriftligt redogöra för, reflektera över och diskutera sin verksamhet och sina konstnärliga frågeställningar med olika målgrupper, samt förmågan att inom det dramatiska författandets område göra bedömningar med hänsyn till relevanta samhällsliga och etiska aspekter. I delkursen *Examensarbete* sker kvalitetssäkring rörande kandidatprogrammets samtliga examensmål.

Vad som saknas i utbildningens nuvarande uppläggnings är främst tre moment:

- kritiska studier;
- fördjupad metodisk progression i konceptutveckling, alltså med inriktning på begreppet *det sceniska* eller det postdramatiska;

– att skriva för film och TV.

För att inkludera dessa moment i kandidatprogrammet behöver troligen ytterligare kompetenser i framtiden knytas till Teaterhögskolan. Termin 2 skulle exempelvis kunna formas på nytt sätt med tre block om community theatre, skrivande för film/TV respektive konceptutveckling/sceniskt (multimodalt?) berättande. Utbildningen skulle kunna inkludera internationellt orienterade praktikperioder.

Flera moment skulle i framtiden kunna genomföras gemensamt med skådespelarutbildningen: exempelvis terminsstart, seminarier om kritiska studier, readings och devising-workshop.

En process pågår för att forma utbildningen så att de studerande i högre grad utvecklar kunskaper om det dramatiska författandets kompositoriska aspekter.

I Teaterhögskolans alumnienkät 2018 är svarsfrekvensen 100%; sju av sju alumner (som avslutade sin utbildning 2014 respektive 2017) har svarat. I enkäten anger 71,4% av de svarande att de i *stor eller mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått kunskap och förståelse för dramatikers och det sceniska författandets praktiska och teoretiska grunder. En svarande ger denna kommentar:

Utbildningens fokus på dramatikers hantverkskunskap har förberett mig på ett ovärderligt sätt för mitt professionella arbete idag. Jag har lärt mig att känna igen mina egna processer från idé till färdig pjäs/manus. Lärt mig att arbeta om material på ett metodiskt sätt samt identifiera brister i egna och andras texter ur ett dramatiskt perspektiv.

I samma enkät anger 71,5% av de svarande att de i *stor eller mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått kunskap om och erfarenheter av metod, processer och fördjupning inom området. 71,4% av de svarande anger att de i *stor eller mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått förmåga att beskriva, analysera och tolka form, teknik och innehåll samt kritiskt reflektera över sitt eget och andras konstnärliga förhållningssätt på dramatikers och det sceniska författandets område. 71,5% av de svarande anger att de i *stor eller mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått förmåga att självständigt skapa, förverkliga och uttrycka egna idéer samt identifiera, formulera och lösa konstnärliga och gestaltningsmässiga problem. 57,1% av de svarande anger att de i *mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått sådan färdighet och kunskap som fordras för att självständigt verka i arbetslivet. 71,5% av de svarande anger att de i *stor eller mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått förmåga att på det dramatiska författandets område göra bedömningar med hänsyn till relevanta konstnärliga, samhälleliga och etiska aspekter. 57,2% av de svarande anger att de i *stor eller mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått förståelse för konstens roll i samhället, och 85,8% av de svarande anger att de i *stor eller mycket stor utsträckning* genom utbildningen har fått förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling. Två av de svarande ger dessa kommentarer:

Utbildningen har lärt mig förstå min process som i sin tur hjälper mig så i mötandet av beställare, regissör och skådespelare. Samt hjälpt mig att stå vid mina idéer och våga utveckla teatern. Så bra utbildning!

När det kommer till att skriva dramatik är THM överlägset den bästa skolan

Endast en av de svarande tycker sig i stor utsträckning genom utbildningen ha fått förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera sin verksamhet och sina konstnärliga frågeställningar med olika målgrupper. Den verkkommentar som examineras under utbildningens sista termin innebär visserligen just detta: att skriftligt och muntligt (vid granskningsseminariet) redogöra för och diskutera sin verksamhet och sina konstnärliga frågeställningar. Men de utbildningsansvariga är medvetna om problemet beträffande brist på kontakt med och återkoppling från olika målgrupper. Från hösten 2019 införs därför en beprövad metod för konstnärlig feedback i samband med redovisningar: systemet DAS Arts, som utvecklats vid Academy of Theatre and Dance i Amsterdam.

Beträffande examensmål 5 är det av intresse att påvisa i vilken mån kandidatprogrammet har gett studenterna sådan färdighet och kunskap som fordras för att självständigt verka i arbetslivet. Åtskilliga

av dramatikerprogrammets alumner har haft framgångsrika karriärer som dramatiska författare. Nedan lämnas några exempel.

Christina Ouzounidis (examen 2004) är en av Sveriges ledande nyskapande dramatiker och regissörer. Hennes examensarbete vid dramatikerprogrammet, ungdomspjäsen *Lyckad landning*, sattes upp av Malmö stadsteater 2004. Under åren efter examen skrev och regisserade hon en lång rad uppsättningar för Teatr Weimar i Malmö. Pjäserna *Lagarna* (2010), *Agamemnonns förbannelse* (2012) och *Flyktdjur* (2016) sattes upp av Teater Galeasen i Stockholm, och pjäserna *Vit, rik, fri* (2010) och *Fåglarna* (2012) av Stockholms stadsteater, båda i regi av Ouzounidis själv. För Radioteatern har hon skrivit *Tid för ekot* (2012) och *Budbärare* (2015). Sju av hennes pjäser utgavs i volymen *Lögner* (Stockholm: Modernista 2013). År 2016 disputerade Ouzounidis vid Teaterhögskolan i Malmö för konstnärlig doktorsexamen i teater på avhandlingen *Tvivel – replikernas poetik* (Göteborg: Glänta). År 2012 tilldelades Ouzounidis Det svenska Ibsensällskapets Ibsenpris för nyskapande dramatiker.

Emma Broström (examen 2007) har skrivit ett trettiotal pjäser för unga och vuxna, bland annat för Stockholm stadsteater, Radioteatern, Malmö stadsteater, Backa teater, Folkteatern Göteborg och Teater Västmanland. Broström skrev manus till långfilmen *Flocken* (2015), som vunnit tre Guldbaggar (2016), *Kristallbjörnen* vid filmfestivalen i Berlin (2015) samt pris för bästa manus vid Olympia International Film Festival for Children and Young People i Aten (2015).

Jens Peter Karlsson (examen 2007) har främst skrivit politiska teaterpjäser för den fria teatergruppen Teaterrepubliken, Malmö, exempelvis *Jimmie Åkesson & den utomeuropeiska invandringen* (2012) och *Skånes befrielsefront* (2013), men också för institutionsteatrar som Regionteater Väst (*Rösträtten*, 2014) och Folkteatern i Gävle (*Broderskap*, 2018).

Vanja Hamidi Isacson (examen 2007) har främst samarbetat med de svensk-arabiska fria teatergrupperna Teater Foratt och Teater JaLaDa, Malmö. För Teater Foratt har hon skrivit pjäserna *Jag äger Malmö* (2008), *Stilet* (2009), *Frizon* (2010) och *Paradis* (2011), för Teater JaLaDa barnpjäserna *Tyst* och *Parizad* (2014) samt *Drömmarnas väg* (2015). För Örebro länsteater skrev Hamidi Isacson *Medan du andas* (2007) och för Malmö Opera/Operaverkstan operalibretton *Tusen och en natt* (2013). Hon är doktorand i scenkonst vid Stockholms konstnärliga högskola.

Annika Nyman (examen 2011) har framför allt skrivit pjäser för den fria gruppen teater mutation, Malmö, exempelvis *Kontraktbrytarstilen* (2012), *Prost* (2012), *Hästarnas anatomi* (2013), *Stå hund* (2013), *Romeo och Juliet post scriptum* (2013), *Kain, Abel, boys will be boys* (2016) och *Konvergens* (2017). Regissören Georgia Lepore satte 2014 upp *Romeo och Juliet post scriptum* i italiensk översättning på Teatro dell'Orologio i Rom; föreställningen spelades senare på Edinburgh Fringe Festival 2016. Pjäsen lästes också vid en reading på Festival for ny europæisk dramatik på Husets Teater i Köpenhamn 2015. För Teatr Weimar har Nyman skrivit *37,2° – From Her to Eternity* (2017) och för Ung scen/öst *Fladdret* (2017). Sedan 2016 är Nyman doktorand i konstnärlig forskning i teater vid Teaterhögskolan i Malmö.

Alexandra Loonin (examen 2014) arbetar som dramaturg på Teater Västernorrland (Sundsvall). Hon har skrivit en rad pjäser för olika sammanhang, bland annat *Jag ville vara Britney, Whitney & J.Lo* (PotatoPotato, Malmö, 2016); *MI\$\$ (an excerpt)* (E:UTSA reading event, 2017); *Glamour* (Festival di Spoleto, 2017); *Blåklodder* (radio, Danmark, 2017); *Movements* (Cirkus Cirkör och Malmö stadsteater, 2017); *Det rasar – en kollektiv sorgeakt* (Dramalabbet, 2018); *Sång till välfärden* (Riksteatern, 2018) och *Hemligt* (Banditsagor, Malmö, 2018).

Manda Stenström (examen 2014) har framför allt skrivit pjäser för Ung scen/öst (Norrköping), bland annat *Baba Yaga* (med Nils Poletti), som spelades vid Scenkonstbiennalen 2017. För Estrad Norr (Östersund) har hon skrivit *Törnrosa: Den enda sanna kärlekens tid*, som spelades vid Bibu 2018. Hennes pjäs *Och så levde de lyckliga* ingår i Riksteaterns pjäsantologi *LÄNK 2018* och kommer att spelas av tjugo amatörteaterensembler i hela Sverige.

Felicia Ohly (examen 2017) är verksam som dramatiker och regissör i scenkonstkollektivet Donna Donna samt som dramaturg vid Malmö stadsteater. För Donna Donna har hon skrivit den humoristiska kortpjäsen *Royals* samt monologen *Dom ska hitta oss tillsammans*, baserad på sångerskan Ulla Billqvists livsöde. Hon har också medverkat i det samnordiska pjäsprojektet *Nevadaland*.

Robin Spegel (examen 2017) har främst varit verksam som dramatiker i grupperna Scen Österlen, Teater Gravitation, Kvalitetsteatern och CRUSH. Hon har uppdrag som dramatiker för Sveriges Radio (avsnittsförfattare för en P3-serie) samt har bland annat skrivit den queera såpopera-musikalen *SÅPAN*, som spelades på Unga Klara 2013, och kortfilmsmanuset *Darling I listen*.

Ovan redogör vi för hur utbildningens metodiska kvalitetsarbete och kvalitetssäkring i relation till dramatikerprogrammets examensmål. På grundval av beskrivningen gör vi den sammanfattande värderingen att Teaterhögskolans studenter når en mycket hög måluppfyllelse av examensmålen.

2.2.1.3 SKÅL01, Teater: Inriktning konceptuell scenkonst, 30 hp, och SKÅL02, Teater: Inriktning konceptuell scenkonst, fortsättningskurs, 30 hp

I det följande ges en beskrivning av kvalitetsarbete och kvalitetssäkring rörande samtliga kursmål för SKÅL01, Teater: Inriktning konceptuell scenkonst, 30 hp, samt SKÅL02, Teater: Inriktning konceptuell scenkonst, fortsättningskurs, 30 hp.

Kursmål 1–3: Kunskap och förståelse

1. *Studenten ska uppvisa (för SKÅL02: fördjupad) kunskap och förståelse för begreppen koncept, narrativ och mediering.*
2. *Studenten ska visa kunskap om teorier kring konstnärlig praktik.*
3. *Studenten ska i sitt arbete visa kunskap och förståelse om att kunna driva och genomföra egna scenkonstnärliga projekt.*

Kursmål 4–9: Färdighet och förmåga

4. *Studenten ska visa färdighet och (för SKÅL02: en utvecklad) förmåga att omsätta sina kunskaper kring begreppen koncept, narrativ och mediering till praktiska projektarbeten.*
5. *Studenten ska behärska enklare grunder i redigeringsprogram för ljud och bild (för SKÅL02: visa färdighet och förmåga att använda program som integrerar ljud och bild).*
6. *Studenten ska visa färdighet och förmåga (för SKÅL02: fördjupad förmåga) att i akademisk text reflektera kring sin egen konstnärliga praktik.*
7. *Studenten ska visa färdighet i och förmåga till att ta självständiga konstnärliga initiativ. (För SKÅL02 dessutom:)*
8. *Studenten ska visa förmåga att kontextualisera sitt arbete i relation till scenkonstfältet.*

Kursmål 9–10: Värderingsförmåga och förhållningsätt

9. *Studenten ska visa förmåga att inom utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta konstnärliga, samhällliga och etiska aspekter.*
10. *Studenten ska visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.*

Kurserna i *Teater: Inriktning konceptuell scenkonst* är fördjupningskurser för studenter som vill fördjupa sin konstnärliga kompetens rörande koncept inom det samtida scenkonstnärliga fältet. De särskilda behörighetskraven för kurserna är tidigare studier med scenkonstnärlig konceptuell inriktning om minst 90 hp eller motsvarande. Teaterhögskolan anlitar flera externt rekryterade lärare med specialistkompetenser för att tillgodose behovet av specialiserad undervisning inom de olika delkurserna.

Scenkonsten är idag gränsöverskridande: konstformerna influeras av varandra, och konstnärer är verksamma inom flera olika fält. I Sverige har scenkonsten de senaste åren börjat närma sig en mängd nya uttryck, exempelvis spel- och deltagarkultur, social aktivism och radiomediets podcasts. Den konceptuella scenkonsten är en praktik som inte i första hand utgår från en definierad genre, utan som är idéburen. I den fria konstens experimenterande med alla sorters material, såväl idémässiga som materiella, kan konstverket inte alltid identifieras med ett särskilt slags objekt och behöver inte heller alltid visas i någon speciell lokal eller institution. För att undersöka formerna för ett utvidgat berättande på scenen krävs innovativa sätt att se på användning av text, ljud, video och rum, liksom på publikens roll. Både på traditionella scenkonstinstitutioner och inom det mer experimentella fältet har ett ökat intresse för storytelling varit märkbart som ett sätt att lösa en del av utmaningarna. Berättandet och den episka strukturen möjliggör en transformation av en historia från ett medium till ett annat, och från en genre till en annan.

Begreppet *konceptuell scenkonst* baseras på att idén, eller konceptet, tar överhanden över materiella eller estetiska överväganden. Det innebär en expansion av begreppet scenkonst på flera plan, gärna med politiska och sociala dimensioner. Termen är vald för att undvika begrepp som bär på en mängd

konnotationer (som exempelvis performance-konst, post-dramatisk teater eller devising). Detta möjliggör också sammanförande av andra estetiska uttryck än dem man vanligen ser.

Termen 'konceptkonst' myntades 1961. I Teaterhögskolans arbete med att utveckla begreppet konceptuell scenkonst har framför allt två aspekter av konceptkonst varit viktiga: *relationen mellan konsten och världen* samt *friheten rörande material och media*. Eftersom fältet är i rörelse är utbildningens flexibilitet av stor betydelse för att kunna säkerställa dess relevans i framtiden. Flera frågor har varit viktiga som utgångspunkter för arbetet:

- Vilka lärandemål kan vara centrala för en utbildning som riktas mot samtida scenkonst vid sidan av den traditionella teatern, och hur bör lärandeprocessen se ut?
- Hur kan en sådan utbildning stödjas av Teaterhögskolans befintliga kompetenser?
- Hur kan den samverka med och påverka Teaterhögskolans övriga utbildningar?

Ämnesval och research sker med utgångspunkt i lärarens erfarenhet, gruppens sammansättning och studenternas intresseområden. Konceptutveckling sker mestadels genom enskild handledning, där läraren hjälper till att kontextualisera studenternas idéer och även kan delta praktiskt i deras arbete som exempelvis regissör, dramaturg, tekniker, producent etc. Undervisningens uppläggning tematiseras i workshops som fokuserar på text, ljud, video, rum och publik. Genomförande, strukturerande av material och gestaltning inom dessa tematiska block sker genom handledning både i grupp och individuellt.

Centrala begrepp i Teaterhögskolans hittillsvarande arbete med konceptuell scenkonst har varit *narrativ/storytelling* samt dynamiken mellan *extended performer* och *extended director*. Konceptuell scenkonst kan manifesteras i flera olika media: exempelvis videoinstallationer, audio-walks, hörspel, video walks, koreografi, deltagarstyrd teater, one-to-one theatre, komposition av ljud och ljus, site-specific theatre, devising-teater och dramatiskt skådespeleri. Centrala frågor rör hur man skapar narrativ, dramaturgi och modeller för att strukturera sitt material för de olika konstnärliga uttrycksformerna.

Ett centralt inslag i kurserna är att de studerande i workshopform utvecklar och genomför egeninitierade konceptuella scenkonstprojekt. Uppläggningsen av grundkursen SKÅL01 ger en systematisk teoretisk och praktisk introduktion till konceptuellt scenkonstarbete med användande av medierna text, ljud och video. Kursen omfattar fyra delkurser om vardera 7,5 hp. I delkursen *Konstnärliga metoder 1* arbetar studenterna enskilt och i grupp med expanderat skrivande av scentext i första, andra och tredje person. I delkursen *Workshop 1* arbetar studenterna med ljud; arbetet utmynnar i en kort audiowalk och ett hörspel. I delkursen *Workshop 2* arbetar studenterna med video. Kursen ger färdigheter rörande programvara och videoteknik, och arbetet utmynnar i ett kortare videoverk. I grundkursens avslutande delkurs *Workshop 3* utarbetar studenterna under rubriken "In the blend" ett egeninitierat scenkonstprojekt som kombinerar två-tre av medierna text, ljud och video. Uppläggningsen av fortsättningskursen SKÅL02 vidareutvecklar studenternas förmåga att omsätta kunskaper kring begrepp som koncept, narrativ och mediering i egna scenkonstprojekt. Kursen omfattar tre delkurser. I delkursen *Konstnärliga metoder 2* (7,5 hp) arbetar studenterna med att med utgångspunkt i en omvärldsanalys utforma konstnärliga metoder för konceptutveckling. I delkursen *Workshop 4* (7,5 hp) arbetar studenterna med olika slags relationer mellan aktörer och publik ("publikkontrakt") samt med rummet som kreativ motor för scenkonstprojektet ("site-specific" scenkonst). I fortsättningskursens avslutande delkurser *Workshop 5* samt *Reflektion* (12+3 hp) utarbetar studenterna ett egeninitierat scenkonstprojekt jämte en skriven verkkommentar.

Genom fortlöpande bedömning vid regelbundna handledarsamtal och genom bedömning av de olika delprojektens genomförande och redovisning sker kvalitetssäkring rörande kursmålen 1–3 (kunskap och förståelse), 4 (förmåga att omsätta kunskaper i praktiska scenkonstarbeten), 5 (förmåga att använda redigeringsprogram för ljud och bild) samt 7 (förmåga till självständiga konstnärliga initiativ). Kvalitetssäkring beträffande kursmålen 6 samt 8–10 (reflektion, kontextualisering, värderingsförmåga samt ansvar för den egna kunskapsutvecklingen) sker främst genom kontinuerlig

bedömning av studenternas muntliga och skriftliga reflektioner kring kursmaterialet samt genom bedömning av de skriftliga verkcommentarerna till de egna konceptuella scenkonstprojekten.

Ovan redogör vi för hur utbildningens metodiska kvalitetsarbete och kvalitetssäkring i relation till kursmålen för de fristående kurserna i *Teater: Inriktning konceptuell scenkonst*. På grundval av beskrivningen gör vi den sammanfattande värderingen att Teaterhögskolans studenter når en mycket hög måluppfyllelse av kursmålen.

2.2.1.4 Utbildning på forskarnivå i teater ledande till konstnärlig doktorsexamen (240 hp)

Den ämnesbeskrivning som forskarutbildningen arbetar efter formuleras i [den allmänna studieplanen för forskarutbildning i teater](#): ”Teater som forskningsområde utgår från det scenkonstnärliga arbetet och de områdesspecifika kunskaper som kan utvinnas ur ett sådant arbete. Ämnet erbjuder möjligheter för konstnärligt verksamma inom teaterområdet att reflektera i, över och genom konstutövningen. Genom att utveckla nya kunskaper, förståelse och färdigheter på det scenkonstnärliga området, och sätta dem i relation till kritiska och teoretiska perspektiv, avser konstnärlig forskning i teater att både gynna scenkonstnärligt arbete och den scenkonstnärliga läroprocessen. Den konstnärliga forskningen kan använda sig av teorier och metoder från ett brett spektrum av konstnärliga och vetenskapliga verksamheter.”

Innan Konstnärliga fakulteten fick egen examensrätt för konstnärlig forskarutbildning antogs två av skolans lärare som doktorander vid Teaterhögskolan i Helsingfors. En av dem anställdes sedan 2001 på den första doktorandtjänsten vid Teaterhögskolan i Malmö och disputerade här 2007. År 2009 antog och anställde Teaterhögskolan ytterligare två doktorander, båda knutna till den nationella konstnärliga forskarskolan, och de disputerade för konstnärlig doktorsexamen i teater 2016 respektive 2018. Teaterhögskolans två nuvarande doktorander påbörjade sin forskarutbildning 2016.

Konstnärlig forskning i teater är en förhållandevis liten disciplin, vilket gör behovet av nätverk och samverkan tydligt. På lokal nivå finns viss samverkan med forskare och doktorander vid fakultetens övriga forskningsämnen men också, och inte minst viktigt, intensiv samverkan med det lokala teaterlivet. På nationell och nordisk nivå finns ett regelbundet utbyte med forsknings- och forskarutbildningsmiljöerna vid andra lärosäten, bland annat i Prag, Köpenhamn, Helsingfors och Fredrikstad, och dessutom samverkan med institutionsteatrar och fria grupper. Vidare har Teaterhögskolans forskare ett omfattande internationellt kontaktnät, bland annat inom nätverken Performance Philosophy, International Congress of Qualitative Inquiry, European Congress of Qualitative Inquiry, Nordic Network for Research in Music Education, International Platform for Performance Training och International Brecht Society.

De anställda vid avdelningen för forskarutbildning och forskning vid Teaterhögskolan är i dag två doktorander, två docenter och en lektor; därtill kommer externa biträdande handledare samt externa opponenter/granskare vid forskarutbildningens delseminarier. Trots miljöns relativa litenhet har Teaterhögskolans forskning och forskarutbildning en central position inom svensk konstnärlig forskning i teater, dels genom den nära kopplingen till grundutbildning i skådespeleri, dramatiskt författande och konceptuell scenkonst, dels genom att Teaterhögskolan och Konstnärliga fakulteten varit föregångare inom den konstnärliga forskningen i Sverige. Ledningen för de konstnärliga högskolorna i Malmö argumenterade redan under tidigt 1990-tal för att Lunds universitet skulle etablera forskarutbildningar i de konstnärliga ämnena, och kring millennieskiftet påbörjade Teaterhögskolans första doktorander sin forskarutbildning i teater. Institutionen har genom sin forskning och forskarutbildning varit med om att definiera utvecklingen av forskning på både konstnärlig och vetenskaplig grund inom teaterområdet i Sverige. Docent Kent Sjöström kom med sin doktorsavhandling *Skådespelaren i handling. Strategier för tanke och kropp* (2007) att ses som ”en pionjär i att inifrån synliggöra teaterns praktik som ett kunskapsområde” (Theresa Benér i [Svenska Dagbladet 26.8 2007](#)).

Petra Franssons doktorsavhandling *Omförhandlingar – kropp, replik, etik* (2018) var den första svenska konstnärliga doktorsavhandlingen i teater som också innehöll dokumentation av konstnärliga verk.

En viktig förutsättning för forskarutbildningens kvalitet är lärarnas kompetens. De forskare och handledare som deltar i doktorandernas utbildning är själva aktiva som forskare och konstnärliga utövare. På så vis bereds doktoranderna möjlighet att vid seminarier inte bara följa processen i varandras arbeten utan även få tillgång till forskarnas och handledarnas ”work-in-progress”. Genom tillgången på externa biträdande handledare säkerställs att varje doktorand har tillgång till adekvat handledarkompetens.

Varje doktorand tilldelas en huvudhandledare, som är anställd vid institutionen, och en biträdande handledare.Handledningsresursen uppgår för huvudhandledare i tid sammanlagt motsvarande 5 %

tjänstgöring (85 arbetstimmar) per år och för fyra års heltidsstudier, således totalt 340 arbetstimmar för hela doktorsarbetet, samt på motsvarande vis för biträdande handledare motsvarande 3 % tjänstgöring (51 arbetstimmar), totalt 204 arbetstimmar. Denna handledningsresurs, som alltså uppgår till sammanlagt 544 arbetstimmar för hela forskarutbildningen, innefattar all arbetstid för handledning, inklusive läsning av manuskript, kommunikation via telefon eller e-post med mera.

Utöver medel ur fakultetsbudget för handledningsresurs tilldelas forskarutbildningen en driftsbudget för rörliga kostnader såsom externa granskare, gästföreläsare och resor till konferenser för doktorander och forskare/handledare. För finansiering av forskarstuderande förfogar vi för närvarande över två heltids doktorandanställningar som finansieras med fakultetsmedel, och antagning/anställning av ytterligare minst två doktorander planeras med studiestart våren 2020. I den konstnärliga forskarutbildningen är möjligheten att sceniskt pröva konstnärliga idéer central. Varje doktorand disponerar en summa – för närvarande 30 tkr per år – som kan användas för att bekosta arbetsmöten och pilotprojekt. Teaterhögskolan har flera fullt utrustade studior samt en blackbox (se avsnitt 2.1.5) som doktorander och forskare kan använda för dessa ändamål. Doktoranderna har var sin arbetsplats, dator, e-postadress och telefon vid institutionen.

Forskarutbildningen regleras av [Högskoleförordningen](#), [Lunds universitets föreskrifter för utbildning på forskarnivå](#) och [Lunds universitets antagningsordning för utbildning på forskarnivå](#).

Vid Konstnärliga fakulteten gäller denna [arbetsordning](#) för antagning till forskarutbildning och dessa [föreskrifter för handledning och andra resurser](#) i forskarutbildningen, jämte ytterligare [stöddokument för forskarutbildningen](#).

Forskarutbildningens ämnesbeskrivning, syfte och mål, genomförande, behörighetsvillkor, antagning och urval samt föreskrifter för disputation återfinns i den [Allmänna studieplanen](#).

Konstnärliga fakultetens [Doktorandhandbok](#) är en fyllig källa till information om forskarutbildningen. Här finns upplysningar om den allmänna studieplanen, den individuella studieplanen, antagning och behörighet, handledning och andra resurser, miljöer och nätverk, Ladok-registrering, rapportering av aktivitet och försörjning, kursrapportering, delseminarier, disputation och examen, anställning, finansiering med mera.

Som framgår av den allmänna studieplanen för utbildning på forskarnivå i teater omfattar forskarutbildningen utöver avhandlingsarbetet dels obligatoriska kurser, som ges och examineras av Teaterhögskolans lärare (30 hp), dels individuellt valbara kurser (30 hp). De obligatoriska kursernas mål och innehåll framgår av [kursplanerna](#). Kurserna beskrivs närmare nedan under rubriken Måluppfyllelse.

Dessutom finns en valbar fakultetsgemensam kurs [Audiovisuella dokumentationsmetoder](#) (3 hp). Här tränas och bedöms doktorandernas praktiskt inriktade kunskaper och färdigheter i adekvata dokumentationsmetoder, främst ljud och video, för dokumentation av forskning inom det konstnärliga området.

Granskning av pågående avhandlingsarbeten är ett centralt inslag i forskarutbildningen vid Teaterhögskolan, både för doktoranden och som kvalitetssäkring från institutionens, universitetets och ämnesrådets sida. Huvudhandledaren har det primära ansvaret för den löpande granskningen och uppföljningen av doktorandens arbete. För att arbetet och dess öppenhet för granskning ska belysas från flera perspektiv, samt för att doktorandens verksamhet ska ges en god förankring vid institutionen och i det konstnärliga fältet, sker presentationen i en vidare krets. Vid Teaterhögskolan presenteras doktorsarbetet i form av ett öppet seminarium vid minst tre tillfällen under forskarutbildningstiden. Dessa benämns planeringsseminarium, halvtidsseminarium och slutseminarium och läggs så att de inträffar ungefär när 25%, 50% respektive 75% av doktorandtjänsten fullgjorts. Vid seminariet kan doktoranden presentera olika slags material, och konstnärlig gestaltning kan vara en del av presentationen. Utgångspunkterna för seminarierna och dessas innehåll och fokus beskrivs närmare i [PM för delseminarier](#).

Utöver granskningsseminarierna finns också Teaterhögskolans högre seminarium som ett regelbundet återkommande forum för diskussion, reflektion och idéutbyte, vanligen med utgångspunkt i en skriftlig och muntlig presentation av någon av institutionens forskarstuderande eller forskare, eller av

en extern gäst. Vidare ges regelbundna teoriseminarier för Teaterhögskolans samtliga studerande inklusive doktoranderna.

Konstnärliga fakultetens föreskrifter rörande fakultetsopponent och betygsnämnd jämte övriga instruktioner rörande disputation, examen och promotion finns i fakultetens [disputationsguide](#).

I det följande beskrivs formerna för kvalitetssäkring rörande samtliga examensmål för konstnärlig doktorsexamen i teater.

Examensmål 1–2: Kunskap och förståelse

- 1. För konstnärlig doktorsexamen i teater ska doktoranden visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap och skapande förmåga inom teaterområdet.*
- 2. För konstnärlig doktorsexamen i teater ska doktoranden visa förtrogenhet med konstnärliga forskningsmetoder i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.*

Examensmål 3–9: Färdighet och förmåga

- 3. För konstnärlig doktorsexamen i teater ska doktoranden visa skapande förmåga inom teaterområdet.*
- 4. För konstnärlig doktorsexamen i teater ska doktoranden visa förmåga till konstnärlig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer.*
- 5. För konstnärlig doktorsexamen i teater ska doktoranden visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med forskningsmässig noggrannhet identifiera och formulera väsentliga konstnärliga frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade konstnärliga uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete.*
- 6. För konstnärlig doktorsexamen i teater ska doktoranden med ett dokumenterat konstnärligt forskningsprojekt visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen.*
- 7. För konstnärlig doktorsexamen i teater ska doktoranden visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med konstnärlig legitimitet och välmotiverade argument presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med forskarsamhället i övrigt.*
- 8. För konstnärlig doktorsexamen i teater ska doktoranden visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap.*
- 9. För konstnärlig doktorsexamen i teater ska doktoranden visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

Examensmål 10–11: Värderingsförmåga och förhållningssätt

- 10. För konstnärlig doktorsexamen i teater ska doktoranden visa intellektuell självständighet, konstnärlig integritet och forskningsmässig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och*
- 11. För konstnärlig doktorsexamen i teater ska doktoranden visa fördjupad insikt om konstens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

I de obligatoriska kurserna [Konstnärlig metod 1](#) (7,5 hp) och [Konstnärlig metod 2](#) (7,5 hp) tränas och bedöms teaterdoktorandernas förtrogenhet med och kritiska granskning av metodval i konstnärlig forskning. I den obligatoriska kursen [Akademiskt skrivande](#) (7,5 hp) tränas och bedöms doktorandernas förmåga att muntligt och skriftligt med konstnärlig legitimitet och välmotiverade argument presentera och diskutera forskning och forskningsresultat. I kursen tränas och bedöms vidare doktorandernas förtrogenhet med god sed respektive oredlighet i forskning, med forskningsetiska bedömningar liksom även med vedertagna referenshanteringsmetoder, samt deras förmåga att förhålla sig kritiskt reflekterande till olika skriftliga framställningssätt. I den obligatoriska kursen [Perspektiv på konstnärlig forskning](#) (7,5 hp) tränas och bedöms doktorandernas förtrogenhet med och förmåga att förhålla sig kritiskt reflekterande till ett urval filosofiska texter som ger skilda perspektiv på konstnärlig forskning, samt deras förmåga att muntligt och skriftligt med konstnärlig legitimitet och välmotiverade argument presentera och diskutera filosofiska och andra perspektiv på konstnärlig forskning.

Utöver löpande kontroll av doktorandens måluppfyllelse genom individuell handledning,

grupphandledning och kursexaminationer sker det viktigaste arbetet med att säkerställa att examensmålen uppfylls i samband med granskningen av de pågående avhandlingsarbetena vid delseminarierna. Vid planeringsseminariet (25 %) diskuteras projektets uppläggning och genomförbarhet i relation till den konstnärliga praktiken, till teoretisk och konstnärlig kontextualisering, samt till metodiska val. Det framlagda arbetet bör visa på en god orientering om de konstnärliga, metodiska och framställningsmässiga val som bland annat de obligatoriska kursmomenten lagt en grund för. Vid halvtidsseminariet (50 %) diskuteras projektets och forskningsfrågans utveckling i relation till konstnärliga, metodiska, teoretiska och etiska val liksom projektets relation till det konstnärliga fältet och till tidigare forskning. Vidare bedöms val av konstnärliga och teoretiska utgångspunkter och val av metoder, den konstnärliga presentationens kvaliteter, projektets kommunikerbarhet, val av framställningsformer och presentationsformat. Vid slutseminariet (75 %) diskuteras hur det presenterade materialet relaterar till projektets syfte och forskningsfråga och hur de valda teorierna och metoderna samspelar med projektets konstnärliga innehåll. Här bedöms projektets kommunikerbarhet i nuvarande form, och om de valda framställningsformerna lyckas förmedla de konstnärliga forskningsprocesserna och resultaten.

Doktorandens förmåga att muntligt och skriftligt diskutera forskning och forskningsresultat i såväl nationella som internationella sammanhang (examensmål 7) tränas och bedöms bland annat vid konferensdeltagande. De nuvarande doktoranderna har hittills exempelvis framträtt med muntliga presentationer vid *The Nordic Summer Academy for Artistic Research* (SAAR, Helsingfors 2017 och Malmö 2018), vid Nordic Centre, Fudan University, Shanghai (2016) samt vid konferenser på Malmö högskola (2017) och Ingvar Kamprad Design Centrum, Lunds universitet (2017). Dessutom har internationella presentationer av konstnärliga verk genomförts (vid Internationella Brecht-symposiet i Oxford, på Centro Sociale i Hamburg och på Lofft das Theater i Leipzig 2016 samt vid konferensen Performance Philosophy i Prag 2017). Skriftliga presentationer utöver materialet till delseminarierna har bland annat bestått i artikelförfattande (*The Brecht Yearbook 2017*) och offentliggjorda manus till dramatiska verk.

Konstnärliga fakulteten planerar att utveckla en mall för den individuella studieplanen där doktorandens arbete med att uppfylla de respektive examensmålen noteras i form av genomförda och planerade moment. En sådan mall skulle innebära en välkommen formalisering av de kontroller av måluppfyllelse inom handledning, kursexamination, delseminarier, konferensdeltagande m.m. som beskrivits ovan.

Vid betygsnämndens sammanträde efter disputationens genomförande görs vanligen en systematisk genomgång och bedömning av doktorsarbetets och den muntliga disputationsinsatsens måluppfyllelse i förhållande till respektive examensmål.

Ovan redogör vi för hur forskarutbildningens metodiska kvalitetsarbete och kvalitetssäkring i relation till examensmålen. På grundval av beskrivningen gör vi den sammanfattande värderingen att Teaterhögskolans doktorander når en mycket hög måluppfyllelse av examensmålen för konstnärlig doktorsexamen.

2.2.2 Examensarbeten

Bedömningen av examensarbeten är av central betydelse för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling. Här nedan länkas till examensarbeten för Teaterhögskolans olika utbildningar.

2.2.2.1 Konstnärlig kandidatexamen i skådespelarkonst

Examensarbeten (konstnärliga)

En översikt över konstnärliga/praktiska examensarbeten finns [här](#).

Examensarbeten (reflekterande)

Kandidatexamensarbetets reflekterande del ingår som en del av studentens arbete under utbildningens sista terminer. Arbetets förutsättningar, omfång, innehåll och framställningsform beskrivs [här](#).

Dessa reflektionsarbeten offentliggörs av konfidentialitetsskäl inte på nätet men finns tillgängliga i pappersform i Teaterhögskolans bibliotek. Studentuppsatser på högre nivå (magister/master) finns tillgängliga [här](#).

2.2.2.2 Konstnärlig kandidatexamen i sceniskt och dramatiskt författande

Examensarbeten i form av verk och verkkommentarer finns tillgängliga i pappersform i Teaterhögskolans bibliotek.

2.2.2.3 Konceptuell scenkonst

Examensarbeten i form av verk och verkkommentarer kommer för första gången att examineras under våren 2019.

2.2.2.4 Utbildning på forskarnivå i teater ledande till konstnärlig doktorexamen

[Christina Ouzounidis, Tvivel – replikernas poetik \(konstnärligt doktorsarbete 2016\)](#)

[Petra Fransson, Omförhandlingar: Kropp, replik, etik \(konstnärligt doktorsarbete 2018\)](#)

2.2.3 Uppföljning och åtgärder för kvalitetsutveckling: Tidigare externa utbildningsvärderingar

Teaterhögskolans utbildningar utvärderades 2007 av Högskoleverket, 2014 av Universitetskanslersämbetet:

[Högskoleverkets utvärdering 2007](#)

[Universitetskanslersämbetets utvärdering 2014](#)

Dessutom gjorde 2009 på institutionens uppdrag en extern bedömargrupp bestående av Jenny Andreasson (regissör), Theresa Benér (teaterkritiker) och Johan Holmberg (skådespelare/regissör) en utvärdering av två examensproduktioner inom kandidatprogrammet för skådespelarkonst.

Högskoleverket fann 2007 att utbildningarna vid Teaterhögskolan uppfyllde kvalitetskraven för högre utbildning (Rapport 2007:26 R, s. 7). Bland bedömargruppens kritiska kommentarer och rekommendationer fanns följande:

- lärarnas rätt till kompetensutveckling tycktes inte utnyttjas i önskvärd grad (s. 66);
- extern samverkan, även internationellt, var ett område som borde utvecklas (s. 66);
- bedömargruppen rekommenderade Teaterhögskolan att utvärdera dramatikerutbildningen, som framstod som isolerad till följd av sin litenhet (s. 67).

Universitetskanslersämbetet gav 2014 omdömet hög kvalitet för konstnärlig kandidatexamen och konstnärlig masterexamen vid Teaterhögskolan i Malmö (Beslut 411-00552-13). Bedömargruppen menade att underlagen visade på hög måluppfyllelse för samtliga utvalda examensmål, och man framförde inte några kritiska synpunkter eller särskilda rekommendationer (s. 28–33).

Den utvärdering som gjordes av den externa bedömargruppen 2009 utgick från ett mer begränsat underlag. Utlåtandet baserades på en granskning av två av skådespelarstudenternas examensproduktioner. Gruppen konstaterade sammanfattningsvis att Teaterhögskolan lyckats uppnå de uppställda målen för läranderesultat, och man formulerade några frågeställningar rörande undervisningen:

- Skulle THM kunna göra mer för att identifiera den enskilde elevens specifika förutsättningar så att han eller hon kan få redskap att utveckla en konstnärlig spetskompetens?
- Förbereder skolan eleverna tillräckligt på mötet med regissören?
- Skulle utvärderingsprocesser och löpande kommunikation mellan elever och lärare kunna bli bättre under arbetet med slutproduktionerna?
- Kan skolan på ett bättre sätt bidra till att eleverna får en fördomsfri syn på såväl frigruppvärlden som institutionerna?
- Kan skolan bli bättre på att ge eleverna praktisk vägledning för yrkeslivet?
- Har THM utarbetat interna kriterier för vad ett lyckat ”genusperspektiv” är och hur detta bäst ska integreras i utbildningen?
- Kan THM bli bättre på att bjuda in gästande pedagoger, regissörer, skådespelare och andra? Behöver skolan öppna sig mer för intryck utifrån?

De nämnda utvärderingarnas resultat har kommunicerats till all personal och har legat till grund för de åtgärder som har vidtagits för att utveckla utbildningarna.

Ett viktigt inslag i kvalitetsutvecklingen är också institutionens och fakultetens undersökningar av studenters, alumners och avnämares synpunkter på utbildningarna. Här länkas till

[Konstnärliga fakultetens alumundersökning 2010](#)

[Studentbarometern 2012](#)

[Teaterhögskolans alumnienkät 2013](#)

[Teaterhögskolans avnämenenkät 2013](#)

2.3 Arbetslivets perspektiv

2.3.1 Arbetslivsfrågor i utbildningarna

Skådespelarstudenterna har nedslag under utbildningen tillsammans med producent i branschkunskap och omvärldsbevakning. Redan under första terminen sker omfattande studiebesök på teatrar i regionen: fria grupper, institutioner, teatrar med annan scenkonstniriktning samt produktionsavdelningar såsom verkstäder. Studenterna får också en organisatorisk och ekonomisk grundkunskap kring hur teatrar kan drivas. Senare i utbildningen fokuseras dessa nedslag mer på yrkeskunskap kring hur arbetsmarknaden för skådespelare fungerar och hur man navigerar som frilansare. Under hela studietiden möter studenterna representanter från yrkeslivet, såsom inbjudna gäster, exempelvis från arbetsgivarorganisationer och fackförbund, samt professionella skådespelare.

Skådespelarstudenternas viktigaste kontakt med arbetslivet sker i samband med praktikperioden (termin 5). Under denna period löser studenterna självständigt en rolluppgift i ett professionellt sammanhang och får erfarenhet av att spela många föreställningar. Samtidigt möter de också de olika arbetsgrupper som finns på en teater och får en inblick i teaterns kulturpolitiska och organisatoriska förutsättningar.

Inom dramatikerprogrammets delkurs *Dramatikerns ekonomi och rättigheter* (termin 5, 3 hp) möter studenterna olika representanter för yrkeslivet: teaterchefer, dramaturger, förläggare, dramatiker, fackliga representanter med flera. Kursen ger kunskaper för att självständigt verka i arbetslivet såväl i fråga om beställare av dramatik och förlagsbranschen som i fråga om de för en dramatiker relevanta regelverken kring avtals- och upphovsrätt.

För forskarutbildningen gäller att anställning som doktorand förutsätter en konstnärlig praktik och något slag av etablering på arbetsmarknaden. Genom seminarier och gästframträdanden under forskarutbildningstiden möjliggörs ytterligare nätverksbyggande. Som en grund för framtida anställning eller befordran uppmuntras doktoranderna att skaffa pedagogisk praktik genom institutionstjänstgöring. Vidare arbetar Teaterhögskolan för att etablera postdoktjänster.

2.3.2 Samhällsrelevans

Här hänvisas till de resonemang om utbildningarnas samhällsrelevans som förs i avsnitt 2.2.1 ovan.

2.3.3 Kvalitetssäkring avseende utbildningarnas användbarhet för arbetslivet

Här hänvisas till de resultat från Teaterhögskolans alumni- och avnämarenkäter som återges i avsnitt 2.2.1 ovan.

2.4 Studerandes perspektiv

Teaterhögskolans studentkår har regelbundna kårmöten, och studentkårens ordförande har återkommande avstämningsmöten med prefekten. Gemensamma morgonsamlingar för samtliga studenter och all personal hålls varannan vecka.

I samband med kvalitetsgranskningen av Teaterhögskolans utbildningar ges studenterna möjlighet att komplettera och kommentera denna självvärdering i en särskild studentinlägga. Vidare ges studenterna inom ramen för utvärderingsprocessen möjlighet att kommentera både bedömargruppens slutsatser och fakultetens fortsatta arbete.

2.5 Jämställdhets-, likabehandlings- och mångfaldsperspektiv; hållbar utveckling

Jämställdhets-, likabehandlings- och mångfaldsperspektiv utgör integrerade delar av Teaterhögskolans samtliga utbildningar med avseende på utformning, genomförande, utvärdering och utvecklande. Konstnärliga utbildningar bär emellertid på traditioner av mästare-lärling-pedagogik, och det är synnerligen angeläget att både personal och studenter förhåller sig på ett medvetet och kritiskt sätt till sådana hierarkier på strukturell nivå som ibland gör sig påmind. Inom utbildningarna förs kontinuerliga diskussioner om jämställdhet, likabehandling och mångfald gällande ämnesinnehåll, praktiska övningar, språkbruk med mera. Jämställdhetsperspektivet är dessutom en obligatorisk punkt på dagordningen vid samtliga organ inom Konstnärliga fakulteten.

Konstnärliga fakultetens arbete för jämställdhet, likabehandling och mångfald beskrivs [här](#). Fakultetens jämlikhetsnämnd ersätts under hösten 2018 med en arbetsgrupp under fakultetens lokala skyddskommitté.

Teaterhögskolans värdegrund framgår av [strategidokumentet](#).

Vid Teaterhögskolan finns en jämlikhetsgrupp där studenter samt undervisande, teknisk och administrativ personal ingår. Jämlikhetsgruppen förfogar över budgeterade jämlikhetsmedel (f.n. 60 tkr per år), och i gruppens uppdrag ingår att lämna förslag på riktade aktiviteter (seminarier, gästföreläsningar, workshops m.m.) för beslut i institutionsstyrelsen.

Teaterhögskolans arbete för jämställdhet, likabehandling och mångfald beskrivs [här](#).

En angelägen uppgift är att synliggöra och motverka informella maktstrukturer. Under läsåret 2017–18 genomfördes med positivt resultat ett antal gruppsamtal i en studentgrupp med syfte att motverka upplevd brist på jämställdhet. Hösten 2017 konstituerades en öppen diskussionsgrupp vid Teaterhögskolan, #metoo-gruppen, som vid kontinuerliga möten diskuterar åtgärder för att möta behov av ökad jämställdhet och likabehandling på olika områden. En av de första åtgärderna var att tillsätta en fokusgrupp med uppgift att genomlysna antagningsproven till skådespelarprogrammet, med syfte att föreslå förändringar för att säkra de sökandes trygghet i alla faser av provprocessen. Ett antal sådana förändringar genomfördes med gott resultat under antagningsproven våren 2018. Ytterligare fokusgrupper har tillsatts med uppgift att genomlysna en rad andra områden, exempelvis studentkök, skoltraditioner, breddat deltagande.

Här nedan länkas till några ytterligare relevanta dokument.

[Lunds universitets policy för jämställdhet, likabehandling och mångfald](#)
[Konstnärliga fakultetens studentguide om diskriminering och trakasserier](#)
[Lokala skyddskommittén vid Konstnärliga fakulteten](#)
[Konstnärliga fakultetens arbetsgrupp för beredning av frågor kring jämlikhet](#)
[Reflektioner på arbetet med några likabehandlingsaspekter vid Lunds universitet \(2016\)](#)

2.6 Internationella nätverk, mobilitet

Lunds universitet är starkt inriktat på internationaliseringsarbete, vilket bland annat beskrivs i dokumenten [Om internationalisering och internationaliseringsarbete vid Lunds universitet](#) och [International Student Barometer 2013 – resultatsammanställning](#).

Konstnärliga fakultetens internationella kontakter beskrivs här: [Om internationalisering vid Konstnärliga fakulteten](#).

Teaterhögskolans främsta internationella nätverk är [Europe: Union of Theatre Schools and Academies \(E:UTSA\)](#) samt [Nordplus Network for Nordic and Baltic Theatre and Dance Institutions of Higher](#)

Education (NorteaS).

Deltagande i E:UTSA och NorteaS har inneburit omfattande personal- och studentmobilitet i form av konferens-, kurs- och festivaldeltagande. Genom E:UTSA-nätverket har Teaterhögskolans masterstudenter medverkat vid teaterfestivaler i München ("Welcome to Europe", maj 2017) och tillsammans med skådespelarstudenter i Spoleto ("Glamour", juli 2017). Teaterhögskolans masterstudenter har också initierat och genomfört ett nätbaserat sameuropeiskt "reading event", *11/11*, vid en stor mängd europeiska teaterhögskolor (november 2017). Teaterhögskolan har åtagit sig värdskapet för E:UTSA-nätverkets General Assembly 2020.

Teaterhögskolan har deltagit i NorteaS-nätverkets möten på Island (februari 2017) och i Fredrikstad, Norge (februari 2018) samt med åtta studenter och två personal i en intensivkurs i Vilnius (augusti–september 2018). En av skolans producenter är kontinuerligt verksam som ledamot i nätverkets arbetsgrupp 2018–19. I februari 2019 skickar Teaterhögskolan inom ramen för NorteaS-nätverkets aktivitet Nordic Common Studies åtta studenter till andra skolor inom nätverket, samtidigt som åtta studenter från andra lärosäten kommer till Teaterhögskolan för en veckas utbyte. I utbytet medverkar två av institutionens personal. I februari 2019 arrangerar Teaterhögskolan även en tvådagars workshop på temat Sustainability i anslutning till NorteaS-nätverkets årsmöte i Köpenhamn.

Finansiering från [NordPlus](#) och [Erasmus](#) har vidare möjliggjort utbyte av gästlärare med olika europeiska systerinstitutioner.

Docent Kent Sjöström har bland annat lett en två veckor lång workshop i Brasilien, föreläst i Shanghai och vistats som gästforskare i Prag (2018). Docent Sven Bjerstedt har bland annat föreläst vid konferenser inom Nordic Network for Research in Music Education (NNMPF, årligen 2012–18), Research in Music Education Conference (RIME, 2011 och 2013), Leeds International Jazz Education Conference (2013) och International Congress of Qualitative Inquiry (University of Urbana-Champaign, Illinois, 2012).

3. Avslutande sammanfattning: styrkor – svagheter – möjligheter – hot

Som avslutning sammanfattas självvärderingen av Teaterhögskolans utbildningar genom en kortfattad SWOT-analys (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats).

3.1 Styrkor

Till Teaterhögskolans starka sidor kan följande faktorer räknas:

- genomströmningsstatistiken;
- grundutbildningarnas kontinuitet;
- satsningen på både kontinuitet och förnyelse i lärarekryteringen;
- satsningen på förnyelse i skolans utbildningsutbud;
- samverkan och integration mellan skolans olika ämnen, utbildningar och utbildningsnivåer;
- personalens delaktighet i skolans utvecklingsarbete;
- gemensam pedagogisk grundsyn;
- genomtänkt, internationellt beprövad metodik;
- väl utvecklade former för studentinflytande;
- samverkan med Malmös kulturliv;
- styrkan i att tillhöra Lunds universitet och Konstnärliga fakulteten;
- närheten till Köpenhamn.

3.2 Svagheter

Till Teaterhögskolans svaga sidor kan följande faktorer räknas:

- strävan efter en gemensam pedagogisk grundsyn kan medföra att skolans pedagogik blir bevarande, oflexibel och mindre mottaglig för impulser utifrån;
- sårbarhet till följd av resursbrist;
- homogeniteten i student- och personalgrupperna.

3.3 Möjligheter

Till Teaterhögskolans utvecklingsmöjligheter kan följande faktorer räknas:

- möjligheterna till en stärkt dynamik och ökat utbyte med regionens kulturliv, bland annat genom att samverka med och bedriva utvecklingsarbete tillsammans med regionens scenkonstinstitutioner;
- möjligheten att bättre utnyttja de konstnärliga, pedagogiska och forskningsmässiga fördelarna av att tillhöra Konstnärliga fakulteten;
- möjligheten att bättre utnyttja de konstnärliga, pedagogiska och forskningsmässiga fördelarna av att tillhöra Lunds universitet;
- möjligheten att bättre utnyttja de konstnärliga, pedagogiska och forskningsmässiga fördelarna av närheten till Köpenhamn;
- möjligheten att vidareutveckla den internationella inriktningen;
- möjligheten att vidareutveckla samverkan och integration mellan skolans olika ämnen, utbildningar och utbildningsnivåer;
- möjligheten att vidareutveckla den potential som skådespelarnas arbetsmetod har för all slags teater, genom att lärare och gästlärare är aktiva inom det samtida scenkonstfältet;
- möjligheten att utveckla ett kandidatprogram med inriktning på konceptuell scenkonst;
- möjligheten att utveckla ett masterprogram med relevans för studenter vilkas kandidatexamen inriktats på skådespelarkonst, sceniskt och dramatiskt författande och konceptuell scenkonst;
- möjligheten att vidareutveckla dokumentationen av konstnärligt och pedagogiskt arbete, forskning,

konstnärliga utvecklingsarbeten;

- möjligheten att öka och vidareutveckla institutionens forsknings- och forskarutbildningsmiljö;
- möjligheterna till positiva konsekvenser av den beslutade samlokaliseringen av fakultetens institutioner.

3.4 Hot

Till de hot som Teaterhögskolan står inför kan följande faktorer räknas:

- ekonomiska utmaningar för kvaliteten i verksamheten till följd av resursbrist som försvårar realiserandet av de nämnda utvecklingsmöjligheterna;
- försämringar av det fria kulturlivets ekonomiska villkor, med konsekvenser för Teaterhögskolan;
- risken för en ofördelaktig dynamik mellan Teaterhögskolans olika utbildningar till följd av skilda metodiska förhållningssätt;
- den uppfattning om en motsättning mellan reflektion och praktiskt arbete som fortfarande förekommer i teatervärlden;
- risken att kompetensförsörjningen av forskare, handledare och lärare inom Teaterhögskolans forskarutbildning inte tillgodoses genom tillräcklig medelstilldelning för professor(er) och postdoc-anställningar;
- osäkerhet beträffande konsekvenserna av den beslutade samlokaliseringen av fakultetens institutioner;
- risken att Teaterhögskolans fokus och utbildningsutbud blir för brett för att kunna säkra hög kvalitet i alla utbildningar.

Rapport

Kvalitetsgranskning av
Teaterhögskolan i Malmö

2019-04-30

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bedömaregruppens förord.....	3
Förutsättningar och underlag	4
Sammansättning av bedömaregruppen	4
Utgångspunkter	4
Bedömningsprocessen	5
Bedömaregruppens rapport	6
Kvalitetsarbete på Teaterhögskolan	6
Studentinflytande.....	6
Teaterhögskolan, Konstnärliga fakulteten och Lunds universitet	7
Ekonomi	7
Undervisning	8
Utvärdering och examination	9
Konstnärligt och pedagogiskt utvecklingsarbete	9
Omvärldsperspektiv	10
Forskarutbildning och forskning	10
Kunskapssyn – teori/praktik	11
Likabehandling och breddad rekrytering	11

Inledning

Bedömagruppens förord

Fakultetsstyrelsen vid den Konstnärliga fakulteten i Malmö har anförtrott oss uppdraget att bedöma kvalitetsarbetet på Teaterhögskolan i Malmö. Vi har valt att genomföra uppdraget enligt formeln ”granska för att främja” och är fullt medvetna om svårigheten att rättvist värdera en så komplicerad och komplex företeelse som ett lärosäte som handhar konstnärlig utbildning. Granskningen baseras på Teaterhögskolans självvärdering med bilagor och på de inblickar i Teaterhögskolans arbete som vi har fått vid fyra dagars platsbesök.

Vi vill tacka Teaterhögskolans anställda och studenter för ett generöst mottagande under platsbesöket och en öppen attityd till granskningen. Uppdraget har därför varit givande för oss. Vi hoppas att resultatet av granskningen kommer att vara till nytta för Teaterhögskolan i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Anna Houmann

Hedvig Jalhed

Ulla Lidholm

Frida Röhl

Rasmus Ölme

Förutsättningar och underlag

Sammansättning av bedömargruppen

För granskning av Teaterhögskolan i Malmö (härefter Teaterhögskolan) anlidade Konstnärliga fakulteten en extern bedömargrupp för kollegial granskning av Teaterhögskolans kvalitetsarbete. Gruppen har bestått av Anna Houmann, universitetslektor i musikpedagogik vid Musikhögskolan i Malmö, Lunds universitet, Hedvig Jalhed, doktorand i scenisk gestaltning vid Göteborgs universitet, Ulla Lidholm, vd/verksamhetsledare på Teateralliansen i Stockholm, Frida Röhl, konstnärlig ledare på Folkteatern i Göteborg och Rasmus Ölme, professor vid Den Danske Scenekunstskole i Köpenhamn.

Utgångspunkter

Konstnärliga fakulteten anlidade, efter beslut i fakultetsstyrelsen 2018-10-17, en extern grupp för bedömning av Teaterhögskolans utbildningar genom kollegial granskning. Granskningsmaterialet består av Teaterhögskolans självvärdering samt platsbesök. Bedömargruppen skulle utföra sitt arbete under januari-mars 2019 och slutligen meddela resultatet av sitt arbete i en rapport senast den 31 mars 2019. Rapporten skulle sammanfatta ”gruppens bedömningar av utbildningens styrkor och utvecklingsområden samt rekommendationer”. Den 27 februari 2019 beslutades i konstnärliga fakultetsstyrelsen att bedömargruppen själv avgör omfattningen på rapporten. Bedömargruppen önskade ytterligare tid för färdigställande av rapporten och ett dekanbeslut bidrog till att gruppen fick tid fram till den 30 april 2019.

Teaterhögskolans självvärdering utgår från ”Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Lunds universitet” som anger kriterier för universitetets kvalitetsarbete.¹ För att skapa legitimitet, ska kollegial granskning med externa sakkunniga vara ett kännetecken för universitetets kvalitetsarbete inom såväl forskning som utbildning. Följande kriterier är de som kvalitetsarbetet ska fokusera på och som bedömargruppen har förhållit sig till:²

- att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemålen och examensmål
- att utbildningen vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet
- att undervisande personal, inklusive handledare, har ändamålsenlig ämnesmässig, högskolepedagogisk, ämnesdidaktisk och övrig relevant kompetens, samt att lärarkapaciteten är tillräcklig
- att utbildningen ska vara relevant för studenterna och doktoranderna samt svara mot samhällets behov
- att studenterna och doktoranderna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen
- att en ändamålsenlig och för alla tillgänglig studie- och lärandemiljö med välfungerande stödverksamhet föreligger
- att en kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen sker
- att internationalisering och internationella perspektiv främjas i utbildningen
- att jämställdhets- och likabehandlingsperspektiv integreras i utbildningen
- att ämnesrelevanta perspektiv i hållbar utveckling främjas i utbildningen

1 Dnr STYR 2016/179

2 Dnr STYR 2016/179

Teaterhögskolans självvärdering

Teaterhögskolans självvärdering är ett genomgripande material som bygger på insamlad data från undervisande personal och teknisk/administrativ personal samt doktorander och studenter. I självvärderingen ingår ett stort antal bilagor och länkar tillsammans med utförliga beskrivningar av verksamheten och dess bakgrund. Enligt självvärderingen har samtliga anställda och studerande fått ta del av en sen version av självvärderingen för synpunkter. Av självvärderingen framgår hur arbetet med självvärderingen har organiserats. Kvalitetsarbetet är formellt förankrat inom Lunds universitet, Konstnärliga fakulteten samt Teaterhögskolans institutionsstyrelse.

Bedömargruppen har också tagit del av Teaterhögskolans *Strategiska plan för 2016–2020* samt *Handlingsplan för 2018* och därigenom de mål som de båda dokumenten uttalar. I den vision för 2020 som lyfts fram i den strategiska planen betonas att Teaterhögskolan i Malmö ska vara ”en utbildnings- och forskningsmiljö av internationell klass, där metodisk praxis läggs till grund för konstnärlig innovation och kunskapsproduktion”.

Bedömningsprocessen

Teaterhögskolans självvärdering översändes till bedömargruppen den 18 december 2018. Efter att samtliga i bedömargruppen fått möjlighet att fördjupa sig i självvärderingen, genomförde gruppen möten via Skype för att utforma ett upplägg för platsbesök. Vid ett fyra dagars platsbesök 25–27 februari och 4 mars på Teaterhögskolan intervjuade bedömargruppen studenter från ”Konstnärliga kandidatprogrammet i skådespelarkonst”, ”Konstnärliga kandidatprogrammet i sceniskt och dramatiskt författande” och den fristående kursen ”Teater: Inriktning konceptuell scenkonst”, samt doktorander, lärare, administrativ personal och rektor samt konstnärliga fakultetens dekan (tidigare rektor).

Bedömargruppen fick även en beskrivning av de fokusområden för den omvandlingsprocess Teaterhögskolan befinner sig i:

- att arbeta aktivt med breddad rekrytering av både studenter och personal
- att etablera ett nytt kandidatprogram som bygger vidare på de nuvarande fristående kurserna i konceptuell scenkonst
- att stärka samverkan mellan skolans utbildningar
- att etablera ett nytt masterprogram, helst med internationell inriktning
- att stärka och utöka institutionens forsknings- och forskarutbildningsmiljö

Bedömargruppens rapport

Kvalitetsarbete på Teaterhögskolan

Bedömargruppens uppfattning är att den nuvarande ledningen hyser stor vilja till förändring och utveckling av Teaterhögskolans kvalitetsarbete. Kvalitetsarbetet enligt självvärderingen utmärker sig genom att arbetet genomförs ”kontinuerligt, i nära kontakt mellan verksamheten och studenterna, och att alla medarbetare har fokus på detta. Grunden för Teaterhögskolans reguljära kvalitetsarbete är student-, lärar- och verksamhetsutvärderingar”. Kvalitetsarbetet har också intensifierats. Exempel på detta är att man anordnat seminariet ”Changing the Curriculum – Outline of possibilities for reconstructing BA educations at THM” i november, 2018, samt genomförandet av den bedömning som denna rapport är ett resultat av.

Kvalitetsarbetet är nyligen påbörjat, att döma av granskat material och intervjuer, och håller på att steg för steg genomsyra verksamheten. Som framgår av policyn *Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Lunds universitet* (2018-03-15) är student- och doktorandinflytande i kvalitetsarbetet avgörande. I samband med platsbesöket berättar studenter och doktorander att de i större utsträckning vill medverka i planering, genomförande och uppföljning av utbildningsutvärderingarna. Bedömargruppen uppmärksammar att studenter och doktorander kunde ha varit mer involverade i självvärderingen för att deras perspektiv ska tillgodoses till fullo utifrån ett kvalitetssäkringsperspektiv.

Det finns ett stort förtroende för och det fästs stora förväntningar till den nya rektorn. Självvärderingen nämner dock inget om rektorns uppdrag i förhållande till kvalitetsarbetet.

Bedömargruppen rekommenderar att Teaterhögskolan:

- intensifierar kvalitetsarbetet ytterligare, till exempel genom kvalitetsutvecklingsprogram
- klargör och dokumenterar ansvarsfördelningen i samband med kvalitetsarbetet
- söker formulera och synliggöra Teaterhögskolans kvalitetskriterier för konstnärlig utbildning
- fortsätter diskussionen om kvalitetskriterier i forum med representanter för konstnärliga utbildningar inom och utom Sverige
- i högre utsträckning aktivt involverar studenterna i kvalitetsarbetet
- ser över implementeringen och spridningen av kvalitetsarbetet inom organisationen
- uppmuntrar dialogen mellan skilda personal- och studentkategorier

Studentinflytande

Kontakterna mellan studenter och lärare samt ledning är nära och ibland intensiv. Studenterna för fram sina åsikter till lärarna och ledningen informellt och direkt i undervisningsrummen. Studenterna har också stor representation i samtliga beslutande organ genom studentkåren. Det är inte klart hur stort inflytande studenterna har på verksamheten i realiteten. Enligt lärare, ledning och studenter är många studenter tveksamma till att engagera sig i kårarbetet eftersom fokus ligger på studierna och det inflytande som kan åstadkommas på individuell nivå snarare än kollektiv nivå. Det här bekräftades av de studenter som bedömargruppen träffade vid platsbesöket. Förhållandet är inte ovanligt i synnerhet i mindre undervisningsmiljöer.

De studenter som bedömargruppen mötte under platsbesöket visar stort engagemang i sina respektive utbildningar, har många idéer kring kvalitetsarbetet och är villiga att ta en mer aktiv del i arbetet med att

utveckla utbildningen. Det framkom även en del osäkerhet från studenterna om vad som händer med de synpunkter de framför till sina lärare eller annan personal. De upplever att de blir lyssnade på, men vet inte vilka faktiska resultat som följer. Många av studenterna upplever ett stort förtroende för nya rektorn som tar deras tankar och åsikter på allvar.

Det är också av vikt att ta del av tidigare studenters erfarenheter som nu mött arbetslivet. Alumnienkäter ger en sådan möjlighet. Bedömargruppen välkomnar även fler forum för tidigare studenters tankar och synpunkter som kan bidra till Teaterhögskolans utveckling.

Bedömargruppen rekommenderar att Teaterhögskolan:

- finner klarare former för att förena det informella studentinflytandet med det formella
- säkerställer att studenters synpunkter på utbildningen samlas in, sammanställs och redovisas för studenterna och används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen
- initierar fler forum för att fånga in tidigare studenters tankar och synpunkter som kan främja Teaterhögskolans utveckling
- formaliserar kommunikationen med studenterna gällande uppföljning av inkomna synpunkter

Teaterhögskolan, Konstnärliga fakulteten och Lunds universitet

I intervjuerna framkommer att Teaterhögskolan har en god relation till Lunds universitet och till Konstnärliga fakulteten. Bedömargruppen uppfattar, utifrån samtalen, att relationen till fakultetskansliet, Musikhögskolan och Konsthögskolan ändå kan stärkas ytterligare, särskilt med tanke på en eventuell samlokalisering och genom Teaterhögskolans tankar kring val av utbildningsprogram. Den gemensamma resursen Inter Art Center kan med fördel lyftas ännu tydligare för att bidra till ytterligare högre grad av kontaktskapande, dialog, samt tvärkonstnärligt skapande och utforskande arbete.

Bedömargruppen rekommenderar att Teaterhögskolan:

- fördjupar samtalen inom fakulteten för att finna en gemensam vision kring en möjlig samlokalisering
- diskuterar fler möjliga samarbeten med Musikhögskolan, Konsthögskolan och Inter Art Center i samband med Teaterhögskolans val av framtida utbildningsprogram

Ekonomi

I likhet med många andra konstnärliga utbildningar är ekonomin en utmaning för Teaterhögskolan och det finns för närvarande ingenting som tyder på en ökad medelstillsättning. I intervjuerna framkom det från personalens håll att de känner sig pressade i förhållande till tid och att det finns få möjligheter att anställa gästlärare. Även från studenternas sida uttrycktes en önskan om fler gästlärare för att få in ett bredare perspektiv.

Den tekniska och administrativa personalen arbetsbelastning förändras genom nya utbildningsprogram och detta behöver ses över.

När Teaterhögskolan nu står inför ett vägval och eventuellt ytterligare utbildningsprogram kommer det med stor sannolikhet kräva en översyn av resursfördelningen internt om inte andra medel kan tillföras. Samverkan mellan programmen kan vara en del av lösningen, men förmodligen inte hela, och ytterligare åtgärder bör beaktas.

När skådespelarprogrammet gjordes om från fyra till tre år gjordes ett genomgripande arbete och det kan kanske nu vara lägligt att utvärdera den omläggningen för att se om det utifrån den analysen framkommer fler sätt att tänka nytt.

Bedömargruppen rekommenderar att Teaterhögskolan:

- avsätter resurser, framför allt tid, för en gemensam översyn av det utvecklingsarbete som sker och diskutera de utbildningsprogram Teaterhögskolan väljer att satsa på
- fortsatt diskuterar för- och nackdelar kring en eventuell samlokalisering
- överväger omfördelning av resurser internt på Teaterhögskolan
- fortsätter att se på möjligheter till extern finansiering

Undervisning

Det finns en stark ide om ett metodarbete inom utbildningarna i skådespelarkonst och sceniskt och dramatiskt författande. Utmaningen ligger i att kontinuerligt utveckla metoden. Studenterna uttrycker både en uppskattning för det grundliga metodarbetet och en viss oro över en brist på mångfald av verktyg till sin kommande professionella yrkesutövning. I en grundutbildning finns det begränsat med tid att fördjupa sig i många olika metoder och det kommer att handla om en balansakt mellan bredd och spets. I de genomförda alumnieenkäterna för skådespelarprogrammet framkommer att siffran sjunkit från 94,5% (2013) till 61,6% (2018) när det gäller förmågan ”att självständigt skapa, förverkliga och uttrycka sina idéer, identifiera, formulera och lösa uppgifter, inom ramen för en uppsättning”. Detta kan tolkas som ett behov av att styrka det mer självständiga och konstnärliga arbetet i undervisningen.

I självvärderingen framkommer intresse i att skapa flera samarbeten mellan de olika programmen. Detta intresse uttrycktes än mer av de studenter bedömargruppen mötte under platsbesöket. Vid sidan om själva innehållet i sådana samarbeten förefaller det finnas mycket att vinna för den interna kulturen på Teaterhögskolan att låta såväl lärare som studenter arbeta på tvärs mellan utbildningarna. Den gemensamma seminarieserien omnämns i intervjuerna som ett bra exempel.

Bedömargruppens intryck är att det finns en stor dynamisk kraft och engagemang i lärarkåren, vilket är positivt, men innebär också en risk för att verksamheten i alltför hög grad blir beroende av de anställda som tar på sig en alltför stor arbetsbörda. Arbetsbelastningen är hög hos flera anställda och Teaterhögskolan ser just nu över sina tjänster, bland annat ska en utbildningsansvarig för konceptuell scenkonst utses. I samband med att Teaterhögskolan vill etablera nya utbildningsprogram har Teaterhögskolan en möjlighet göra en översyn av personalens arbetsförhållande, och även hur den pedagogiska kompetensen ser ut i förhållande till utbildningarna, dvs. att den står i proportion till undervisning, handledning och examination. En tydlig ansvarsfördelning och dokumenterade rutiner för kvalitetsarbetet och verksamhetens utveckling kan underlätta arbetsbördan och hjälpa de anställda att utvecklas både individuellt och kollegialt.

Bedömargruppen rekommenderar att Teaterhögskolan:

- låter studenterna ta del av ett större mångfald av arbetsmetoder
- för en intern diskussion i lärarkollegiet om relationen mellan hantverk och konstsyn
- skapar fler möjligheter för studenterna på de olika programmen att mötas. Dessa kan vara såväl undervisningsrelaterade som informella
- stärker rutiner för utvärdering och kvalitetsarbete
- stärker det individuella och kreativa arbetet för studenterna

Utvärdering och examination

Teaterhögskolan skiljer mellan två sorters utvärdering, den av studenternas arbete och den av kurser och utbildningsprogram. Det första slaget av utvärdering sker på olika sätt i de olika utbildningarna och kurserna i självvärderingen. Även beskrivningarna av hur de sker är olika. I samband med kvalitetsgranskningen för studenterna framkom önskemål om tätare, tydligare och mer systematiska utvärderingar och kommentarer från lärarna. Å andra sidan framhålls av lärare att studenterna lär sig att utvärdera sig själva och därmed utvecklas på egen hand. Ifall detta är målet så ska Teaterhögskolan säkra att studenterna får den tid och de verktyg som krävs, framförallt i programutbildningarna. Det är bedömargruppens intryck att det finns anledning att vidare systematisera rutiner och upplägg för utvärdering/examination och självvärdering enligt högskoleförordningens föreskrifter. Teaterhögskolan har kursplaner med tydliga målsättningar för vad studenterna ska uppnå vid avslutad kurs men saknar en mer systematisk utvärdering och dokumentation av hur olika undervisningsformer fungerat eller hur utvärderingar följs upp och återkopplas. Att detta är ett utvecklingsområde har även lyfts fram av såväl lärare, ledning och studenter.

Alumninundersökningar har genomförts, för skådespelarprogrammet, 2010, 2013 och 2018 och innehåller frågor kring hur studenterna upplevt att studierna har förberett dem för arbetsmarknaden, vad som varit användbart eller onödigt och vad som saknats. Bedömargruppen upplever att det är ett utmärkt initiativ som Teaterhögskolan bör fortsätta med mer frekvent.

Bedömargruppen rekommenderar att Teaterhögskolan:

- prioriterar implementeringen av ett formaliserat utvärderingssystem på både program och kursnivå
- systematiserar uppföljning och återkoppling av genomförda utvärderingar
- överväger om studenterna bör ges mer tid för reflektion och fördjupning
- ger de formella och informella utvärderings- eller examinationssamtalen en fastare form med tydlig information till studenterna
- vidare tydliggör för studenterna hur utbildningens utformning visar på en progression samt kopplingen mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination.
- överväger att använda externa utvärderare/examinatorer (från exempelvis andra teaterhögskolor i landet) som komplement vid utvärderingen av studenternas arbete i samtliga utbildningar

Konstnärligt och pedagogiskt utvecklingsarbete

Konstnärligt och pedagogiskt utvecklingsarbete skrivs inte fram nämnvärt i självvärderingen och som också nämns under rubriken "Undervisning" finns det anledning att se på metodutveckling inom undervisningen i skådespelarkonst och sceniskt och dramatiskt författande. För att säkra detta kan det finnas anledning att investera i fortbildning och kompetensutveckling, vilket i sin tur kan utmanas av brist på såväl tid som resurser. Förutom forskningsliknande verksamhet är dokumentation och utveckling av pedagogiska och metodiska traditioner viktiga områden. Teaterhögskolan bör ombesörja att det finns goda möjligheter att få stöd för konstnärligt och pedagogiskt utvecklingsarbete. En möjlig lösning kan vara att se på hur intern kompetens kan användas. Det är också viktigt att Teaterhögskolan deltar aktivt och initierande i diskussioner om konstnärligt och pedagogiskt utvecklingsarbete, både i den professionella scenkonstvärlden, internt på högskolan och i samarbete med andra utbildningar med liknande utbildningar.

Bedömargruppen rekommenderar att Teaterhögskolan:

- internt diskuterar konstnärligt och pedagogiskt utvecklingsarbete kring mål, innehåll och arbetsformer
- bygger samarbeten med andra konstnärliga högskolor, nationellt och internationellt, för att finna former för konstnärligt och pedagogiskt utvecklingsarbete

Omvärldsperspektiv

Det finns en stor vilja inom kollegiet att förhålla sig till det internationella teaterfältet och omvärlden. Teaterhögskolan står på tröskeln till ett nytt kapitel i sin verksamhet som har potential att skapa en ny profil. Det gör arbetet med omvärldsperspektiven särskilt viktigt. Det är också av stor vikt att inkludera ett nationellt perspektiv i omvärldstanken eftersom de flesta studenterna kommer att verka inom det nationella området. Teaterhögskolans omvärldsbevakning och direkta influenser utifrån både den egna institutionen och det egna fältet, samt en öppen intern diskussion kommer hjälpa till i det arbetet.

Bedömargruppen uppfattar att det finns en övergripande vilja på Teaterhögskolan att nå konsensus kring frågor om exempelvis strategi och metod, men att det krävs ett mer omfattande arbete för att nå dit ifall detta är målet. Här sätts även Teaterhögskolans egen förändringsbenägenhet på prov. Det ligger en utmaning i att enas kring gemensamma strategier och att välja väg. Detta är en kollegial fråga likaväl som det är en ledningsfråga. Inom Teaterhögskolan finns mycket och betydande kunskap, men den gemensamma visionen om vilket eller vilka steg och mål som ska prioriteras bör förtydligas.

Bedömargruppen rekommenderar att Teaterhögskolan:

- ser över existerande nationella och internationella samarbetspartner och utvärdera deras relevans samt identifiera vad för sorts samarbetspartners som eventuellt saknas – dessa må vara såväl konstnärliga som icke-konstnärliga högskolor både i Sverige och utomlands
- formaliserar såväl befintliga som framtida externa samarbeten med bl.a. scenkonstinstitutioner, fria teatrar och det omgivande samhället i övrigt
- föra interna diskussioner om hur Teaterhögskolans profil ska utvecklas, särskiljas och kommuniceras
- förbättra studenternas möjligheter till internationella utblickar, exempelvis genom ett närmare samarbete med nordiska utbildningar genom studiebesök och utbyten i andra länder.

Forskarutbildning och forskning

Forskarutbildningen är i dagens utbildnings- och kultursektor en nödvändig del av en konstnärlig högskola, för att nya insikter, kritiska perspektiv och innovationer ska uppkomma och förmedlas. Forskarkollegiet på Teaterhögskolan besitter djup och specialiserad kunskap och då forskningsmiljön vid Teaterhögskolan är liten har kontakter med övriga forskningsfältet, akademien och omvärlden en avgörande betydelse. De starka profiler som finns på Teaterhögskolan utgör en god resurs för forskarutbildningen och stärker högskolans attraktionskraft. Samtidigt kan miljöns litenhet skapa en begränsande personbundenheten som gör verksamheten sårbar.

Teaterhögskolan strävar efter att den konstnärliga forskarutbildningen ska kunna bidra med att skapa anknytningar mellan den forskningsbaserade teatern och den etablerade teatern. Detta är en viktig aspekt att utveckla och förtydliga. Forskningen kan också i högre grad synliggöras inom institutionen och bedömargruppen ser möjligheter att utveckla hur man kommunicerar den forskning som görs till samtliga studenter på skolan.

Bedömargruppen rekommenderar att Teaterhögskolan:

- arbetar för att vidga forskningsmiljön genom möjligheter till handledning och utbyten över ämnesområden
- ser över hur relevant och aktuell forskning kommuniceras till samtliga studenter på Teaterhögskolan samt på vilket sätt verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning
- ökar möjligheterna för att alla skolans studenter genom utbildningen får delta i en forskande kontext och tillägna sig ett forskande förhållningssätt
- arbetar vidare aktivt med att skapa anknytningar mellan den forskningsbaserade teatern och den etablerade teatern

Kunskapssyn – teori/praktik

I självvärderingen betonas viljan att utveckla Teaterhögskolans kunskapsproduktion i aktiv samverkan med aktörer inom andra kunskapsfält och genom en relevant och framåtsyftande samhällsanalys. Det poängteras även vad som beskrivs som ”den konstnärliga kunskapens särart” och att ”kunskap inom en konstnärlig verksamhet som teater är inte det samma som påståendekunskap vid akademiska utbildningar med teoretisk inriktning, utan något avsevärt annorlunda”. Bedömargruppen stöttar Teaterhögskolans ambition att utveckla kunskapsproduktionen och ser goda ambitioner för att genomföra detta. Ett viktigt steg i detta är att definiera denna ”kunskapens särart” för att inte riskera en alltför relativistisk och subjektivistisk kunskapssyn.

Frågan om hur praktik och teori kopplas samman är central i scenkonsten. Teaterhögskolans initiativ att understödja och utforska teaterns möjligheter på teoretisk grund är vällovliga och det finns stor utvecklingspotential i kursen ”Teaterns teori och praktik” respektive ”Konceptuell scenkonst” om rätt förutsättningar ges.

I resultaten från tidigare alumniundersökningar (2010, 2013 och 2018) för skådespelarprogrammet framgår det att kvaliteten var oförändrad när det gäller att studenterna har ”fått kunskap om och förståelse för skådespelarkonstens praktiska och teoretiska grunder samt kunskap om och erfarenheter av metod, processer och fördjupning”. Men när det gäller förmågan ”att beskriva, analysera och självständigt tolka sin rolluppgift i relation till uppsättningens form och innehåll samt kritiskt reflektera över sitt eget och andras konstnärliga förhållningssätt på skådespelarkonstens område” uppgår de svarande 100% 2013 och 57,7% 2018 *i stor eller mycket stor utsträckning*. Detta ger anledning att se över hur den mer teoretiska och kritiska reflektionen kan stärkas i undervisningen.

Bedömargruppen rekommenderar att Teaterhögskolan:

- arbetar vidare med relationen mellan forskarnivå och grundutbildning för att kontinuerligt diskutera och vitalisera Teaterhögskolans kunskapssyn
- utökar samarbetet mellan utbildningar och kurser för att etablera en dialog mellan de olika kunskapsformer och -syner som finns på Teaterhögskolan

Likabehandling och breddad rekrytering

I samband med intervjuerna upplever bedömargruppen att det både hos anställda, men framförallt hos studenter, råder en viss okunskap om det systematiska förebyggande arbetet mot diskriminering (SFAD) som ska äga rum vid institutionen och vem man ska vända sig till i händelse av diskriminering eller trakasserier.

I självvärderingen hänvisas till ”Konstnärliga fakultetens studentguide om diskriminering och trakasserier” men det finns inga beskrivningar av institutionens arbete med SFAD. Bedömargruppen välkomnar därför att Teaterhögskolan ämnar utveckla arbetet genom att t.ex. tillsätta en arbetsgrupp med bred representation som ska arbeta fördjupat med frågor kring sexuella trakasserier, jämställdhet och likabehandling efter upproppen #metoo och #tystnadtagna.

Teaterhögskolans mångfaldsplan har varit synlig bland skådespelarstudenter de senaste åren då de funnits större mångfald i de examinerade studenternas bakgrund. Samtidigt är homogeniteten fortfarande stor. Under intervjuer framkom att ”känslan av högt till tak är enorm” men å andra sidan är gruppen ”bland den mest homogena jag varit med i”. I samtal med studenter fanns det också en uppfattning om hierarkier mellan de olika utbildningsprogrammen. En sådan uppfattning från studenternas sida kan leda till en upplevelse av att det inte finns plats för olikheter inom Teaterhögskolan. Den lilla högskolans fördelar är många med den närhet, trygghet och direkthet som uppstår naturligt. Samtidigt kan den intima miljön leda till att skolan uppfattas som mer homogen än vad den är, och det kan försvåra intern kritik. Teaterhögskolan måste aktivt motarbeta att en sådan uppfattning uppstår hos studenterna och måste tydligt visa det finns plats för diversitet. En breddad rekrytering med fokus på mångfald kan medföra att fler ser sig som potentiella studenter eller medarbetare på Teaterhögskolan.

Eftersom breddad rekrytering är ett av Teaterhögskolans fokusområden är det viktigt att vidare diskutera vad breddad rekrytering och breddat deltagande innebär för Teaterhögskolan i praktiken. Som tongivande institution i det svenska teaterfältet och samhället i stort är detta arbete av stor vikt.

Bedömargruppen rekommenderar att Teaterhögskolan:

- aktivt arbetar för att ge plats för olikheter inom organisationen
- väl kommunicerar till studenterna vad som ligger till grund för eventuella skillnader mellan programmen för att undvika missförstånd och upplevelser av orättvisa och snedfördelning
- ombesörjer att studenter och anställda har tydliga rutiner för anmälningar av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering
- intensifierar, synliggör och tydliggör det systematiska arbetet mot diskriminering (SFAD) som ska ske vid institutionen
- aktivt arbetar för diversitet av representation bland studenter och anställda